

Ex Libris Reverendi Patris Petro Kudetski.
 Ord. Eremit. Camaldulens: Montis Coronae.

Ex Libris 9 Musini.
 Rendi ~~Sancti~~
~~Sancti~~
~~Sancti~~

~~14. 11. 24. 11. 27. 13. 5.~~
~~11. 24. 11. 27. 13. 5.~~
~~13. 5.~~

11 26
 11 27
 13 5

13 5

23 10 20
 5 19.
 15 13 16
 12 15 5 13 1 27
 5 2 22 1
 10 20

MONITA
GENERALIA
DE
OFFICIIS
CONFESSARII

5^a Ad usum Diœcesis Argentin.

Edita: Nunc jussu

CELISSIMI, ILLUSTRISSIMI,
ET

REVERENDISSIMI DOMINI

ANDRÆ
STANISLAI KOSTKA

IN ZAŁUSKIE

ZAŁUSKI,

EPISCOPI CRACOVIENSIS,

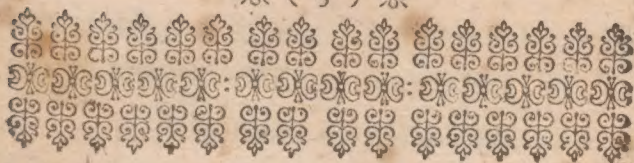
DUCIS SEVERIÆ

Pro utilitate Diœcesis Cracovien-
sis reimpressa

CRACOVIAE,

typis, in Palatio Episcopali, Factore Dominico
Rosenmüller. Annô 1753.

Bj. Mem. B. 10. 4

MONITA GENERALIA

DE
OFFICIIS CONFESSARII.

CAPUT PRIMUM.

CUm Sacramenti pœnitentiæ admini-
stratio præ cæteris functionibus Ec-
clesiasticis plûs difficultatis periculique
habeat, majori etiam sollicitudine in
id incumbant Confessarii, ut assequan-
tur dotes, quæ ad tam sanctum, ac tremendum
ministerium ritè pertractandum requiruntur, ut-
potè districtam Deo pro animabus, quas incuriâ
culpæque suâ perdiderint, rationem reddituri.

§. I. *Quæ esse debeant Confessarij doctes, antequàm ad Sacramenti hujus administrationem accedat?*

PURITAS MENTIS.

PURAM imprimis conscientiam habeat, caveatque, nè mortifero peccatò inquinatus, aut censurâ Ecclesiasticâ, aliòve impedimentò irritus, ad Sacramentum hoc conferendum accedat, nè dum vulneribus aliorum medetur, ipse se telò peccati configat: imò verò ità sanctè vivat, ut pœnitentes non verbis solum, sed exemplis quoque ad virtutum Christianarum exercitia erudire possit, neque ejus dicta à factis ullò modò dissentiant: quantò enim magis, ipse omni virtute præcellentior erit, eò aptius fiet Divinæ bonitatis instrumentum.

Quò magis autem ad omnem vitæ bonitatem sese excitet, sæpè numero secum ipse tacitâ meditatione cogitabit, cujus vicem gerat, & quàm sanctæ sint suscepti ministerii sui partes.

PURITAS INTENTIONIS.

AD audiendas confessiones non inanî gloriâ, non turpis lucri cupiditate, non curiositate; non denique ullo humano affectu, aut gratiâ duca-

ducatur, fieri enim solet, ut qui istis rebus ducuntur, laxiores sequantur sententias, quibûs poenitentes ad tribunal suum allieere conantur, adeoque perperam hœc tremendô funguntur officio, sũntque in destructionem, non in ædificationem Corporis Christi, dum vulnera non curant, sed virulentiora efficiunt; quibus proinde illud Propheticum congruit: Væ! qui consunt puluillos sub omni cubito manûs, & faciunt cervicalia sub capite universæ ætatis ad capiendas animas. *Ezech. 13.*

Sæpè etiam divites pauperibus, 'viris' faminas, & senibus juniores præferunt, quibus proinde dicitur: Si personas accipitis, peccatum operamini, *Jac. 2. 9.* & ut allectos sibi conferrent, difficiles sunt in concedenda facultate, aliquandò alteri confitendi, ex quo accidit, ut, si resciverint personam sibi confiteri solitam, alteri fuisse confessam, verbis, & nutu ostendunt hoc sibi displicere, quod timidis valde periculosum est, & multorum sacrilegiorum causa.

ZELUS ANIMARUM.

ANIMARUM salutem unicum intentioni suæ, laborique scopum præfigat, ejusque procurandæ immensô quôdam desiderio æstuet: innocentioribus & illibatis adhuc animis virtutis & perfectioris vitæ amorem, horrorem è contra odiumque peccati instillet, sed junioribus impi-

mis castitatem impensè commendet, & opportuna illius conservandæ remedia præscribat.

Peccatores è scelerum suorum sordibus abstractos ad pœnitentiam, Deique offensi amorem excitet: omnes ad veram pietatem, quæ in mandatorum Dei observacione consistit, instituat, parvi pendens quæcunque alia ambigua devotionis exercitia, si illa desit, secundum illud: Deum time, & mandata ejus observa, hoc est enim omnis homo. *Eccle. 12.*

ASSIDUITAS.

IN Confessionibus audiendis assiduum se præbeat, neque difficilè planè ac morosò hóc labore licèt fatigatus desistat, sed & sui ipsius commodum & ingentem animarum messem perpendat, sibi que illa Christi verba dicta fuisse merito existimet: Posui vos, ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat. Et illud: Ite & vos in vineam meam, & quod justum erit, dabo vobis. Et quem non moveant benignissimi Salvatoris exempla, qui siti, fame, æstûque pressus, oppida vicósque, animas lucraturus, circumculabat, & ex longo itinere fatigatus sedebat supra fontem, mulieris peccatricis conversionem præstolatus.

Quare præstò semper sit Confessarius, ubi sancti hujus lucri spes aliqua affulget, & ad confessionem

sionem audiendam vocatus moras omnes abrum-
pat, nè pœnitens tædiô affectus discedat, aut me-
ritò saltèm suspicetur Confessarium invitum hoc
in se onus suspicere, quæ suspicio, si semel de Sa-
cerdote inter timidos imprimis aggresses percre-
buit, omnem fiduciam animùmque erga illum ab-
jiciunt.

HUMILITAS.

SACERDOS intimè & in corde suo humiliter
de se sentiat, & tanquam in conspectu Dei
cum reverentia, & timore sancto ministerium
suum impleat, & animo usque adeò se demittat
sanctæque abjiciat, ut pœnitentes, quorum Con-
fessiones auditorus est, meliores se putet, ne-
minëmque, quibuscunque demùm peccatorum,
aut paupertatis sordibus horrescat, contemnat aut
à se rejiciat; quin potius cum Apostolo omni-
bus se debitorem agnoscat, sed pauperibus ma-
ximè, & abjectis in speciem hominibus, ut dice-
re cum Christo, cujus personam agit, illud que-
at: Pauperibus evangelizare misit me. * Hanc
verò internam sui ipsius abjectionem exterius
demonstrabit vultu ad modestiam composito, mo-
rùmque comitate ac svavitate singulari, quibûs
pœnitentium animi quàm plurimùm conciliantur,
fiduciæque miserorum mirum in modum erigitur.

* Luc. 14. 18.

✻ (8) ✻
SCIENTIA.

CONFESSIONIS minister ea perspecta habeat, quæ ad Sacramenti hujus cum licitam, tum validam administrationem pertinent, quæque necessariam cum ipso Sacramento connexionem habent: sciat mortalia peccata à venialibus discernere, circumstantias peccati speciem mutantem evolvere: casus, quibus restitutionis obligatio conjuncta est, dignoscere: potestatis sibi concessæ limites, vim item ac rationem censurarum probè intelligat. Casus reservatos in promptu habeat, sciâtque quinam Jure Canonum summo Pontifici, quinam Episcopo Diocesano reservati sint: Contractuum item varietatem, numerum ac speciem impedimentorum matrimonii non ignoret, de quibus omnibus Theologos morales consultet.

PRUDENTIA.

PRUDENTIA singulari, intelligentiâque propè divinâ præditus sit, quâ possint in tanta ingeniorum varietate, uniuscujusque poenitentis naturam, indolémque cognoscere, & congruis quemque verbis ac rationibus à vitiis abstractum ad amplectendas Christiani hominis virtutes movere, varios etiam spiritus discernere, intimas conscientiarum latebras perscrutari, peccatorum causas effectusque detegere, detectisque

que mederi. Hæc verò cum virorum doctissimo-
rum, & sanctorum Patrum assidua lectione, me-
ditationeque, tum praxi Sacramenti hujus conti-
nuâ, sed imprimis crebrâ sancti Spiritus invo-
catione, familiarique cum Deo colloquiò alle-
quetur.

TACITURNITAS.

Secreti Sacramentalis sit tenacissimus, neque
verbò vel signò, vel aliò quòvis modò pro-
dat aliquatenus peccatorem, quòd si prudentiori
consilio indignerit, illud absque expressione per-
sonæ, & ità cautè requirat, ut nè vel levissima
suspicio oriri possit. *Conc. Later. 4. c. 21.*

Extra tribunal pœnitentiæ sit etiam discretus &
cautus erga ipsum pœnitentem, nè peccatorum
ipsius memoriam habere videatur, vel ea ipsi ex-
probrare vultu aspero, aut aliò quòvis modò.

Si occurrat necessitas dandi aliquod consilium
pœnitenti circa peccata in confessione audita, ip-
sum prudenter inducat, ut ad tribunal de novo
accedat, ibique præviâ veniâ liberè concessâ hunc
admoneat de iis, quæ oblitus fuerat edicere in
instanti Confessionis. Alia agendi ratio pluri-
bus redderet onus Confessionis odiosum.

Seriò etiam attendat, nè incautis laudibus san-
ctitatem & devotionem quorundam pœnitentium
efficiens, contra alios, de quibus tacet, suspensiones
perversas generet.

Testi-

Testimonia Confessionis audita, ita scripto tradat, ut nullum appareat discrimen inter pœnitentes, quò possint dignosci, quinam absolutionem receperint, quinam non receperint.

Sciat Sigillum Confessionis vim habere non tantum respectu peccatorum & personæ pœnitentis, sed etiam complicitum, siue pœnitens poterit suum confiteri peccatum sine expressione illius, siue non, complices proderet Confessario nefas & Religioni scandalum. *Syn. Col. an. 1280. c. 8. lit. de pœnit.*

FORTITUDO.

DEI locum tenere se sciat, omniumque cuiuscumque ordinis ac dignitatis tribunali suo se sitentium iudicem se agnoscit. Quare nullius aut gratiæ, aut autoritatis, aut favore, aut amicitia impediri se sinat, quominus pœnitentem pro gravitate criminis, aut objurget, aut illi absolutionem deneget, differatve, vel convenientem satisfactionem injungat: neque impertunis precibus, fletibusque pœnitentis pollicitationibus abduci se à sententia sua patiatur, tamet si magna inde sibi incommoda, atque ipsam etiam mortem instare cerneret: neque quid alii Confessarii officii sui prævaricatores agant, consideret, sed quid sibi pro morbi inveterati curatione cum pœnitente agendum sit, coram Deo perpendat, & sequatur.

§. 2. *Quid Confessario agendum, dum ad confessionale accedit?*

AD tribunal pœnitentiæ accessurus Divinam opem breviuscula saltem precatione in ipso pœnitentium conspectu imploret, quò majorem Sacramento venerationem, sibi que exultationem apud pœnitentes conciliet, & Divinum lumen in re tam ardua, & periculosa sibi propitium reddat. In Ecclesia non autem in privatis ædibus confessiones audiat, nisi causa necessaria dispensaret. Superpeliciò indutus sit, ac biretò tectus.

Sedes confessionalis sit in patenti & conspicuo Ecclesiæ loco, non in obscuro aut sacelli angulo, maxime cum faminas audit, quas non nisi intrà confessionale & ad latus, cradibûsque interjectis audiat, vultum oculòsque linteò albo ac mundò tegat, neque stans, sed sedens, ut iudicem decet, & audiat & absolvat, cujuscunque demùm ordinis ac dignitatis sit pœnitens.

§. 3. *Quid in ipso Confessionis contextu Confessario sit agendum?*

DUM Confessiones audit, non aliò neque oculis, neque mente vagabitur, prætergredientes nunquam aspiciat, neque etiam confessionale

nale ingressuros curiosus intueatur ; sed ad pœnitentis confessionem attentus erit, illiusque peccata intimè dolebit, memor sanctissimorum Patrum ac præsertim Beati Ambrosii, qui pœnitentium peccata audiens lacrymas perpetuò profudit.

Nullò penitus signò circumstantibus suspicionem moveat, se sceleris cujusdam à pœnitente depositi atrocitate moveri ; quare ab omni manuum gestu, humerorum contractione, vocis contentione ablineat : nullos gemitus aut suspiria emittat, quæ audiri à pœnitente possint, utpote quæ maximè offendere, ac perturbare pœnitentem soleant.

Neminem spernat, aut asperius alloquatur, neque tadio affici se, aut impatientis animi motibus abripi, ullò signò prodatur. Sed si quid molestie & indignationis plebeiorum hominum rusticitas crassitiesque asseret, id totum intrà paternæ charitatis viscera contegat, memineritque talium esse regnum Cælorum, tales Christo præ exteris acceptos fuisse, laborémque his impensum nulla amoris proprii labe corrumpi.

Quantâcumque pœnitentium copiâ obsideatur, nullius confessionem urgeat, maximè cum pœnitentem tenerioris conscientie anxietatibus laborare, aut memoriâ vacillare cognoverit : præstat enim, ut pauciores ritè, & eâ, quâ par est, patientiâ audiat, quàm ut plures audiendo obiter & perfunctoriè officio suo fungatur ; exiguum enim fructum ex confessione sic deperperata,

ta, & nullum planè spirituale gaudium referet
pœnitens, quin & manifesto sacrilegii periculo
exponitur.

Quod si tamen pœnitens longius extra mate-
riam confessionis vagaretur, moneri cum chari-
tate poterit, ut omisís ambagibûs & narrationi-
bûs ad rem non pertinentibûs, sua solummodò
peccata cum necessariis circumstantiis declaret,
quò citius confessionem absolvat, & aliis locum
cedat.

Aliorum Confessariorum praxim coram pœni-
tente non facile carpat, nisi ad pœnitentis cor-
rectionem id necessarium duceret, puta, si ab-
solutio ab aliis concessa nulla fuisset, antèquam
præbisset pœnitenti in suo peccato perseveran-
di, aut si contra iustitiam quid ab aliis decisum
fuisset, quod nocere pœnitenti posset, in quibus
tamen casibus error in pœnitentem potius, quan-
tùm fieri potest, quàm in Confessarium refun-
dendus videtur.

CAPUT SECUNDUM.

DE

INTERROGATIONIBUS.

§. I. *Quod Confessarius aliquoties in-
terrogare debeat pœnitentes, & quos?*

CUM oporteat à pœnitentibus omnia peccata
mortalia, quorum post diligentem sui dis-
cussio-

cussionem conscientiam habent, * in confessione recenseri, etiamsi occultissima illa sint, easque circumstantias aperiri, quæ speciem peccati mutant, & secundum opinionem probabiliorem, quæ peccata multum aggravant, plurimi verò poenitentes, aut ex defectu discussionis debitæ, aliqua peccata in confessione prætermittant, aut ex pudore celent, aut ex cæcitate culpabili ignorent, aut ex malitia detegere detrectent, aut circumstantias silentiò involvant, dubiisque fucatisque verbis ita involuta proponant, ut nec numerus, nec species, nec gravitas illorum cognosci possit, consequens est, ut Confessarius aptis quibûsdam interrogationibus defectum poenitentium suppleat, alias nec remissionis, aut retentionis sententiam pro qualitate peccatorum pronuntiare, nec æquitatem in poenis injungendis servare, nec pro morbi ratione salutarem medicinam adhibere possit; more ergò periti medici diligenter inquirat, & peccatoris circumstantias & peccati. *Con. Lat. 4. c. 21. * Conc. Trid. Sess. 14. c. 5.*

In hunc finem varias peccatorum circumstantias scire debet: aliæ enim conferunt primam speciem moralem actui, id est actum bonum, vel indifferentem reddunt malum. Aliæ mutant speciem, seu novam aliquam malitiam distinctæ speciei conferunt, ut si quis fornicetur cum conjugata, est enim adulterium: aliæ peccata multiplicant, ut si quis homicidium committat prop-

ter furtum, sunt enim duo distincta peccata, homicidii scilicet & furti. Aliæ non mutant speciem, sed augent vel minuunt, ut est in furto materiæ quantitas, de inadvertentia rationis plena, vel modica. Nam hæc omnia possunt facere, ut actus vel mortalis, vel venialis habeatur.

Circumstantiæ verò ad septem capita revocantur, quæ vulgatò versiculò comprehenduntur.

Quis, quid, ubi, quibûs auxiliis, cur, quomodò, quandò.

Quis, dicit personam peccantis; quid, quantitatem; ubi, locum; quibûs auxiliis, media, ut si rebus sacris ad malum usus sit. Cur, finem ab actione diversum; quomodò, modum, si liberè, deliberatè, advertenter; Quandò, tempus, quò commissum est peccatum.

Non sunt autem omnes indiscriminatim personæ interrogandæ, sed eæ tantùm, quas peccatum suum non declarare probabiliter existimat: tales sunt, qui rarò confitentur, magnisque periculis ac tentationibus sunt expositi: vel qui ea confitentur peccata, quæ plerumque alia sibi annexa habent, aut ex aliis, quæ declarata non sunt, originem ducunt.

Personæ verò, quæ sæpiùs & nonnisi leviora peccata confitentur, si aliundè satis pollere ingenio videntur, interrogandæ non sunt, nisi fortè circa quædam statûs & conditionis officia, in quibus delinquere optimi etiam quandoque solent.

§. 2. Quando & de quibus interrogare pœnitentes Confessarius debeat?

1. **I**N ipso confessionis exordio interrogandus est pœnitens, quandonam ultima vice confessus fuerit? an sacramentalem absolutionem receperit? an pœnitentiam impositam adimpleverit? ut exinde de numero peccatorum, deque interno peccatoris statu judicare Confessarius possit.

2. Interrogandus est de conditione sua & officio, nisi aliundè Confessario notus sit. Dum verò de statu inquirat, nullam nominis, aut familiæ, domicilii, aut patriæ mentionem faciat, neque extra materiam peccatorum in confessione versabitur Confessarius.

3. Nè à pœnitentibus nomina eorum, cum quibus peccaverunt, inquirat, vel circumstantias, quibûs possint nomina eorum sciri; imò distinctè inhibeat confitentibus, nè peccata aliorum confiteantur, * aut nomina complicitum exprimant, nisi peccati circumstantia talis sit, quod aliàs non possit confiteri peccatum. *Synod. Neomausensis an. 1284. tit. de pœn. * Synod. Colou. an. 1280. rit. de pœn.*

4. Pœnitentem priùs non interrogare incipiat, quàm ipso pro ingenii facultate, id quod habet in conscientia, exprompserit, quantumvis rudis & ignarus appareat, cum Sacerdotis inter-

roga-

rogatio & inquisitio adjungi tantum debeat ad
supplendum defectum poenitentis.

Timendum enim, ne si accusationem poeniten-
tis, Confessarii praeccederet inquisitio, huic con-
fidens peccator, deinceps conscientiae suae dis-
cussionem negligeret, & ita sibi ipsi ignotus,
Sacerdoti etiam interroganti sua non posset ma-
nifestare peccata.

Docendi sunt ergo etiam rudes, & plebei u-
tilem quemdam modum faciendi conscientiae suae
examen, ut illam, quam poterunt diligentiam, ex-
plorent, se ipsos accusent. Qui enim praevio
examine, in specie & sigillatim peccata sua co-
gnoscent, vehementiori antea actus vitae odio & de-
lictorum detestatione ad gratiam absolutionis
disponentur. Levior cura, & aliquando nullus
erit dolor peccati, cujus est momentanea reco-
gitatio in tribunali poenitentiae tantum, & ad in-
quisitionem Confessarii.

5. Cum numerus peccatorum in peccatis, ma-
ximè mortiferis, sit exprimendus, & causentur
nonnunquam poenitentes legem hanc duram &
impossibilem videri, aliquot hic observationes ad-
jicimus, quibus munitus Confessarius, viam ip-
sis eo in negotio praerire ac complanare possit.

Si verus occurrat numerus & certus, is om-
nino exprimendus est, nec major, nec minor;
facile autem in gravioribus culpis & actibus ex-
terioribus, vel levi examine redibit in memo-
riam.

Si alius occurrat, qui probabiliter judicatur * ad verum accedere, is etiam sufficiet, ac licet peracta confessione recordaretur pœnitens veri ac certi numeri, non debet esse anxius de illo iterum in alia confessione aperiendo, sed liber erit ab illa obligatione per illum numerum probabilem ante expressum. At si tanta esset in numero differentia, ut Confessarii iudicium, exinde notabiliter mutandum videretur, pœnitens teneretur confiteri verum numerum, si postea recordaretur. * *Rii. Paris. an. 1697.*

Si pœnitens nequidem apud se constituere possit quoties aut præcisè, aut etiam circiter, in tali specie peccaverit, dicat saltem quanto tempore in ejusmodi peccati consuetudine vixerit, atque eo toto tempore, quoties in mense, hebdomada, vel die in illud labi solitus sit, an non etiam aliquo tempore frequentius, aliò rarius in id inciderit: quod totum faciliùs animò repetet, qui occasiones, quas habuit in eo peccato perseverandi, personas quibuscum versatus est, in memoriam revocabit.

Denique si res sit cum iis, qui diu & magnam salutis incuria in iis præsertim peccatis, in quæ lapsus, lubricus & frequens est, incurrunt, ut sunt peccata carnis præsertim sola cogitatione admissa, & alia id genus, quæ ex habitu non retractato obrepere solent, ità ut nec dicere quidem illi possint, quoties circiter intra singulos dies, hebdomadas, menses, talia peccati.

cata admiserint, nec quamvis dicant, quæ satis apud audientem aliquam possunt facere fidem, si saltem respondeant, quanto tempore ita fuerint comparati, ut ad quamlibet occasionem in ea præcipientes ruerent, ut tandem intelligat Confessarius, quàm infixi sint in limo profundi, & de statu animæ ipsorum aliquod possit facere iudicium. Multa autem oportet tradere misericordie Divinæ, delicta enim quis intelligit.

At conveniens est pœnitentæ, qui rariis confitentur & variis peccatorum speciebus sunt obnoxii, diversis vicibus audire, ut possint diligentius conscientiam suam examinare, experientia enim docet multos, dum interrogarentur in tribunali, nullius peccati conscientiam habuisse, qui tamen reverentes post aliquot dies, plura confessi sunt.

6. Doceat pœnitentem peccata dubia ut dubia, sive dubium sit de admissio peccato, sive de gravitate ipsius, ea verò quæ sunt certa, * ut certa esse declaranda, nec ipsi licitum esse confiteri peccata, quæ non commisit. * *S. Thom. suppl.*

7. 6. art. 4.

7. Nè interrogationibus pœnitentem in sui accusatione perturbet, sæpè enim subsequens peccatorum oblivionem induceret, Excipe tamen quatuor casus.

Primus Quando pœnitens ex aliquo peccato ad absolutionem indispositus iudicatur; moneatur ea de re dilatum iri absolutionem, nec opus esse,

se, ut ultra pergat : quod si tamen ipse non obstante hac admonitione ulterius pergere, totamque confessionem absolvere optaret, audiendus est, quia cognito ipsius animæ status, Confessarius melius eum juvare in Domino poterit, ipseque pœnitens sic promptior redibit, confessionis obice jam sublato.

2us Si declararet pœnitens se in priori confessione non fuisse absolutum, causam sciscitatus Confessarius, interroget, an ab eo tempore se emendaverit? si respondeat quod non, licet non sit vera hujusmodi pœnitentia, admitti tamen debet ejus confessio, * & salutaribus monitis ad horrorem peccati inducendus, ipsique pœnitentia salutaris injungenda. * *Alex. 3. l. 5. decr. tit. 38. c. 5.*

3us Quando pœnitens confessionem suam in charta descriptam legit; tunc, si quid ambiguum aut suis circumstantiis non satis vestitum occurrat, citra ullum periculum interrogari poterit. Nec tamen patiatur pœnitentem, qui potest verbò confiteri, in tantum scripto, Confessariò ipsò legendo facere, licet sit in præsentia Confessarii; * servandus est enim communis Ecclesiæ usus ore proprio confitendi, nec absque peccato immutari potest, nisi fiat impossibilis. * *Sylvius in suppl. 4. 9. Concl. 2.*

4us Cùm restitutio facienda est, de illius obligatione statim instruat pœnitens, nè ea de re ipsum commonefacere in fine confessionis Confessarius

cessarius obliviscatur, & sic poenitentem malè securum à se dimittat: sunt enim, qui falsò sibi persuadent, nullam esse restitutionis obligationem, ubi ea de re in particulari non sunt admoniti.

Quando confessio est longior, & peccatum occurrit grave, de ipsius numero, specie, ac circumstantiis, interrogetur poenitens, si iudicet Confessarius se in fine confessionis oblivisci, posse talis interrogationis.

Reprehensiones verò omnes & objurgationes prorsus ad finem usque remittat, fieri enim solet, ut propter intempetivas huiusmodi increpationes poenitens perturbetur, & eorum, quæ adhuc memoria tenebat, obliviscatur, aut pudore suffusus, vel diminuat vel omninò celet peccata.

§. 3. *Quomodò interrogandus sit poenitens?*

MAGNA hic prudentià opus est, ut Confessarius eliciat ex poenitente, quæ ille vel culpabiliter ignorat, vel fateri erubescit, qui enim malè agit, odit lucem.

Itaque verbis Confessarius utatur humanissimis, & in animum sese poenitentis insinuet, ejusque fiduciam excitet. Igitur cum peccatum ab eo audierit grave, aut si cum fundamento suspice-

tur ab eo admissum. 1. Lapsus, eorumque numerum ac speciem inquirat, incipiendo à cogitationibus voluntariis, proposito deliberato, verbis, operibus. 2. Causam illius peccati, propensionem scilicet, ejusque diuturnitatem, occasionem, & habitum. 3. Effectus illius, sunt enim quædam peccata quasi fontes, ex quibus alia scaturiunt, ut sunt peccata capitalia.

Circa materiam sexti ac noni præcepti prudens imprimis cautusque erit Confessarius, cum propter multiplices peccati hujus species, variosque perpetrandi illius modos, & innatum poenitentibus illius declarandi horrorem, tum propter summum & poenitentis & ipsiusmet Confessarii periculum: Ille nè incautè interrogatus discat, quod ignorabat, & scandalum patiatur; iste ne curiosius sciscitando in laqueos ipse incidat diaboli.

Quare diffidat sibi ipsi Confessarius salutis suæ ac castitatis amans mentemque ad Deum identidem elevans Divinam exposcat opem, & purissimæ Matris castissimique ejus Sponsi, nec non Angeli tutelaris patrociniū imploret; dein, si necessitas exigit, non nisi pedetentim & quasi per gradus, intimos conscientiæ sinus latebrasque perscrutetur; verbis utatur iis, quæ Sacerdotalem sanctitatem deceant, atque adeò commodis interrogationes suas circumloqui nitatur, ut poenitentis verecundiam non offendant. Sensim à cogitationibus simplicibus ad morosas, à morosis
ad

ad desideria, à desiderijs levibus ad consensum, à consensu ad actus minus peccaminosos, & si illos fatentur, ad magis criminosos ascendendo.

Cum in iis speciem peccati & circumstantias, quæ multum prægravant, satis intellexerit, ulterius nihil studeat inquirere. Illud etiam diligenter observet, in hac materia ulterius inquirendum non esse, ubi pœnitens ad propositam questionem negativè respondit: non enim in hoc peccato homo derepente sit pessimus, sed abimis incipit, & à levioribus ad graviora gradatim sollet descendere.

Quod si meritò suspicetur Confessarius, pœnitentem præ pudore eloqui non audere, quæ commisit, ne nimis urgeat sciscitando, sed si post binam aut ternam interrogationem elicere nihil potuit, ad peccata materiæ omnino diversæ se conferat, dein rursus ad scopum suum capta occasione redibit, sicque sæpius factitando, & sibi ipsi consulat, & facilius a pœnitente rei veritatem ediscet.

Dum verò interrogando circa hanc materiam, unum aut alterum peccatum elicuerit, caveat sibi, nè objurget pœnitentem, aut indignationis quædam signa præbeat, certissimo enim sacrilegii periculo pœnitentem exponeret. Quin potius innatum turpissimi hujus peccati declarandi horrorem, & puerilem existimationis suæ apud Confessarium perdendæ timorem eradicare pro viribus tentabit, animûmque pœnitentis his aut simili-

libis verbis eriget; Christus, frater mi, & Damon cor tuum expetunt; ille; ut peccata tua fatearis ad salutem; iste, ut celes ad damnationem: quem è duobus præferendum putas? nè pudeat ergò fateri, quod deliquisti: labi infirmitatis est, perversæ verò naturæ, nolle resurgere. Quantumvis atrocia narres, audiivi atrociora: omnes peccatores sumus, & egemus gratiâ Dei; Sancti ipsi ceciderunt, sed falsi sunt infirmitatem suam, sed pœnitentiam egerunt. Peccata tua confitendo, Deo & Angelis gratum facies, me voluptate mirâ, afficies, & tu ipse pondere tantò depositò quantam lætitiâ, quantam animi tranquillitatem senties! de Dei bonitate nè dubites, ipse enim te vocat ad pœnitentiam, ipse te oviculum suum quærit, nè damoni in prædam cedas.

Magnum etiam tollendi falsi pudoris remedium est, pœnitentem ante Sanctissimum Sacramentum dimittere precaturum: suggeratur illi, si rudis sit, una aut altera precatiuncula jaculatoria, inibi sæpius repetenda, v. g. nè permittas Domine, ut sacrilegam confessionem faciam: dirige Domine cor ac linguam meam, ut ritè, & sincerè confitear peccata mea &c.

Potest etiam unus, aut alter dies ad conscientiam enucleatiùs examinandam eidem præscribi, ut animum intereà suum contra timorem obfirmare possit.

Aliud prætereà medium, ad eliciendum peccatorum in luxuria commissorum numerum, per-
opor-

oportunum habetur, præsertim in puellarum ac
feminarum, quæ verecundioris sunt ingenii, con-
fessionibus adhibendum, cum scilicet Confessa-
rius numerum justò majorem suggerit, sic enim
pudor minuitur, & justus numerus declaratur.

Peccata verò quæ in damnum cedunt aliorum.
majori curâ perscrutetur, ut sunt contractus u-
surarii, & fraudulentæ pecuniarum, frumento-
rum, pecorum, agrorum, aliarumve rerum lo-
catio, ususfructus, hypothecæ & oppignorationes.

§. 4. *Peccata quædam magis particu-
laria, circa quæ pœnitens interro-
gandus est?*

CIRCA FIDEM.

AGRESTES senio confecti, ancillæ ac famu-
li, pecorum pastores, & crassioris ingenii
homines, pauperes, maximè vagabundi, inter-
rogandi sunt circa articulos fidei ad salutem sci-
tu necessarios. An sciant & intelligant saltèm
quoad substantiam articulos Symboli Apostolici,
quò Ecclesia utitur, non sufficit enim eos se-
mel credidisse. *prop. C. 5. damn. ab Inn. II.*

Pœnitens, qui hos ignorat interrogandus, num
aliàs de sua negligentia & culpa fuerit à Con-
fessario admonitus, tunc enim si pro modulo di-
ligen-

ligentiam non adhibuerit , tamdiu illi differatur absolutio , donec huic officio satisfecerit ; quod si nondum admonitus fuerit , absolvatur quidem , sed de supradictis, prius ut poterit, instruatur. Meminerit tamen Confessarius , quod agrestes & crassioris indolis homines sæpe norunt, quod explicare non valent.

Habitudinarii & præ cæteris ebriosi , impudici , usurarii , multum hæere solent circa quosdam fidei articulos , qui perversis hominum cupiditatibus magis adversantur , ut est infernus , iudicium extremum , Dei providentia &c. quare interrogandi , num de his articulis dubitaverint cum advertentia , aut omnino contrariam sententiam habuerint ;

CIRCA SPEM.

INVETERATI peccatores , aut de Divina misericordia dubitantes , facile desperant , aut è contra eadem ad liberiùs peccandum , sæpe abutuntur : ex utroque genere periclitatur eorum salus , desperatione & præsumptione temerariâ. Contra eum , qui falsa spe periclitatur , dicit Spiritus Sanctus : nè tardes converti ad Dominum , neque differas de die in diem , subito enim veniet ira illius , & in tempore vindictæ disperdet te ; at his , qui desperatione pereunt , dicit : In quacumque die iniquus conversus fuerit , omnes iniquitates ejus obliviscar.

Pauperes, calamitosi, arumnis variisque doloribus, ac diuturnis morbis vexati, interrogandi quid de Divina erga se providentia sentierint, num murmuraverint contra illam, aut nullam esse existimaverint, & ad Deum per orationem confugere neglexerint: ignis enim accensus est in Jacob, & ira ascendit in Israël, quia non crediderunt in Deo, nec speraverunt in salutare ejus. *Pf. 77. v. 21. 22.*

CIRCA AMOREM DEI.

AN actus amoris Dei aliquoties saltém elicerint; docet enim Innocentius II. * eum peccare mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, & præceptum charitatis erga Deum obligare per se ad actus amoris Dei aliquoties eliciendos. Licet terminus hujus obligationis definiri præcisè nequeat, tales actus ita frequenter producere convenit, ut huic præcepto satisfacere possimus. Potest poenitentis negligentiam supplere Confessarius, ipsum interrogando, antequam absolutionem impertiatur, num Deum diligat super omnia; &c. *Prop. 5.*

At nè poenitens in solo affectuoso actu quiescat, affectum affectu probandum esse doceat, nam mandatorum Dei observatio, verum est ac genuinum amoris hujus signum, quin & effectus;
iuxta

juxta illud: Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me. *Joun. 14. 21.*

CIRCA RELIGIONEM.

AN manè & serò eâ, quâ par est, reverentiâ preces Deo persolvant, pœnitentes suos Confessarius interrogabit; plerumque enim agrestes, labore diurno, vigiliisque nocturnis fatigati, pecudum more lectum petunt, eodemque modò ex illo resurgunt, aut in lecto jacentes & semisopiti quasdam preces deproperant; quibus utiliter satisfactionis sacramentalis locò injunget Confessarius, ut per aliquot menses eas preces genibus flexis quotidie persolvant, neque lassitudo aut operis quæcunque instantia eos dispenset, quominus exiguum saltèm tempus in genua provoluti tam sancto exercitio impendant, suosque, si Domini sunt aut patresfamilias, ad idem faciendum, & verbò & exemplò compellant.

Ad Religionem pertinet emissâ vota persolvere: cùm voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requiret illud Dominus Deus tuus, & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum. *Deuter. 23.*

Votum autem est promissio deliberatè Deo facta, de aliquo meliori bono, cum intentione ad id se obligandi; promissio procedit ex proposito

sito faciendi, propositum aliquam deliberationem præexigit; hinc qui indeliberatè & sinè advertentia vovent, ad nihil tenentur, non sunt enim propriè vota.

Dicitur, de meliori bono; unde votum, quò perfectius bonum impeditur, nullum est: ut si quis voveret matrimonium contrahere.

Aliud est absolutum, quod statim obligat; aliud conditionatum, cujus obligatio pendet à conditione, quæ si non evenerit, nullum est.

Aliud est reale, quò vovemus aliquid extranos, ut eleemosynam dare pauperibus; quod, defuncto vovente, transit ad hæredes, qui tenentur eleemosynam votò promissam dare. Aliud est personale, quò vovemus servitium aliquod personale, v. g. preces fundendas &c. Illud personam voventis tantum spectat, & huius morte extinguitur. Aliud partim reale, partim personale, quò non solum servitium aliquod personale, sed etiam rem aliquam exteriorem promittimus; cujus obligatio, in quantum reale, transit ad hæredes.

Irritare vota seu annullare, proprium est eorum, sinè quorum voluntate & consensu valida esse nequeunt, nullus enim potest per promissionem se firmiter obligare ad id, quod est in potestate alterius.

Commutare verò aut dispensare, ad Summum Pontificem & ad Episcopos pertinet: quinque sunt vota Summo Pontifici reservata, votum
per-

perpetuæ castitatis, ingrediendi religionem, peregrinationis ad limina Apostolorum, ad S. Jacobum in Compostella, & in Jerusalem non devotionis tantum, sed auxilii præstandi causâ Christianis terræ sanctæ. Reliqua vota sunt Juris Episcopalis. Sacerdotes, quibus vota commutandi potestas datur, illa aut in majora, aut in magis Deo grata, aut certè æquè pia Deoque grata opera commutent, rationemque habeant in illa commutatione, aut laboris aut impensarum in solutione voti à pœnitente subeundarum, hæcque fiant sinè præjudicio tertii.

Ut prædicta quinque sint Papæ reservata, debent esse absoluta & certa; in dubiis enim & conditionatis, ante ad impletam conditionem dispensare possunt Episcopi. Convenit etiam ad ipsos remittere reos votorum certorum & absolutorum, ipsorum enim est judicare, qui remittendi sunt ad Summum Pontificem, & cum quibus possunt dispensare; quod ipsis competit, cum non est facilis recursus ad Summum Pontificem, aut cum ex dispensationis dilatione imminet famæ, vitæ, aut animæ periculum.

Sedulò caveat Confessarius, nè pœnitentes, præsertim mulieres, temerè vota emittant, maxime castitatis; tantum absit, ut aliqua ab ipsis exigant, vel etiam juramenta, aliàsve promissiones, etiam de fugiendo peccato, quæ novum vinculum adjiciant.

Religio etiam personis, rebus, locisque Deo
lacr

sacris honorem reddendum præcipit, at secundum
diversam rationem sanctitatis rerum, locorum &
personarum, in quas peccatur, necesse est quòd
sacrilegii gravitas distinguatur, tantò enim est, gra-
vius, quanto persona, locus aut res sacra, ma-
jorem obtinet sanctitatem.

CIRCA PRÆCEPTA DE- CALOGI.

DOCET Sanctus Carolus eos, qui rationis u-
sum attigerunt, teneri sub reata peccati mor-
talis scire Dei & Ecclesiæ præcepta, quæ sub pec-
cato mortali sunt observanda, quæque in scholis
doctrinæ solent comparare.

PRIMUM PRÆCEPTUM.

CULTUM Deo debitum præscribit, qui in fide,
spe, & charitate consistit. Vetat idolola-
triam; media supersticiosa ad febrem, morboque
tam ab hominibus quàm à pecoribus arcendos,
quæ à pastoribus, venulis, agrestibus, aliisque ut
plurimum adhibetur.

Illud autem supersticiosum vocatur, quod nec
naturaliter, nec ex institutione divina produce-
re potest effectum, qui speratur. Imò si unà
cum rebus naturaliter ad eos effectus valentibus,
adhi-

adhibeantur aliqua , quæ manifestum est naturaliter , eò non valere , illicitum est ac superstitiosum , cum ex Dei & Ecclesiæ institutione ordinata non sint. Hinc superstitiosi sunt , qui ad hominum vel brutorum morbos curandos , mitigandos dolores , sistendum sanguinem , quædam adhibent remedia , naturalia quidem , sed cum characteribus , nominibus , figuris aut aliis rebus impertinentibus , tanquam ad propositum facientibus. Qui herbas medicinales colligunt , certa aliqua verba recitando.

Qui ad pictam Sancti alicujus imaginem devotionem suam effundunt , spem ponentes in accensò certo quodam cereorum numero ; qui per certas orationes sese ab omni periculo tutos existimant , certò sibi pollicentur , se non migraturos ex hac vita sine Sacramentis , si hunc aut illum Sanctum coluerint.

Secus , si orationes ab Ecclesia probatas ex devotione dicant , Sanctosve colant reverenter , cum bona fiducia auxilii in necessitate accipiendi. Hos omnes Confessarius benignè instruere debet , quid Deo , quidve Sanctis debeant.

Vetat hoc præceptum magicas artes , maleficia ad nocendum hominibus , pecoribus fructibusve terræ. Nunquam autem licet ad magos confugere aut aliqua superstitione uti ad dissipanda hujusmodi maleficia ; qui à dæmonis malitia liberari desiderat , precibus , jejniis , eleemosynis ad Deum recurrat ; & cum hujusmodi maleficia à

Deo

Deo permittantur in pœnam peccatorum, hortari oportet eos, qui ista patiuntur, ut corde contrito & spiritu humiliato sinceram peccatorum suorum confessionem faciant.

Vetat omnem divinationem sive ex lineamentorum corporis inspectione, sive ex fortibus, somniis, aliisque rebus, quibûs per dæmonum significationem, incerta pro certis affirmantur, aut res futuras à Deo liberâque hominis voluntate magna ex parte pendentes prædicere tentant temerarii & imperiti quidam.

Peccant etiam contra hoc præceptum, qui in itineris susceptione, aut cujusvis rei institutione vel progressu, dies, momenta, vel tempora observant, putantes alia felicia, alia infelicia; quadrupedum voces, garrum avium aut volatum notant, aut ex occurso hominum vel pecudum suscipiendi, aut suscepti operis felicitatem augurantur.

Caveat etiam Confessarius à frequentioribus peregrinationibus, in quibus otiosi vel de proximo quocunque detrahunt, vel in hospitiiis promiscuè pernoctantes turpissima quæque vel perperant vel patiuntur; peregrinationes verò longiores faminis maximè dissuadebit, quarum officium est domûs suæ ac liberorum curam habere. &c.

SECUNDUM PRÆCEPTUM.

DIVINUM Nomen temerè & ad quascunque nugas usurpare, non leve peccatum habetur.

tur. Dicitur Jeremix 4. Jurabis in veritate, in judicio & iustitia.

Ad bonum ergò usum juramenti 1mo. requiritur, quod aliquis non leviter, sed ex necessaria causa & discretè juret; cùm videlicet videt audientes pigros esse ad credendum, nisi dicta juratione firmentur, & utile est eis aut nobis necessarium, quod credant.

Temerè jurat & abique judicio, qui quod verum est, cum juramento asserit, at id verum existimat ex levibus tantùm quibusdam conjecturis. Qui sic negligenter jurat, in magno pejerandi periculo vertatur.

2^{dò}. Requiritur, ut quod per juramentum confirmatur, verum sit: Deum falsi testem in re etiam levis momenti, adhibere, peccatum mortale est, nec excusatur per restrictiones mentales; si juraret quis v. g. se non fecisse aliquid, quod revera fecit, intelligendo intrà se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab ea, in qua fecit, vel quodvis aliud additum verum; Dominus qui conscientix testis est, ità verba accipit, sicut cui juratur intelligit. *Conc. Toless. an. 909. c. 12.*

Jurat autem falsò, etiam ille, qui jurejurando id asserit, quod, cùm verum sit, falsum putat: & qui jurat, quod verum existimat, & tamen revera falsum est, nisi pro posse curam & diligentiam adhibuerit, ut rem compertam haberet.

3^{tiò}. Requiritur iustitia, quæ maximè in pro-

missis necessaria est, ad quæ etiam comminationes referuntur. Qui ergò injustum aliquid & inhonestum promittit & cominatur, & jurando peccat, & promissa aut comminationes exequendo, scelus scelere cumulat. Qui aliquid licitum & honestum cum juramento promittit, ità animò dispositus esse debet, ut cum tempus adveniret, promissum exsolvat, nisi forte mutata rerum conditione, tale esse inceperit, ut jam si promissis stare velit, Dei offensam incurreret. Qui jurat proximo suo & non decipit: Ps. 14.

Dicere, Deus me condemnet, non habeam partem in cælo &c. nisi hæc ità se habeant, est juramentum per execrationem, quod gravissimum jurisjurandi genus appellat Augustinus in Psalmum 7mum.

Circa juramentum præsertim interrogandi sunt milites & mercatores, hi ut quàm plurimò vendant aut quàm minimò emant, res venales vel laudare vel vituperare jurejurando non dubitant.

Blasphemias in Deum & Sanctos, omnium peccatorum gravissima esse nemo dubitat. Modi, quibus committi solet blasphemia, hi sunt: 1mò. negare aliquid de Deo, quod ei convenit, vel asserere de eo, quod ipsi non convenit, idque si-ve expressè, si-ve implicite indicativi modi, si-ve imperativi, si-ve optativi. 2dò. Aliquid Deo tribuere, quod reverà ipsi convenit, sed cum irrisione vel contemptu. Ut si quis per membra Christi turpiter juret. 3tiò. Tribuere creaturis, quod Deo soli convenit. 4tò. Sanctis cum Deo

regnatibus aliquid contumeliosè tribuere, Blasphemia vera & formalis, ex parvitate materiz non fit venialis, quia qualiscunque contumelia dicatur in Deum vel Sanctos, est valdè magna; quò fit, quòd blasphemia etiam jocò prolata fit mortalis. Quia nec jocus tollit rationem injuriæ, nec leve est joculari talibus in rebus. *Sylvius in 2. 2. q. 13. art. 2.*

Blasphemiæ proximè accedunt Sacramentorum nuncupationes, quæ apud viliores homines & milites usurpantur, dum ad iram suam testandam ea pro libidine sua multiplicant, & cum rebus pet-
finis componunt, quibus planè neganda est ab-
solutio, donec emendationis non obscura signa præbeant. Emendationem urgebit Confessarius, mulctam imponendo persolvendam, quoties relabentur, v. g. eleemosynam dare, jejunare, si-
lentium per aliquod tempus servare. &c.

Imprecationes itèm & convitia graviora, quæ quasi peltis per familias & pagos integros serpunt, absolutionis etiam dilatione corrigenda sunt.

Blasphemia tamen à peccato mortali excusari potest ob indeliberationem & surreptionem. 1mo. Cum quis non advertat hæc, quod dicit, esse blasphemiam, subito ex aliqua passione in verba imaginata prorumpens, quorum significationem non considerat, tunc propriè non habet rationem blasphemiæ; modò id non procedat ex pravo habitu, quòd enim tunc inadvertenter blasphemet, provenit ex notabili ejus negligentia, qua præ-
viam

vam consuetudinem negligit emendare. Si verò sincero dolore correptus, conetur omni curâ, illam consuetudinem destruere, indeliberata ejus blaspheemia non erit mortalis, quia nec in se, nec in causa est voluntaria. *Silvius in 2. 2. q. 13. art. 2.*

TERTIUM PRÆCEPTUM.

Idcirco in diebus Festis ab opere mundano cessandum est, ut liberiùs ad Ecclesiam ire, psalmis & canticis spiritualibus insilire, orationi vacare, oblationes offerre, * eloquiis Divinis intendere, eleemosynis subvenire indigentibus valeat Christianus; qui hæc omnia negligens otio tantum Ivacare voluerit, ad mundi vanitates licitos labores converterit, melius illi esset ipso die festo laborare manibus. Dies autem festos, comotationibus, choreis, saltationibus, turpiloquiis, scurrilibus jocis, aleis, comediis transigere, gravis est præcepti hujus violatio, à Conciliis sub pœna anathematis etiam prohibita. *Conc. Turon. an. 1583. tit. de fest. cultu. * Nicolaus 1mus ad Conf. bulgar.*

Diebus Dominicis & aliis, qui præcepto continentur feriosos esse debemus ab omni opere rurali, fabrili, carpentario, gynecro, camentario, pictorio, venatorio, forensi, mercatorio audientiali. *Conc. Med. an. 845.*

Necessitas autem & damnum avertendum excusant à peccato , si aliquod opus in die Dominica vetitum fiat ; at qui die festo opera servilia exercent, interrogandi sunt , quâ necessitate id faciant , monendique se id sinè prævia Parochi licentia facere non posse, esseque prædicti Parochi id vel concedere vel negare , prout ille necessarium judicabit ; convenit etiam quibus indulgetur , ut his diebùs operentur opera servilia, elemosynas aliquas pauperibus erogandas præcipere, juxta decretum Alexandri 3. c. licèt de feriis ; non ità tamen strictè agendum videtur cum ancillis, quæ vestes suas per breve tempus reficiunt ; sed objurgandi sunt Domini , qui per hebdomadam domesticos suos ità assidue laborare cogunt , ut nullo tempore ipsis permittant suas vestes reficere. *S. Carolus Instr. Confes.*

Compellantur quantum fieri potest , pœnitentes interesse concionibus , sed doctrinæ imprimis Christianæ, si rudiores sunt , etsi matrimonio juncti aut senio confecti , juniores verò indiscriminatim ad id obligentur , jubeanturque Parentes ac Domini diligenter liberis suis ac domesticis hac super re invigilare , cum rerum Divinarum inscitia , mala plurima & certam salutis jacturam afferat. Quare Caupones, qui juventutem eo tempore apud se detinent , acriter objurgandi.

QUARTUM PRÆCEPTUM.

LIBERORUM erga Parentes suos inobedientiam Apostolus inter peccata infidelium collocat Rom. 1. v. 30. estque experientia comperitum discolos, & inobedientes liberos in gravissima passim peccata prolabi.

Quare hac super re diligentius pœnitentes suos Confessarius interroget, num parentes suos honorent, eos ament, iis obediant, & pro viris, eisdem, cum opus habeant, assistant. Si in officio suo defuerint, omni quâ poterit viâ ad id eos adigat, ut, & pro eo, quod deliquerunt, & Parentibus, & Deo satisfaciant, & pro futuro sibi caveant.

Magnum verò discrimen ponat inter eos liberos, qui rariùs, & ex infirmitate, & illos qui sæpiùs ex malitia, perversa affectione, & pravo habitu delinquant. Illos quidem graviter oburgatos, & meliora pollicitos absolvat, cum obligatione tamen satisfaciendi Parentibus offensis, petendo ab eis veniam, si offensa sit gravior: his verò absolutio differatur, usque dum planè melioris vitæ specimen dederint, veniamque à suis Parentibus enixè petitam obtinuerint.

Cognoscat verò Confessarius an ex infirmitate, aut ex malitia, & pravo habitu in Parentes peccatum fuerit, interrogando pœnitentem, utrum Parentes suos amet, quomodo erga ipsos affectus sit? si ita respondeat, ut sinè affectione erga Pa-

rentes suos esse videatur , malitiam & pravam habitum subesse meritò suspicari potest Confellarius , ideoque , & ulterius inquireret , numquid Parentes contempnisti ? iis malum imprecatus es ? numquid de iis detraxisti , eorum actiones perstrinxisti , aut mimicè , & per jocum exhibuisti ? numquid de industria ad iracundiam excitasti ? numquid talia fecisti , quibùs prævidisti Parentes tuos summopere offensos iri ? num iis cum contumacia restitisti ? numquid durius eis locutus es ? numquid verbis injurijs eos lacerasti ? num iis in necessitate defuisti ?

Eàdem proportionem interrogandi sunt famuli , & ancillæ , cum Dominos suos locò Parentum habere debeant , ut , & subditi erga præpositos , sive Ecclesiasticos , sive Laicos , qui omnes docendi sunt , non ad oculum servire , quasi hominibus placentes , sed ut servi Christi in simplicitate cordis , facientes voluntatem Dei ex animo. *Ephes. 6. v. 5.*

Econtra verò Parentes circa officium interrogandi , mutua enim inter ipsos , & liberos obligatio intercedit. imò. Num liberis suis de vestimentis , tecto ac nutrimentis necessariis provideant ; sin minus , qua ex causa ? quæ si sit culpabilis , omninò tollenda est , nequè absolutio danda , nisi post longiorem probationem , maxime si hæc negligentia ex avaritia aut aliquo odio proveniat , si verò ex paupertate , quæ ex pigritia oriatur , ad laborem compellendi ; si ex crebris

bris computationibus, à cauponis arcendi, & sic de aliis.

Alii verò Parentes plus, quàm privatæ opes patiuntur, in vestimenta filiarum suarum impendunt, & ornatûs earum gratiâ, supersedent elemosynis necessariis, aut debita, quibûs obstricti sunt,olvere negligunt, aut nova contrahunt, quibus solvendis cognoscunt se impares.

Petât 2dò. Num instruant liberos suos, aut aliis instruendos tradant? num eos doceant res ad salutem necessarias? peccati horrorem, virtutis e- contra amorem teneris mentibus imprimant, verba suò exemplò confirmant. 3tiò. Num errantes & discolos corrigant? an non fortè iis con- niveant, & obstant, cùm ab aliis corriguntur? an nimia severitate eos ad indignationem provo- caverint, ità ut pusillo animo facti sint? num in- cautâ & imprudenti prædilectione occasionem de- derint odii & invidiæ inter natos? 4tò. an pru- denti æconomiâ, ità bona sua gerant, ut pro- videre liberis pro statûs sui qualitate possint? an per fas, & nefas filiis suis thesaurizare studue- rint?

Patres ac Matresfamilias interrogandi, an do- mesticorum suorum curam habeant, iisque im- primis de necessariis salutis consequendæ mediis provideant? an eos ad conciones, sed imprimis ad doctrinæ christianæ explanationem mittant? an ad preces serotinas ac matutinas Deo persolvendas impellant, delinquentes corrigant, bonò exem-
plò

plô praeant ? qui enim suorum ac maximè domesticorum curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior. 1a. *Tim.* 5. v. 8.

Animarum curam habentes interroget, an iuventutem doctrinam christianam doceant, ejusque peculiarem curam gerant, inquirentes de iis quæ Ludimagistri in scholis faciunt, num separatim puellæ à pueris doceantur? &c.

QUINTUM PRÆCEPTUM.

OMNES norunt peccata, quæ opere contra hoc præceptum committuntur; sed cum Spiritus Sanctus dicat, quòd omnis, qui odit fratrem suum, homicida est, quàm multi reperiuntur: qui si minus manu, animò saltem scelus hoc committunt. Si dictum est antiquis: non occides, qui autem occiderit, reus erit iudicio, Christianis dictum est, quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, Raca: reus erit Concilio. * Qui autem dixerit, fatue: reus erit gehennæ ignis. Ex quibus perspicuum est diversos esse iræ gradus, eum culpâ non carere, qui fratri suo succenset, quamvis motum iræ animò inclusum retineat; qui in modo loquendi iram suam demonstrat, ut elatione aut inordinata & confusa locutione, magis reus est; & his duobus gravius, peccat, qui verba proximo injuriosa prorumpit: Talis tamen ira non * *Matth.* 21. 2.

semper habet rationem peccati mortalis, hoc ex natura convitii pensandum est.

Est etiam ira, quam zelus iustitiæ format, cum in eos animadvertimus, qui nostro imperio potestati- que parent, si in eis sit culpa. Hæc non est contra hoc præceptum, nisi aut appetat puniri eum, qui non meruit, vel etiam non secundum legitimum ordinem, vel non propter debitum finem, vel si immoderatè ferveat interius vel exterius.

Docet Gregorius magnus duobus modis iram nos frangere posse. 1.º. Ut mens sollicita antequam agere quodlibet incipiat, * omnes sibi quas pati potest contumelias, proponat; quatenus Redemptoris sui probra cogitans, ad adversa se præparet; quæ nimirum venientia tantò fortius excipit, quantò se cautius ex præscientia armavit. 2.º. Cum alienos excessus aspicimus, delicta propria cogitemus: considerata quippè infirmitas propria, mala nobis excusat aliena, patienter namque illatam injuriam tollerat, qui piè meminit, quòd fortasse adhuc habeat, in quo debeat ipse tollerari. Sed præcipuum contra iram remedium est, dare locum iræ, nihil agendo, nec etiam loquendo dum turbatus est animus; refert S. Ambrosius *l. 1. offici. c. 21.* dictum philosophi, quòd ad villicum suum dixerit: o te infelicem, quàm te afflictares, nisi iratus essem! * *L. 5. mor. in. 5. c. Job. c. 10.*

Contra hoc præceptum peccant, scandalum præbentes, qui majori scelere animas, non corpo-

ra occidunt. * Qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei, ut suspendatur mola alinaria in collo ejus & demergatur in profundum maris. Tales sunt Parentes, quorum actiones & verba liberi imitari solent; viri docti & graves, sed imprimis Ecclesiastici ac Magistratus, quos indocti & plebei tanquam exemplar suarum actionum sibi proponunt, & quicumque demum proximo spiritualis ruinæ causa sunt, consiliò, jussu, approbatione, adulatione. &c. * *Math.* 18. 6.

Interrogandi ergò sunt conjuges, an coràm liberis turpiloquia habuerint, aut quid perversum gesserint? eòdem se cum ipsi, jam malitiæ capacibus, lectò composuerint, aut masculos cum feminis simul cubare jusserint, aut permiserint? quos nulla etiam paupertatis ratio excuset. *Conc. Mediol.* 6. c. 27.

Sed atrocissimo se scelere constringunt, qui verbis & operibus, aliorum innocentie & castitati insidiantur, ut illas pessumdent. Hac super re interrogandi, quos Confessarius perditè in luxuriam, sed imprimis in mollitiem propensos cognoverit. An innocentes animas flagitium hoc docuerint? an eas turpitudinis suæ conscias, aut etiam consortes fecerint, aut facere conati sint? hos verò longà probatione & duris pœnitentiæ operibus ad absolutionis gratiam disponet; eam satisfactionem injunget, quæ & scandalum meliori quò potest modò, reparet, & tam immane facinus plurimorum annorum pœnitentiâ eluat.

SEX-

SEXTUM PRÆCEPTUM.

HOC præcepto omne impuritatis genus & impudientiæ prohiberi facile intelligitur. Est ergo voluntas Dei, sanctificatio nostra, ut sciat unusquisque vas suum possidere in sanctificatione & honore & non in passione desiderii.

Septem vulgo hujus peccati species enumerantur, fornicatio simplex, stuprum, adulterium, incestus, raptus, sacrilegium, peccatum contra naturam, unde necessario in confessione aperienda sunt circumstantiæ, quibus hujus peccati species variantur, siue illæ circumstantiæ revera fuerint ex parte objecti, siue in opinione tantum peccantis, ut qui accedit ad eam, quam alterius uxorem putat, licet sit à lege viri soluta. Aliquando etiam illud peccatum habet injustitiam annexam; ex ipso quandoque nascitur impedimentum dirimens matrimonium postea contrahendum, aut matrimonii jam contracti usum prohibens; ut si quis peccaverit cum ea, quæ in primo vel secundo gradu consanguinea est ejus, quam vult desponsare, aut ejus, quæ jam ipsi matrimonio juncta est. His omnibus attendere debet Confessarius, ut reos injustitiæ ad restitutionem compellat, alios à matrimonio contrahendo deterreat absque tamen sigilli confessionis damno; & ut matrimonio jam conjunctorum parti rex dispensationem procuret necessariam ad licitum usum matrimonii, quæ dari debet

in foro pœnitentiæ, & ad quam speciali potestate indiget ab Episcopo, aut ejus Vicario Generali acceptâ.

Cùm verò Deus animi & corporis libidinem prohibeat, simul etiam prohibet quæcunque eam vel excitant vel nutriunt, qualia sunt verba impudica, lascivæ historiæ, spuria cantilenæ, imaginæ indecoræ, comædiarum spectacula, osculas tactus. &c.

Mediatores in hujusmodi tarpibus, qui personarum ejusdem, aut diversæ sexûs libidini serviunt, eamque procurant, vel literas scienter deferendo, vel aliò quôvis modò, digni sunt morte, cùm consentiant prava facientibus, nec excusantur ratione & debitò famulatûs. * Quam enim dabit homo commutationem pro anima sua.

* Prop. 51. dam. ab Im. 11. an. 1679.

Conjugibus inuat Confessarius, non omnia ipsis licere, dicente Apostolo: * honorabile cõnubium & thorus immaculatus: plurimæque & enormia conjugibus peccata contrà continentiam committi posse, dicente Angelo ad Tobiam juniorem: * ostendam tibi, quibus prævalere potest dæmonium: hi namque, qui conjugium ità suscipiunt, ut Deum à se & à sua mente excludant, & sua libidini ità vacent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus.

* Hebr. 13. 4. * Tob. 6. 17.

Gravissimè peccant, ut patet ex historia Onan Genes. 38. 7. qui fœtus conceptionem impedivit

diunt, in quo plerumque peccant pauperes, prolium multiplicationem, & faminae partus dolores timentes. Si ambo conjuges in id crimen consentiant, tandiu ipsis deferenda est absolutio, donec debitè utantur matrimonio, vel mutuo consensu lectò disjuncti, à se invicem abstineant, modò non sit incontinentiae periculum; tunc enim Divinae providentiae, circa liberorum nutritionem se committere debent: qui enim pascit pullos corvorum, quantò magis homines ad imaginem suam creatos: haec insinuabit Confessarius: at si una tantum pars criminis hujus sit rea, deneganda est ipsi absolutio, donec plenè resipuerit: an autem marito peccanti peccato Onani, uxor debeat debitum denegare, nihil statuatur Confessarius inconsultò Episcopò, aut ejus Vicariò Generali.

Sunt etiam modi non naturales, prohibendi, quia licèt generationem non impediunt, sunt tamen prater naturam, & hos signa mortalis libidinis dicit S. Thomas 2. 2ae. q. 154. art. 11.

SEPTIMUM PRÆCEPTUM.

CRASSIORIS furti species nec poenitentem, nec Confessarium fugiunt; at sunt fraudes, dolique quidam subtiliores ac palliati, certis hominum conditionibus ità annexi, ut per longum abusu in jus transisse credantur: & cum

quæ-

quæcunque consuetudo præscribere contra Divinam legem non possit, prudentis erit Confessarii, peccatum pœnitenti suo detegere, præcognito ejusdem statu ac conditione.

Liberi Parentibus pecunias, aut suppellectilem domesticam ac mobilia distrahentes, & dicunt non esse peccatum, quos participes homicidii dicit Spiritus Sanctus *Prov. 28. 24.*

Famuli & ancillæ Dominorum bona pessumdantes, negligentes, aut etiam distrahentes pro se, aut aliis; nec excusantur ex eo, quòd surripiant ad compensandam operam suam. * quam majorem judicant salario, quod recipiunt. In omnibus fidem bonam ostendere debent, qui dicit, * in omnibus nihil relinquit, in quo domestici infideles esse possint, vinò, pane, frumentò &c. * *Prop. 27. ab Inn. 11. dam. Tit. 2. 10.*

Rustici decimas fraudantes, aut corruppentes, prædiorum suorum limites excedentes. Mercenarii cum notabili pigritia laborantes. Opifices justò majorem mercedem exigentes, aut commissa sibi materia distrahentes, aut eam cum deteriore commutantes. Domini, qui mercedem domesticis aut operariis debitam denegant, aut cum damno illorum diutius differunt, aut contra initam conventionem diminuunt.

Mercatores merces vetustate corruptas aut mistas pro recentibus vendentes, iniquo pondere ac mensurâ utentes. Vectigalia defraudantes contra præceptum Apostoli, qui illicitis conven-

tio

tionibus inter se paciscuntur merces nec minori vendere, nec majori pretio emere, quam quò inter se statuerunt.

Divites, qui in frugum inopia, frumentum comprimunt & sua cupiditate faciunt, ut durior sit annonà, ad quos illud Salomonis: Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis. *Prov. 11. 26.*

Magistratus contra iustitiam agentes, * sive ignorantia, sive negligentia, sive odio aut partis adversæ favore id fiat. Qui munera diligunt & sequuntur retributiones, socios furum vocat. *Isaias 1. 23. * Cap. si culpa de injuriis & damno dato.*

Prepositi communitatum iustitiam distributivam in imponendis & exigendis regijs pecuniis, aliis juribus, seu oneribus imponendis non servantes, Domini territoriales ultra jus suum subditos & vassallos onerantes.

Debitoribus debita non solventes, aut longa procrastinatione notabile damnum inferentes creditoribus, aut superfluis impensis impares se tollendo reddentes. Detinere enim, quod debetur, eandem rationem nocimenti habet cum acceptatione injusta. *S. Thom. 2. 2. q. 66. art. 2. ad 2.*

Tutores pupillorum suorum bona negligentes aut in suos usus detorquentes. Litigantes fraudulenter sententiam judicis impediētes, aut protrahentes. Causarum patroni, qui contra veritatem stant, justam causam opprimunt, injustitiam defendunt, iudices fallere nituntur.

D

Di

Ditiores usuram exercere solent, & tantum abest, ut eam peccatum esse sibi persuadeant, ut è contra sibi ipsi quasi de praeclaro charitatis opere plures blandiantur. Quorum crudelē misericordiam damnavit olim paganus; à quo cum quæreretur, quid est usuram accipere? Respondit, quid est hominem occidere.

Dantur verò diversæ usurarum species, neque tantum ex pecuniarum, sed ex frumentorum mutuo, pecorum aliarumque rerum locatione iniquum lucrum exigitur, eritque seduli Confessarii, has species inquirendo cognoscere, ut poenitentes postmodum aptis interrogationibus, ad criminis hujus confessionem inducat & ad injusti lucri restitutionem absolutionis dilatione compellat; * cum enim usurarum crimen utriusque testamenti pagina detestetur, super hoc dispensatio aliqua fieri non potest, nec locorum ac regionum consuetudinibus excusari potest.

Qui mutuo dat pecuniam, à quo plusquam dedit, expectat, non pecuniam solum, sed aliquid aliud plus quam dedit, sive illud triticum sit, sive vinum, sive oleum, sive quodlibet aliud, si plus quam dedit, expectat accipere, foenerator est, etiamsi se obliget ad non repetendam sortem usque ad certum tempus, *Prop. 42. ab Alex. 7mo damn.*

Illos verò præ cæteris acrius increpet, qui miserorum necessitate abutentes, ad iniquissimas condiciones eos redigunt.

OCTAVUM PRÆCEPTUM.

MENDACIA hōc præceptō prohibentur : alia verò sunt jocosa, alia officiosa, alia dam-
nosa, quæ præ cæteris hic prohibentur, quo-
rum gravitas ex ratione damni illati peniatur.

Idem de perjuriis & falsis testimoniis in judi-
cio præsertim, sive orètenus fiant, sive literis
& monumentis fictis & supposititiis.

Huc pertinent calumniæ, detractiones, quæ eò
liberius committuntur, quòd popularis hic error
ubique percubuerit, peccatum non esse, ea re-
ferre, quæ vera sunt; contra quem lex naturæ
omnibus clamat : alteri ne feceris, quod tibi fie-
ri non vis. His jungendi sunt detractioni au-
res voluntariè præbentes, ad eam provocantes,
eam promoventes, aut etiam non impediētes,
cùm debent & possunt. Sufurrōnes, qui incau-
ta & maligna loquacitate discordias inter fratres
seminant, conjugia perturbant, familias odiis &
intestinis dissensionibus incendunt. Gravissima
verò hæc esse peccata testatur Spiritus Sanctus.
Eccles. 28. 15.

Suspiciones, cùm ex levibus indiciis de boni-
tate aliorum dubitare incipimus; judicia teme-
raria, cùm ex levibus indiciis firmam definitam-
que sententiam de malitia alicujus habemus, &
hoc si sit de aliquo gravi, est peccatum morta-
le. Nolite judicare, ut non judicemini, quò lo-

cō nihil aliud præcipi nobis existimat Augustinus, nisi ut ea facta, quæ dubium est, quō animō fiant, in meliorem partem interpretemur.
L. 1. de Serm. Dni. in monte c. 18.

NONUM ET DECIMUM PRÆCEPTUM.

HOC præceptō prohibentur cogitationes ac desideria, quæ puritati, vel charitati erga proximum adversantur; quæ desideria non sufficit confiteri in genere tantum, sed in specie ultima explicanda est materia, circa quam versantur, v. g. si erga conjugatam, virginem &c. & qualis actus fuerit desiderii objectum.

Cogitationis prævæ delectatio morosa dicitur non ex diuturnitate temporis, sed ex eo, quod ratio deliberans circa eam immoratur, nec eam repellit, tenens & volens libenter, quæ statim ut attigerunt animum, resqui debent. Et si ut plurimum talis cogitatio, seu delectatio morosa præsertim in materia contra castitatem, mortale peccatum involvat, venialis tamen erit solummodo culpa, si non sit cum plena deliberatione, sed tantum imperfecta.

Hoc perfectè explicat S. Franciscus Salesius, *Introd. a la vie. Devote p. 5. c. 6.* aliquando enim movetur quis delectatione, quæ ex tentatione provenit, antequam plenè periculum advertat, & hoc est ad multum levissimum peccatum veniale.

niale; quod majus fit, si postquam malum advertit, aliquo tempore negligens sit in repellenda delectatione, quasi deliberans an rejiciat, an admittat, & adhuc majus gravatur, si in ea hæret ex negligentia vera absque ullo proposito rejiciendi: consummatur verò peccatum mortale cum voluntariè & deliberatè complacet in delectatione cogitationis pravar.

Cognoscat autem Confessarius an pœnitentes venialiter, an mortaliter peccaverint in cogitationibus contra castitatem, ex vita ipsorum & ex dispositionibus circa actus externos; non est verum simile eos, qui multum abhorrent peccata externa, qui tanquam à facie colubri fugiunt non solum, quod verè peccatum est, sed etiam omnem speciem malam; qui sensibus suis invigilant, nè subrepat in cogitationibus malum, voluntariè & deliberatè pravis cogitationibus consentire. Hinc scrupulosæ mentes confirmandæ sunt contra tales tentationes, & ad earum contemptum cogendæ; nec unquam earum perturbationibus cedat Confessarius.

DE PRÆCEPTIS ECCLESIAE.

MISSÆ Sacrificio interesse cum indecenti corporis habitu, oculorum divagatione, voluntaria mentis distractione, garriendi pruritu cum obviis quibusquè, est primi Ecclesiæ præcept-

cepti violatio. Etiam contra illud agit, qui non integram Missam audit, sed tantum partem, & hujus peccati gravitas penſanda eſt ex qualitate partis Sacrificii, quæ omittitur, ſi ſit notabilis, peccatum mortale erit: omittere partem notabilem cenſetur, qui principium, Epistolam, Evangelium omittit, item qui recedit antequam celebrans ſeipſum communicet. Debet ergo quiſque corpore & mente adelle integro Miſſæ Sacrificio cum religioſa attentione ad cultum DEI, quæ attentio toto tempore Miſſæ permanere debet ſaltem virtualiter, qualis eſt in eo, qui patitur diſtractiones involuntarias.

Interrogandus pœnitens de diſpoſitione, quâ Sacramenta Pœnitentiæ & Eucharistiæ ſuſceperit. An debita cum præparatione? an cum conſcientia peccati mortalis, aut dubio ſaltem probabili ad Sacram mentem accesserit?

An integrè, diſtinctè & clarè confeſſi fuerint peccata mortalia? num ſcienter aliquod retinuerint, aut ejus gravitatem falſis excuſationibûs imminuerint, verbûve ambiguis occultaverint? an abſque ullo de peccatis ſuis dolore, cum prava voluntate non retractata in peccato perſeverandi, abſolutionem receperint?

An ipſa die poſt Sacramentorum ſuſceptionem aliquod grave peccatum commiſerint, in quo enormis eſt ingratitude.

An quâ par eſt religione, pietate, decenti humilique corporis habitu, an ex neceſſitate tantum,

tum, ob respectum humanum, cum evagatione mentis, salutaria hæc Sacramenta, nec nisi raro suscipiant?

Qui sine causa Confessionem & Communionem annalem omittit, duo distincta peccata committit: & qui in Paschate communicare prætermisit in sua Parochia, tenetur quàm citius in ea Communionem facere, non enim finitur obligatio elapso tempore Paschali. Olim ab Ecclesia frequentior Communio præcipiebatur, sed licet annalis tantum sit de præcepto, Confessarius debet inculcare pœnitentibus, quod sicut periculosum est impurum quemque ad tantum Sacramentum accedere, ita periculosum est, ab hoc, prolixo tempore abstinere. *Theodul. Aurel. Capitul. c. 41.*

Circa jejunium, inquirat an pœnitens ætatem attigerit, in qua lege jejunii tenentur Christiani, nisi aliundè notus sit? huic legi neminem subjiciunt communiter Theologi post S. Thomam, nisi post vigesimum primum annum. An huic præcepto satisfecerit, tum quoad qualitatem ciborum quadragesimalium secundum consuetudinem loci & usum approbatum, tum quoad unitatem refectionis, in qua propriè ratio jejunii consistit.

Quantum verò ad abstinentioniam dierum veneris & sabbathi, rationis capaces hac lege tenentur, à qua sicut à jejunio excusant morbus aut infirmitas, quibus periculosum redderetur jejunium aut abstinencia.

A Missa audienda dispensat etiam morbus, aut servitium necessarium infirmo aut puero, qui absque periculo deteri non possunt. Qui domus tuenda causâ Missæ Sacrificio abstinere, interrogandi sunt de absentia suæ necessitate? an non plures ex eadem domo sub eodem prætextu abfuerint?

DE PECCATIS CAPITALIBUS.

PECCATATA singula, quæ ex his fontibus scaturiunt, recensere infinitum esset, quare pauca quædam referemus.

DE SUPERBIA.

SUPERBIA morbus est divitum, unde dicit Apostolus: Divitibus hujus sæculi præcipe non sublimis sapere. Superbia etiam quandoque in viris religiosis latet, & eò periculosius, quod ex bonis operibus originem ducit.

Quale autem peccatum sit superbia, potest perpendi ex quantitate pœnæ: superbiâ cecidit Lucifer, qui erat Angelus in Cælo, factus est Diabolus in inferno. Tunc superbit homo, cum ex aliquo dono, scientia, divitiis & se magnum credit, & super alios inflatur, & se extollit; cui dicit Apostolus: Quid habes, quod non accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? 1. Cor. 4. 7.

✱ (37) ✱
DE AVARITIA.

PECCATUM esse mortale avaritiam monet Apostolus; Avari regnum DEI non consequentur; sed prudentiâ non vulgari opus est, ut Confessarius avarum compellat fateri scelus suum: adeo enim habendi libido excæcat homines, ut nullus penè sit, qui se hujus peccati reum fateatur.

Avarus sibi ipsi & familiæ suæ, vix usum bonorum, quæ possidet, permittit; fructum ex eis necessarium capere, dissipationem reputat; venalem etiam habet animam, hinc peccatô, fraudibûs, injustitiâ divitias augere non veretur: solitudinibûs anxiiis & crudeli cupiditate suffocat & extinguit in se omnem affectum pietatis, religionis & charitatis erga proximum.

Quos ergo pecuniosiores suspicatur Confessarius, interroget, an eleemosynas largiantur, & quantum? an bono jure bona possideant? an usuras exercent?

Sed beneficiatis eleemosyna in pauperes imprimis commendetur, eaque liberalior, utpotè qui pauperum bona possideant & ex sacrorum Canonum & Conciliorum decretis superflua honestæ sustentationi in pauperes erogare teneantur. Nascentis Ecclesiæ temporibus, vota fidelium ante pedes Apostolorum ponebantur, eorum judiciô, unicuique prout opus erat distribuebantur; & licet crescente fidelium devotio-

, ne

nè copiosissimis ac munificentissimis eorum liberalitatibus sancta donata sit Ecclesia, eundem tamen utrum Apostolorum successores in tractandis & dispensandis Ecclesiasticis rebus se servare debere meminerint. *Conc. Paris. an. 829. c. 15.*

DE INVIDIA.

INVIDIAM definit S. Thomas, tristitiam de bono proximi, prout æstimatur diminutivum proprii boni, gloriæ vel excellentiæ, & ideo præcipuè de illis bonis invident homines, in quibus est gloria, & in quibus amant honorari.

Tristitia autem de bono alieno contingere potest multipliciter; hinc non omnis tristitia est invidia; qui enim tristatur occasione bonorum, virtutis &c. quibus pollet proximus, non quòd proximus talis sit, sed tantummodò quia ipse similia bona non possidet v. g. quia non est æquè doctus aut sanctus, in peccatum invidiæ non incidit, sed est æmulatio non solum licita, sed laudabilis, cum bona spiritualia ad salutem conducentia desideret; ad hanc nos Paulus adhortatur: æmulamini charismata meliora. 2. Cor. 12. 31.

Cum verò temporalia bona, sunt desiderii obiectum & eorum defectus tristitiæ causa: est immoderata cupiditas, si desideret res temporales; quæ statum & conditionem ipsius excedunt; non videtur culpabilis, si non desideret nisi id quod

quod vitæ suæ, familiæ, & statûs sustentationi necessarium est, patienter sustinens illo privari quamdiu DEO placuerit.

Trititia verò quæ ex odio aut superbia provenit, propriè & verè invidia vocatur. Doceat ergò pœnitentes non effici inanis gloriæ cupidos, invicem provocantes, invicem invidentes, sed charitate participes fieri omnium timentium DEum.

DE ACEDIA.

QUI tempus vitæque terunt dormiendo, etiamdo, ambulando, genio, deliciis, lusui, indulgendo, utique in statu periculoso salutis esse declarantur : * vobis, qui habetis consolationem vestram &c. signa verò & effectus acediæ sunt, enormem in rebus ad salutem spectantibus negligentiam præ se ferre : solita Christianæ pietatis officia, ut preces matutinas & serotinas omittere, aut somnolenter & tepidè peragere : à Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ usu sese abalienare : in virtutis exercitio morosum esse ac tristem, inconstantem in bono proposito : conciones sacras non libenter audire. Quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo. *Apoc. 3. 16.*

DE IRA, ET LUXURIA.

DE his peccatis dictum est suprâ, dum tractata sunt quintum præceptum & sextum.

DE GULA.

QUINQUE modis nos gula vitium tentat; sollicitat enim, aut indigentia tempora praevinire, aut lautiores cibos quarere, aut accuratius preparare, aut mensuram moderatam, & sufficientis refectiois excedere; aut nimio ardore in cibum nos ferre.

Utiliter aliquando interrogari potest de his poenitens, num in conviviiis epulisque voluptatem quaesierit illique servierit? sunt enim, quorum Deus venter est, commellationibus & ebrietatibus indulgentes, quorum corda aggravantur crapula & ebrietate, & in quos superveniet repentina illa dies.

Ebriosos interrogabit non tantum de gravioribus vini excellibus, quibus ratio offuscatur, at gressus vacillare solent, sed etiam de levioribus, & quid inde incommodi derivare soleat? quae peccata plerumque committuntur, dum quis vino calet.

DE PECCATIS VARIORUM
STATUUM AC CONDITIONUM.

CONFESSARIUS postquam initio Confessionis ex poenitente sciscitatus fuerit, cujus sit status, officii, ac conditionis, eundem facta peccatorum declaratione interrogabit, an ea, quae

quæ statûs sui sunt & officii impleat, neque tantum in Confessionibus generalibus, sed etiam in privatis & communibus identidem faciat, nam præter actualia cuiusque statûs peccata, innumera dantur omissiones, quæ aliquando gravissima sunt peccata: cur enim Christus servum à bono opere torpentem mitti in tenebras jubet.

Attendat igitur Confessarius variarum conditionum officiis & obligationibus: quapropter beati Apostoli Epistolas frequenter perlegat, in quibus Parentum, liberorum, Præpositorum, subditorum, cælibum, conjugatorum & viduarum officia & totius hominis Christiani partes perspicue intelliget.

Sanctitatem hominis in eo esse positam pœnitenti denuntiet, si præter mandatorum DEI custodiam, ea ritè & cum recta intentione, quæ muneris sui statûsque sunt, persolvat. Præ cæteris conjuges interroget, num pacificè simul vivant? rixarum causas, si quæ sint, tollat, mutuum erga se ipsos amorem, patientiam pietatemque commendat; feminas imperio magis, viros verò ratione ducat. Quòd si inter illos dissidia & acerbiora odia esse compererit, petat, an se invicem fraudaverint, eamque defraudationem, nisi gravissima causa excuset, peccatum esse demonstret. *1. Cor. 7. 5.*

Milites interrogandi de duello, homicidiis, blasphemis, rapinis, impudiciis, ac docendi

ut neminem concutiant, neque calumniam faciant, sed contenti sint suis stipendiis.

Qui tributa aut vectigalia colligunt, interrogandi, num amplius quàm quod constitutum est exigant, pecunias Regias defraudent, aut eis ad usuram utantur, vel in proprium commodum. Et sic de aliis officiis, peccata ipsis propria sunt inquirenda.

CAPUT TERTIUM. DE DILATIONE ABSOLUTIONIS.

§. I. *An aliquando Absolutio neganda sit vel differenda.*

CUM Sacerdos per Absolutionem non suum, sed Christi beneficium dispenlet, legatione enim fungitur pro Christo, non temere & pro suo arbitrio, sed pro Christi, & Ecclesiæ voluntate ac intentione, suò ministeriò fungatur, nè dissipator sacrilegus habeatur, dum dispensator & œconomus prudens esse deberet: Dominus autem & ad solvendum & ad ligandum claves

tra-

tradidit : quorum remiseritis peccata, remissa sunt, & quorum retinueritis, retenta sunt eis. Contritos enim & bene dispositos absolvi vult Dominus, obliuatos verò ac pertinaciter in peccato perseverantes ligari, quare frustra absolvere præsumit homo, quos peccatorum vinculis irritos Divinum iudicium condemnat.

Nihil peccatores profundo scelerum sopori immerfos æquè fovet, fallàque securitate demulcet, quàm sacrilega Absolutio foris prolata ; facile enim contra conscientie suæ stimulum quisque sibi persuadet, cum humana voce Divinum etiam Suffragium conjunctum esse : Sicque nullis jam repagulis obicibusque contineri effrenes hominum cupiditates possunt ; quare meritò Confessarii muneris sui hac in parte prævaricatores illud Christi sibi dictum existiment : vix vobis Scribæ & Pharisei hypocritæ : quia circuitis mare & aridam, ut faciatis unum proselytum, & cum fuerit factus, facitis cum gehennæ filium duplo quàm vos. *Math. 23. v. 15.*

E contra verò quotidiana docet experientia, peccatores absolutionis dilatione vel negatione quasi ictu fulmineo perculsos è lethali somno excitari, & ad meliorem vitam pro Absolutionis gratia promerenda aspirare, Sacerdotique postmodum Patri ac Liberatori suo immensas grates rependere : neque dolor ac tristitia ex hac dilatione à pœnitente concepta, Confessarium à sancta hac severitate unquam dimoveant ; est enim

enim tristitia secundum DEum, tristitia ad pœnitentiam, quæ operatur sollicitudinem in peccatore, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed æmulationem, sed vindictam.
2. Cor. 7. 10. 11.

§. 2. *Quibus neganda sit Absolutio.*

NEGANDA est Absolutio malè dispositis. Sunt autem malè dispositi, qui è statu peccati mortalis discedere non sunt parati, vel satisfacere DEO aut proximo, vel occasionem peccati proximam evitare. Tales sunt imò, qui nolunt condonare injuriam, & cum inimico reconciliari. 2dò. qui restituere bona aliena & pro pollè damnum proximo illatum reparare recusant. 3tiò. Qui pœnitentiam, peccatorum suorum gravitati debitam, & prudenter impostam implere detrectant. 4tò. Ebriosi, qui popinas; lutores, qui conventicula; impudici, qui personam sceleris sui consortem evitare nolent, aut media ad peccati extirpationem necessaria rejicerent. Quibus tamen in casibus Confessarius sequentia observabit.

Imò. Nusquam ità abjiciat pœnitentem, ut eum omni spe destitutum à se dimittat, aut nudis & asperioribus verbis absolutione indignum declaret, nè desperans peccator in pejus ruat, planèque Confessionem deinceps rejiciat; & nè ipse Confessarius amarò zelò circumveniatur à
fata-

fatana, non enim ignorare debet cogitationes ejus. Circumvenimur ab eo, si per nimiam tristitiam pereat, qui potest liberare per indulgentiam. *Ambr. l. 1. de Pen. c. ultimo.*

2dò. Nè abundantiori tristitiâ absorbeatur pœnitens, consoletur eum, nec sinè doloris ac charitatis fraternæ demonstratione eum à se Confessarius dimittat: & simili propè ratione alloquatur: Nescis, frater mi, nescis! quantum hic miser animæ tuæ status dolorem mihi pariat; meus enim erga te amor, salutisque tuæ procurandæ desiderium, solvere te à peccatorum vinculis præoptaret, at prohibet hæc pessima animi tui dispositio, prohibet DEUS, officium meum, cujus prævaricator existerem.

3tio. Fortissimis, quibûs poterit verbis, obstinatorum pertinaciam vincere, & induratos emollire animos tentabit; nunc DEI bonitatem, patientiamque commendans, nunc ejus horrendam vindictam, suppliciumque impœniti & duro cordi præparata ob oculos ponens, nunc mortis incertam horam, judicii rigorem, æternas inferorum pœnas ad vivum referens. Sed memor verbi Domini, quòd hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione & jejunio, non cesset memoriam pœnitentis facere in orationibus suis, & pœnitentis iram DEI flectere, ut impleat omnem voluntatem bonitatis in isto peccatore.

4to. Si pœnitens difficultate perterritus facere refugit pœnitentiam, ejusdem possibilitatem,

quin & facilitatem aptis quibûsdam comparationibus demonstrabit: v. g. numquid pro sanitatē recuperanda abstineres à tali cibo &c. numquid pro gratia Principis aut pro lucro hoc faceres? & forsan duriora pallus es? & tu pro DEO, pro anima tua, pro salute tua non audeas? cur tu non poteris quod David & tam multi pœnitentes? &c.

Si pœnitens DEI misericordiam consequi ex peccatorum suorum numero & atrocitate diffidat, erigere desperantis fiduciam conetur. Consellarius, miserationes Domini quibûscunque peccatis majorem commemorans, ejus patientiam & longanimitatem bonitatemque commendans, contritum & humiliatum DEum non despiciere, dein Christi erga Peccatores mansuetudinem & ardens salutis eorum desiderium extollet; parabolas itē de ove perdita, de filio prodigo referet. Sēque ipsum si opus fuerit remissionis DEO obtinendæ cautionem pro pœnitente constituet.

5tò. Pœnitenti, cujus obstinati animi perveraciam perfringere non poterit, spatium dabitur ut in se revertatur, quò elapsò eum rogabit, ut rursus ad tribunal accedat, & suam post maturiorem deliberationem ultimò sententiam declaret: quem in finem terribiliores fidei nostræ veritates seriò interim perpendendas, aut aptas ad emolliendam cordis duritiem preces præcibet, ut sunt Psalmi pœnitentiales, maxime Psal-

mus quinquagesimus & breves aliquas preces jaculatorias sæpius in die repetendas.

6to. Quàm primum Confessarius peccatum audiêrit, quod aut restitutionem rei, vel famæ alienæ, vel difficiliorem satisfactionem requirit &c. interroget pœnitentem, num paratus sit ea præstare: abnunti delectet Absolutionem utpote malè disposito negatum iri, neque opus esse, ut ulterius pergat; dicere enim posset pœnitens Confessario: Ut quid peccata mea audire voluisti cum animò proposueris Absolutionem negare?

§. 3. *Quibus Absolutio sit differenda.*

OMNIBUS dubiè dispositis differatur Absolutio, quousque Confessarius debitæ eorum dispositionis moralem certitudinem per signa sufficientia consecutus sit: sunt autem dubiè dispositi, in quibus aliqua eorum, quæ ad Sacramenti validitatem & essentiam requiruntur, vacillare videntur, si vè Confessionem præcedant, si vè eam comitentur. Nam extra casum necessitatis Sacramenti Minister materiam, si vè remota sit, si vè proxima, moraliter certam, omiſsa dubia, adhibere tenetur, alioquin Sacramentum nullitatis, pœnitentem verò sacrilegii periculo exponeret, quin & ipse ministerii sui prævaricator esset. Nec sufficit, quòd pœnitentes non agnoscat indispositos, debet enim, quos absol-

vit agnoscere & judicare dispositos. Attamen
in casu necessitatis v. g. in articulo mortis, la-
cèt dubiè disposito Absolutionem dare, satis
est enim Sacramentum nullitatis, quàm moribun-
dum damnationis periculo exponere.

Remittendi sunt 1mo. qui gravioribûs peccatis
implicati, in excutienda conscientia notabiliter
negligentes fuère, quibus spatium temporis suffi-
ciens præscribetur, quò elapsò Confessario se
sistent. Mitius tamen agendum est cum perio-
nis plebeis & rusticis, qui ob innatam ingen-
stupiditatem, strictioris examinis incipaces sunt.
ex quibus Confessarius ipse seiscitando, quæ ad-
rem videbuntur, supplebit, quæ defunt.

2do. Qui ignorant mysteria fidei ad salutem
necessaria tam necessitate medii, quàm neces-
sitate præcepti, donec ea didicerint, de quibus
suprà §. de Fide.

3^{tiò}. Qui sunt in occasione proxima peccati
donec ab ea penitus recedant; non enim si-
cerè detestantur peccatum, qui illius causam
incentivum adhuc amant; caveat Confessarius, ne
vana ipsorum pollicitatione abduci se patiatu-
ut absolvat, peccatis enim communicaret alie-
nis: cùm Spiritus Sanctus moneat eum, qui
periculum amat, in periculo perituum esse.
Prudenter verò ex eo, quòd factum est, de eo
quòd futurum est, judicabit, & qualiter poen-
tens sit dispositus, non ex ipsius verbis, sed
ex operibus æstimabit.

Sub occasionem peccati, omne illud cadit, quod peccandi mortaliter causam administrat, vel per se & ex natura sua, ut domi retinere eam, cum qua peccatur &c. vel per accidens ob certam dispositionem personarum; tales sunt plerumque sæculi nostri vitio, mercatura, Magistratus & similia officia, in quibus multi sapissime mortaliter peccant, perjuriis, furtis, calumniis, odiis, fraudibus & injustitiis.

In occasione proxima voluntaria primæ speciei positos non absolvat, nisi ipsa realiter & defecto derelicta, involuntaria autem vel moraliter, vel physice nisi emendatos, & quos peccato derelictio judicat prudenter nec facile, nec frequenter peccaturos. Quod si remediis adhibitis occasio illa moraliter involuntaria, semper proxima appareat, deferere cogantur, nihil quippe salutis præferendum. Attamen si talis separatio generare scandalum possit, nihil statuatur in consulto Episcopò vel ejus Vicariò Generali, quem consulat ita secreta, ut nulla possit de personis vel levis oriri suspicio.

In occasione proxima secundæ speciei positos etiam non absolvat, nisi tali officio vel negotio renuntient, vel id non exercent, nisi cum ipsius vel alterius pii, prudentisque Confessarii consilio; quo casu neque eos absolvet, nisi brevi probatione emendatos compererit.

De his peccandi occasionibus & Absolutionis dilatione egregie scripsit Sanctus Carolus in suis

monitis ad Confessarios, & sic collapsam in sua
Dioecesi poenitentiam restituit, bonos mores pro-
vexit, correxit pravorum. Hanc ipsius doctrinam
Confessarii omnes sequantur, necesse est, nisi
velint & propriam & poenitentiam conscientiam
quasi pedibus proculcare: quod si aliter agant,
brevi poenitentem ad luti volutabrum & ad vor-
mitum suum reversum fuisse intelligent, & po-
steriora hominis illius facta fuisse deteriora pri-
oribus cognoscent.

§. 4. De Relapsu ex habitu.

NULLUS est Confessarius adeo ignarus, aut
officii sui oblitus, qui non existimet poeni-
tenti habenti consuetudinem peccandi contra
legem DEI, naturæ, aut Ecclesiæ, absque emen-
datione notabili praviæ, differendam esse abso-
lutionem, nisi in casibus extraordinariis & raris.

Ut autem peccaminosus habitus detegatur,
petat Confessarius ex poenitente:

1mo. An fortem propensionem & affectum
sentiat in hoc peccatum, illudque perpetrandi
facilitatem.

2do. An eandem peccati speciem jam confes-
sus sit, & quoties? à quo tempore huic peccato
obnoxius? facilis enim relapsus in peccatum,
de quo quis doluit, aut frequentior, vehemens
in illud propensio, demonstrant habitum, & con-
versionem difficilem, quam in instanti fieri, nisi
raro, pro certo habendum est.

atq. Inquirat, an salutaria remedia mali sui destructiva jam ab alio præscripta adhibere neglexit, vulnera enim sua amat, qui curare negligit.

Ratio deinde habenda est variæ indolis, ætatis, conditionis ac dispositionis prænitentium; sunt enim alii aliis suapte naturâ in malum propensiores, in quibus habitus facilius & citius formatur, & difficilius destruitur.

Citius etiam formatur habitus in rebus venereis ob innatam in peccatum luxuriæ propensionem & carnis stimulos: hinc molles, qui interdum consentunt intra annum, ut habitudinarii, probandi sunt, etiam si bis tantum aut ter peccarent; quæ probatio multò magis requiritur erga illos, qui incidunt ab una Confessione ad aliam in peccata, quæ in hac re cum aliis committuntur, cum & voluntatis majorem deliberationem, & longiorem moram requirant, horum occasiones rarius sese offerant.

Eadem ratione tractandus, qui in blasphemias, maledicta, convitia erumpit, quotiescunque irascitur aut inebriatur, etsi secundo quoque & tertio mense irascetur, & cum in occasione tentationi semper cedat.

Ebriosi, etsi de graviore ebrietate quinquies aut sexies se reos tantum agnoscant in anno, plerumque cum iis, ut cum habitudinariis agendum est, cum non nisi enormes vini excessus confiteri solent.

Dicitur verò habitus interruptus, quando habituarius vel omnino desit peccare, vel saltem post intensiorem consuetudinem non nisi rarissime recidit, maxime si præscripta sibi medicinalia opera fideliter implevit, aut etiam voluntaria sibi imposuit; tunc enim tametsi aliquoties cadat, poterit absolvi, & Communio Eucharistica, prout utile judicaverit Confessarius, eidem ad tempus differri.

DE RELAPSU EX ALIIS CAUSIS.

SIVE verò ex habitu, sive alia ex causa, frequentior in peccatum relapsus fiat, perinde differenda est Absolutio. Talia sunt peccata omissionis, quæ fiunt ex timore difficultatis & ex odio actûs boni. Hinc differenda est Absolutio Parocho, qui Conciones & Doctrinam Christianam in sua Parochia negligeret. * Canonico ultra tres menses sive continuos, sive interruptos à choro absenti absque canonica causa, qui tres menses concedi non possunt ei, cujus Ecclesia longius servitii tempus requirit. Beneficiato aut in sacris constituto breviarii recitationem sæpè omittenti, ille præter reatum peccati mortalis, quem incurrit, pro rata omissionis breviarii fructus beneficii suos non facit, nec tutâ

* *Con. Trid. sess. 24. de reform. c. 12. sess. 23. c. 1.*

conscientiâ illos sibi retinere potest, sed aut fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci, aut in alios pios nîus erogare tenetur. Clerico, qui in maioribus ordinibus constitutus vellem ac tonsuram clericalem secundum Canones * & Diœcesana decreta portare negligit.

* *Con. Trid. sess. 14. de res. c. 6.*

Omnis denique generis ac conditionis personis, quæ propria status sui officia sub mortali injuncta adimplere negligit, si illum plerumque delinquentem cognoscat, & omissio peccatum sit mortale, Absolutionem non elargiatur, donec emendatum sciat.

Multò minus absolvendi, qui aliis scandalum, & ad peccandum occasionem præbent, ut mulieres ac puellæ indecenter vestitæ, nullò modo * enim permittendæ est mulieribus, ut nudam aliquam corporis partem offerant viris, nè ambo prolabantur - ** hæ pompæ curant de proximo luxuriæ negotium, & obstrepant pudicitie disciplinis. Item qui lascivas imagines efformant, aut vendunt, aut domi suæ inspiciendas exponunt, qui cantilenas obscœnas componunt, aut coram aliis cantant, aut alios cantare docent.

Caupones, qui ut incantam juventutem attrahant, frequenter choreas instituunt, in iis tolerant, quæ morum puritati contraria aut dicuntur,

* *Clemens Alex. in pedag. l. 2. c. 2.*

** *Tertul. de cul. tem. l. 2. n. 9.*

tur,

tur, aut fiunt; qui meretrices aut mulierculas merito suspectas foveant domi suæ, aut ab hospitibus adductas excipiant, licet ipsorum conscientia sibi dicat, nonnisi malo fine adduci, qui tempore divinorum officiorum indigenis vina infundunt, aut ebrietatem promoveant. quolibet tempore.

Domini etiam territoriales, qui prædictas choreas fieri imperant, aut non compescunt, aliæque scandala è subditis sibi locis non eliminant, in quantum possunt, tam diu non absolvantur, donec meliores se præbeant, suæque munere fungantur, maxime si hac de re jam admoniti fuerint, DEI enim ministri sunt, vindices in iram eis, qui male agunt. *Rom. 13. 4.*

§. 5. Quamdiu Absolutio differenda.

NON nisi temerè pro omnibus & singulis pœnitentibus aequale temporis spatium præscriberetur, quò elapsò Absolutionem prius dilatam possent consequi, certæ enim regulæ de his præscribi non possunt; sed res hæc Confessarii prudentiæ relinquenda, qui non absolvet pœnitentem, nisi postquam illum ad Sacramenti gratiam recipiendam ritè dispositum sapienter judicaverit: ad hoc verò cognoscendum apud alios quidem longiori, apud alios breviori spatium opus est.

In peccatis quorum frequentior occasio occurrit,

rit, ut est peccatum pollutionis, aut facilior lapsus, ut blasphemix & aliorum, quæ linguâ complentur, ultra unum mentem potest non differri Absolutio; nam, qui per mentem non committit, quod antea quot septimanis bis, terve committere solebat, jam se meliorem factum esse demonstrat, & habitum peccaminosum interruptisse; Ut verò hæc vel unius mensis dilatio utilior, minisque onerosa fiat pœnitenti, intra quindecim dies redire iubeatur, ut boni propositi fructus ostendat, & novis contra peccatum remediis adjuvetur: quòd si ad præfixum terminum redux profecisse cum DEI gratia videatur, confirmandus est in proposito, monendique, quantum utilitatis erit per alios adhuc quindecim dies se probare, & Absolutionis gratiâ digniorem se reddere: promittat Confessarius se interim pœnitentis in suis Sacrificiis memorem futurum, potentiorâque media ad relapsum præcaveudum præscribat, quæ si fideliter se utum, & à relapsu præservatum cognoverit, absolvat, neque ulterius proroget.

Advertendum tamen, non idèò continuò rursus remittendum esse, qui post intensiorem habitum & frequentiores relapsus semel tantum ex infirmitate potius quàm impellente habitu relapsus est, dummodò tamen monitis se fidelem præstiterit, & pro viribus pravo habitui resistit, ac dispositus videatur omni conatu à relapsu sibi præcavere; compellatur tamen huiusmodi ad præ-

præfixum terminum rursus confiteri, ut sic perdetentim veterem hominem cum omnibus actibus suis exuat, & cautior fiat ex obligatione ostendendi Sacerdotibus.

Longiori probatione opus est circa peccata, quorum occasiones rariùs occurrunt, in quibus difficile est judicare, quando habitus malus sit destructus, necnè, multi enim non relabuntur, quia defuit occasio, non peccandi voluntas. Nec tamen ut probentur, occasione se præbere licet. Emendationem cognoscere poterit Confessarius ex dispositione & interno affectu pœnitentis, scrutandum cor ipsius, pertingendum usque ad divisionem animæ ac spiritûs, & discernendæ cogitationes & intentiones cordis; si enim pravæ cogitationibus sæpè fuerit voluntariè oblectatus pœnitens, si occasiones desideraverit, viget pravus habitus, etsi ad effectum perducere non potuerit. At verò si pœnitentiâ ductus & horrore peccati, remedia contra libidinem adhibuerit, pravæ consuetudini reluctatus fuerit, pravâ desideria aut cogitationes alliserit ad petram, pro præteritis satisfacere cœperit, occasiones nec quæsierit, nec deliberatè desideraverit; imò præparaverit animam suam contra tentationes, facile in isto pravus habitus destructus præsumitur.

Circa ebriosos vix plurium mensium probatio plerumque sufficit, ut certum de eorum contritione iudicium feratur, videmus enim paucissi-
mos

mos hunc habitum deponere, quare S. Carolus in suis monitis ad Confessarios, ad plures menses differendam illis esse Absolutionem iuvat. Potest tamen aliquando Confessarius ab hac sancta severitate nonnihil deflectere erga eos, qui humana fragilitate, complacentiâ licet culpabili potius quàm affectu, propensione & habitu inebriati sunt, tamdiu tamen probandi sunt, donec meliores inveniantur.

§. 6. *Quid agendum Confessario, ut pœnitenti dilationem Absolutionis, non modò tolerabilem, sed & acceptam reddat.*

CUM efferari quandoque pœnitentes & vehementer offendi soleant, dum sine Absolutione remittuntur, plurimi etiam animum despondentes, Confessionis usum, vel omninò abjiciant, vel ad eam rariùs accedant, vel ad alios Confessarios indulgentiores, cum ingenti animæ suæ damno, spe Absolutionis obtinendæ confugiant, omni sollicitudine allaborandum est Confessario, ut dilationis necessitatem, utilitatè que ità exponat pœnitenti, ut is non modò patienter eam prorogationem ferat, sed etiam ultrò in eam consentiat, promptiorque dein ac melior indè revertatur.

Quem

Quem in finem cavebit imprimis, nè poenitentem, quem vult dimittere, acriter arguat, nè convitiis & probris laceſſat, aut amariori zelo agitatus increpet, quin omni bonitate ac mansuetudine cum illo ita agat, ut eum quietum ac ſpiritali gaudiò plenum à te dimittat.

Igitur aptè monſtrabit Confeſſionum præteritarum nullitatem, miſerum animæ ſtatum, ſacrilegii de novo committendi periculum hiſ aut ſimilibus verbis : peccatum hoc jam ſapientius commiſiſti, ſapientius confeſſus es : confeſſus, emendationem promiſiſti, non ſtatuiſti promiſſis, ergò vande timendum, nè inane fuerit propoſitum, dolor nullus, Confeſſiones ſacrilegæ : quomodo promiſſis tuis nunc crederem, cum experientia doceat te non impleturam : quæ enim verbis aliis aſtruxiſti, negaſti ſacris : quomodo eſſent adeò in te crudelis, ut ſacrilegæ Abſolutione Gehenna te filium facerem, qui à me vitam poſtulas : quare & mihi & tibi conſulas, velim : mihi, non exigendo, quod ſine gravi peccato dare non poſſum : tibi, incitans te ad dignam Sacramenti huius receptionem diſponendo. Age ergo, & ſe & me ſecurum reddas. Præterea Eccleſia Canones per plures annos poenitentiam prorogant fidelibus, duriffimæque poenitentia opera ob pauciora & minus gravia peccata injungere, & illi quàm promptò ea animò ſuſcepere, ut Abſolutionem tandem conſequerentur. Et ego tam exiguum tibi præſcribo tempus, vide quàm te promptum, obedientemque præſtare debeas, quas mihi pro tam paterna in te charitate grates rependere.

Denique cū pœnitens discedet, caveat Confessarius, nè nilus circumstantium advertere possit, eum non esse absolutam; pronuntiet ergò super ipsum, antequam à se dimittat, preces aliquas, puta, *Misereatur, Indulgentiam &c.* Inò & ipsi benedicat eò modò, quò pœnitentes absolvit, crucem super ipsum formans, idcirco semper submissâ voce verba Absolutionis proferat, nè cū non prolaturus est, aliquis id possit advertere.

§. 7. *Quid præscribere Confessarius pœnitenti non absoluto debeat.*

1mo. **U**T intrâ præfixum tempus, ut suprà dictum est, ad se redeat, habita tamen ratione conditionis, opportunitatis, aliarumque circumstantiarum, quas ex pœnitente exquiret, faciâtque, ut pœnitens id seriò promittat.

Si redire ille ob locorum distantiam aut propter alias rationes ad eundem Confessarium non possit, jubeatur alteri se intrâ præfinitum terminum sistere, cui Absolutionis dilationem, ejus causam, pœnitentiam impositam, & an impleverit, declaret, tametsi verò utilius sit pœnitenti ad eundem reverti Confessarium, non tamen id cogendus, sed libertati suæ relinquendus videtur.

2do Ut intereà à relapsu se custodiat; hoc est enim

enim finis & fructus Absolutionis dilatæ, & regula, quam Confessarius in absolvendo postmodum, aut rursus remittendo pœnitente sequi debet.

3tò. Occasionem proximam relapsûs fugiat, eâque fugam sibi præscriptam esse sciat, tanquam conditionem Absolutionis postea obtinendæ.

4tò. Remedia ipsi præscribat, quibus sperare possit à peccatis suis retrahendum, & contraria quantum poterit, peccatis applicet medicamenta, sint etiam pœnalia, quibus possit iram DEI flectere, & misericordiam consequi, quâ adjutus emergere valeat è misero suo statu; ex istorum etiam operum fideli impletione, de sincero pœnitentis affectu judicari poterit.

5tò. Si in præcedentibus Confessionibus essentielles defectus cognoverit, jubendum est pœnitenti generalem peccatorum suorum Confessionem instituere ab eo tempore, quò habitus formari capit, aut ab ultima recidiva, si interruptus fuisset, suâque ea in re operam ei Confessarius promittat. Utiliter etiam aliquando sub nomine Confessionis generalis invidum nomen Absolutionis dilatæ, tanquam in volucro tegitur; valebit etiam hæc generalis Confessio ad majorem præteritorum peccatorum detestationem.

CAPUT QUARTUM.

§. I. *De quibusdam Casibus difficili-
oribus in Confessione occurrentibus.*

PRIMUS CASUS.

QUID faciendum sit Sacerdoti, cum pœnitens peccatum mortale declarat, quod in præcedentibus Confessionibus voluntariè celavit.

Cum nullæ sint, quin & sacrilegæ Confessiones eorum, qui peccatum grave ex sua culpa Confessarium celarunt, si vè negligentia notabilè in conscientia discutienda, si vè malo pudore, si vè etiam voluntaria cæcitate, id factum fuerit; hos igitur admoneat Confessarius.

1mo. Nullas fuissè & sacrilegas Confessiones, Communionèsque illò peccatò posteriores, quas fecerunt cum conscientia talis Confessionis invalidæ. Qui enim post Confessionem voluntariè nullam, faceret alias bona fide procedens, & præcedentis Confessionis defectus nullam habens memoriam, etiam post diligens examen conscientia suæ, istæ non essent sacrilegæ, nec teneretur illas repetere, sed solùm eas, quas fecisset cum conscientia defectus prioris.

2do. Ut mederi possint nullitati talium Confessionum, teneri eos omnia & singula peccata

mortalia ab eo tempore commissâ, licet jam declarata, rursus confiteri.

3tò. Declarabunt quoties ab eo tempore Sacramenta pœnitentiæ & Eucharistiæ, aut alia etiam susceperint, aut aliis contulerint, Missas celebrârint, &c. Ut de numero sacrilegiorum judicari circiter possit.

4tò. Si Confessarius probabiliter judicat eos plura peccata mortalia ab eo tempore commississe, utiliter remittet & tempus ad conscientiam examinandam sufficiens dabit: nisi satius sit apud interrogationibus pœnitentem juvare ad novam peccatorum suorum declarationem: sunt enim, qui Confessionem generalem abhorrent, & ut impossibilem reputant.

§. 2. SECUNDUS CASUS. DE RESTITUTIONE.

CIRCA restitutionem diffidat sibi ipsi plurimum Confessarius, neque temerè decidat, cum quid perplexum ambiguntque ac difficile occurrit, sed postquàm plenè de casu pœnitentis instructus fuerit, moram ab illo petat; ut coram DEO, quid agendum sit, possit perpendere, & doctos viros consulere: interroget præterea pœnitentem, an paratus sit decisioni acquiescere, & quod ipsi præcipietur, adimplere.

Dun-

Nunquam pœnitentem, nisi post factam restitutionem absolvat : excipe tamen ?

1mo. Si causa legitima Absolutionem urgeret, & pœnitens certo restitutus videretur etiam post concessam Absolutionem, absolvatur, dummodò tamen promissis suis in eodem casu jam semel aut sæpius non defuerit.

2do. Potest etiam interim absolvi pœnitens, cujus casus iis esset difficultatibus irretitus, quibus extricandis longiori morâ opus esset, dummodò tamen paratus sit doctorum hominum, quos ipse vel Confessarius consuluerit, opinionem sequi, eamque re ipsâ secuturum esse probabiliter credat Confessarius.

3tio. Absolvatur etiam ante factam restitutionem, qui ob paupertatem restituere nihil omnino potest, dummodò paratus sit id facere * quamprimum media suppetent, at ordinariè convenit ipsi graviolem pœnitentiam imponere, maxime si culpa sua factus est ad restituendum impotens. * *L. 5. dec. c. 3. de furtis.*

4to. Si quis restituere partem, non autem totum potest, restituat, antequam absolvatur, etiamsi decima tantum aut etiam vigesima rei alienæ portio esset : interim tamen jubeatur prudenti œconomia sumptuum ac superfluarum expensarum imputatione, & suo ipsius rei que familiaris incommodò, corrogare ac corradere, quod restituit : & ut in re tanti momenti sollicitum se præbeat, bis terte in anno compella-

tur Confessario se sistere, suamque restituendi obligationem illi declarare; sicque prudens Confessarius ex iis, quæ à pœnitente fuerit sciscitatus, intelligat utrum impossibilis sit necne restitutio, sive ex parte, sive ex toto facienda, hominique ad rem adeò difficilem explendam, novos stimulos addet: interim tamen adhortabitur pœnitentem, ut continuûs à DEO precibus exoriscat voluntatem ac media restituendi, videatur ne Dominus rei ex longiori restitutionis prorogatione detrimentum accipiat.

5to. Si res sit levis momenti, absolvi etiam ante restitutionem factam potest, si promittat restituere.

6to. Restitutiones per seipsum faciendas non temerè suscipiat Confessarius, quòd si tamen pœnitens neque per se, neque per alium citra infamiae periculum præstare id posset, ex charitate Confessarius suum ea in re obsequium non negabit: sed eâ cautelâ, ut cum pecuniâ aut quamcumque rem à pœnitente traditam proprietario restituerit, chyrographum ab eo rei, quam restituit, acceptæ testem recipiat, ac pœnitenti suo tradat, nè is suspicari possit, ex re commissa aliquid à Confessario fuisse distractum, ità verò cum proprietario agat, ut nulla ei suspicio de persona restitutoris suboriri queat, quod propter prudentis est Confessarii per seipsum restitutionem non exequi, sed ministeriò tertii; in parvis enim civitatibus & Parochiis ipsa Confessari

rii restituentis persona locum dare posset suspicionibus, cum omnes ferè ejus poenitentes facile cognosci possint; Proprietarius, qui adverteret eum, quem furti reum judicat, esse poenitentem Confessarii, per quem restitutio facta est, in sententia confirmaretur, quod valdè periculosum esset.

7mò. Res aliena ipsi Domino, aut eo deficiente ipsius heredibus, in natura restituenda est, si possit absque detrimento famæ, nec in pauperes, aut pias causas eroganda est, si Dominus aut ejus personam & jura representans inveniri possint, neque enim poenitens sic imprudenter restituens, liberatur ab onere, legitimo Domino, aut ejus heredibus restituendi, quod injuste rapuit.

Neque tantum res aliena restituenda, sed & damnum ex injustitia secutum rescari debet: debitores eadem ratione satisfacere creditoribus suis compellantur, cum injulti rei alienæ possessores fiant, quando solvere ad præstitutum tempus negligunt, vel detrectant.

Difficilior multò habetur alienæ famæ per detractionem læsæ restitutio, quidquid enim in contrarium detractor dixerit, vix unquam finitram de proximo opinionem semel conceptam hominum animis evellet: meliori igitur quò poterit modò, & absque mendacio læsam famam reparaet.

Quare antequam absolutio detur, poenitens ad

personas, coram quibus detraxit, restitatur, ut finitram opinionem de proximo, quam conceperant ex detractone, destruat: antea tamen inquirendum est, num detractori resisterint audientes, eique fidem non adhibuerint? num detractoris verbis non attenderint? num criminis à detractore propalati fuerint obliti, nullamque finitram opinionem de proximo habeant: tunc enim is restituendi modus aut non esset necessarius, aut foret ipsa detractone noxior, revocando in memoriam culpam prorsus oblitam, & audientes forsitan impelleret in suspensiones aut iudicia contra proximum, quibus prima vice resisterant; cognoscat autem detractor, num qui illum audierant, obliti sint criminis à se olim coram eis narrati, ex modo, quò de proximo solent loqui, & inquirendo quid de illo sentiant: at ne petat ab ipsis, num recordentur eorum, quæ ipsi de proximo narraverat.

Jubeatur præterea honorificè loqui de persona, cui detraxit, veniamque ab ea petat, si illa detractonis sit conscia, nisi forte majus malum inde timeatur.

Aliquando etiam fama læsi pecuniæ compensari debet, * cum alius restitutionis modus non est possibilis.

Si præsumere Confessarius prudenter posset, post absolutionem concessam detractorem promissis suis non defuturum, absolutio dari poterit, si urgens causa adsit.

* S. Thom. 2. 2. q. 62. art. 1. ad 2.

At multò severiorem se erga calumniatores præbeat, neque absolvere unquam calumniatorem præsumat, nisi post recantatam palinodiam, addito etiam, si ad fidem adstruendam necesse sit, juramentò, damnòque, si quod indè emerfit, in plenum relarcitò; quod debet etiam detractor.

Eadem severitate cum eo agat, qui puellam importunis precibùs, pollicitationibùs, fraude, minis aut vi circumventam seduxit: quare tandem differatur absolutio, donec illi aut nubat, aut si fieri id absolute non possit, alia quacunque ratione damnum & infamiam stuprò illatam compenset, prout ipse & puellæ conditio exigat. *Exod. 22. 16. 17.*

§. 3. TERTIUS CASUS.

DE INIMICITIIS.

Neminem inimicitias foventem absolvat, nisi prius sincero affectu fratri suo reconciliatum, quòd si aliter fecerit, certus sit poenitentem in re tam difficili promissis suis defuturum: acturum è contra grates quando peracta reconciliatione ad Confessarium absolutionem consecutus redibit.

Notandum tamen est, quosdam inter se ità a-

nimis diffidere , ut ex mutuo conspectu potius recrudeceret odium , quàm extingueretur : quo in casu per internuntium res tentanda est.

Caveat verò Confessarius , nè hac in re impossibilia jubeat , sed sciat sensum à consensu disjungere , & inter amicitiam & amorem Christianum discrimen ponere. Doceat pœnitentem timidioris conscientiæ , eos motus , quos ex intuitu aut recordatione hominis inimici sentimus , peccatum non esse , cum sint involuntarii indeliberati , sed consentire in ea , ad quæ movemur , peccatum esse , ut malum precari , vindictam querere & media illius explendæ , male de inimico loqui , actiones ejus sinistrè interpretari , gaudere de ejus infortunio , de ejus felicitate contristari , communia humanæ societatis officia denegare , quæ absque scandalo aut livore vindictæ omitti nec solent , nec possunt. Circa hæc puncta pœnitentem interroget , quòd si ille , ut Christianum decet , responderit , securum esse jubeat , etsi contrarios in animo motus excitari sentiat : jubeat ex Christi mandato pro inimico DEum orare , benignum ac beneficum illi sese exhibere , honorificè de eo loqui , quin & motiva suggerat , quibûs iracundiæ motus compescantur , & amicitia collapsa restauretur , si fieri aut possit , aut expediat.

Nam prudentia non semper dicat amicitiam ineundam esse cum eo , quem perfidum & proditorem experti sumus , & à quo rationabiliter time-

timemus quid simile, aut etiam quid deterius. Non expedit etiam, imo illicitum est, amicitiam & familiaritatem renovare cum iis, qui nobis fuerunt occasio proxima peccati; ab amore verò Christiano dispensare Confessarius nullum potest; est vero amor ille, quò proximo nostro bonum volumus, illudque reipsà præstare parati sumus, cum necessitas postulabit.

§. 4. QUARTUS CASUS.

DEFECTUS MATERIÆ REMOTÆ.

Hærete sæpè Confessarii solent, cùm Absolutio danda est, eò, quòd materiam sufficientem non habeant.

Triplex verò potest esse ejusmodi casus. 1mò. Circa pœnitentes stupidos & crassioris ingenii. 2do. Circa scrupulosos. 3tiò. Circa pœnitentes tenerioris conscientia, vitæque sanctioris, quæ singula discernere debet Confessarius.

1mò. Sunt, qui ex innata ingenii stupiditate invenire nequeunt sufficientem Absolutionis materiam, sed ea solùm contentur, quæ speciem levioris etiam peccati vix rationem habent: sic rustici verborum quorundam nihil de se significantium, in signum tamen levis impatien-

tix prolatorum seriem recitant, iisque totam Confessionem absolvunt: hos Confessarius aliis quibusdam peccatis interroget, quæ admodum ab eis fuisse pro varia statûs, conditionis ætatis ratione ominari potest, ut sunt negligentia circa preces matutinas ac serotinas, detractiones, odia, jurgia, mendacia & discordiæ in familiis ac conjugis, &c. si nihil extorqueat, moneat, ut antea vitæ graviora quædam peccata repetant, si nec sic quidquam efficiat, perstat, utrum doleant de peccatis omnibus aliquando commissis, & de illis se accuset in genere, quamvis non possint in specie, & sic eos abolvere posse citra periculum videtur, ut absolveret moribundum, qui signis quidem Absolutionem postularet, peccata verò nominatim confiteri ob linguæ & virium defectum non posset, potest enim in his ex affectu de effectu præsumi: attamen non necesse est, illis Absolutionem dare, quoties se sistunt ad tribunal pœnitentiæ, si pluries in anno illud frequentant, pueris vero ac puellis tenerioris ætatis Benedictio non absolutio danda est, cum materia deest & ratio sufficiens ad tanti Sacramenti receptionem, signum verò stupidi ingenii est, si pœnitens incomptò quodam ac incompòsitò modò sine ulla affectûs interni demonstratione, & loquitur, & ad interrogata respondet.

2dò. Alii conscientiæ erroneæ timoribus agitati ineptias quascunque gravissimorum peccatorum

rum locò habentes, Confessarium nœnīs suis & scrupulis ad nauseam usque fatigant: qui si contra dictamen conscientie suæ aliquid egerint, habent quidem unde absolvi possint, si e scrupulo in verum dubium inciderint, aut etiam in persvasionem malum esse, quod fecerunt. At docendi sunt scrupulum à dubio multum differre, dubium enim habet rationabile & probabile fundamentum, animūque ità dividit inter utramque sententiam, ut non possit magis inclinari in unam quàm in aliam, sed hæreat incertus & anceps, hinc non licet agere contra debium permanens, at scrupulus cū nullo rationabili fundamento nitatur, cum ipso stare possunt rationes sufficientes, quibus cognoscamus trepidationem nostram esse vanam, & veritati esse conforme, aut saltē magis probabile id, quod agere determinamus, quæpropter non est peccatum agere perseverantē scrupulo & contra stimulos ejus; nam in humanis agilibus, quæ tantam habent varietatem, non requiritur talis certitudo, quæ omnes scrupulos semper excludat, sed si licet, ut illos contemnamus.

Non ergo credendum est scrupulosos in omnibus peccare, quæ operantur contra conscientie trepidationes & vanas formidines, nec reos esse omnium, de quibus se accusant. Imò si magnus horror peccati in ipsis appareat, summaque vigilantia caveant, non tantū à malo, sed etiam ab omni specie mala, cogendi sunt
con-

contemnere istos scrupulos & contra ipsos agere, ne errore conscientie inde fiant rei, unde laudari merentur, & aliquando ad sacram Communionem mittendi abique pravia Absolutione, quando non aliunde apparent rei certorum peccatorum: ipsos à Communione arcere in poenam obstinati in scrupulis animi, pluribus non conveniret, cum sapissimè nihil aliud, per scrupulos intendat Diabolus, quàm ut tam sancto & salutari cibo privatos facilius in peccata precipitet, aut è pusillo animo in desperationem usque perducatur.

Tamen acriter increpandi, dum suum iudicium & conscientiam doctissimorum ac piissimorum iudicio ac praxi subicere ac conformare reluctantur. Qui tamen infirmitatem suam agnoscunt, & expedire se anxietatibus suis, & scrupulos excutere nequeunt, commiseratione digni habeantur: quos proinde Confessarius paternè consoletur, DEique hæc providentiâ permitti significet, ut animus his poenis excitatus vigilantior fiat contra tentationes: fortis in fide diabolo reluctetur, & purior conservetur: DEI voluntatem esse, ut patienter ferant hanc probationem, quæ patientiâ ad opus perfectum eos perducet, si abnegatò iudiciò suò à doctis viris regi se sinant.

Quos inveniet ità inquietos & scrupulosos in conscientie suæ examine, ut huic unicè intenti cætera omnia negligant, qui nunquam contenti pec-

ti peccatorum suorum recognitione, horum difficultationem incessanter reiterant; quorum semper perturbata mens est, & in confessione, & post confessionem; his præfigat spatium, quod conscientiae suae examini dare poterunt, cum prohibitione ultra extendendi, ut dolori de peccatis concipiendo sint præcipue intenti, cum sit actus maximè necessarius, qui suppleri nequeat, & confessione semel peractâ non ampliùs audiat, Confessarios verò, si quos haberent, qui hos eis scrupulos iniecerint, aut injectos foverent, deferere cogantur.

3tio. Sunt denique animæ sanctiores, quæ vel ipsam peccati umbram extinguentes, non nisi levissima peccata, & quæ vix speciem peccati habent, continentur, caveat Confessarius, nè huiusmodi pœnitentes abiciat, aut obiurget, quasi minutias quasdam & nugæ proponerent, neve dicat materiam hanc non esse absolutionis, maiora esse proferenda, &c. Spiritui enim Sancto, cuius nutu diriguntur, resisteret, & gravem Christo injuriam inferret, à sancto proposito & perfectiori via, pœnitentes suos absterrendo, quin potiùs eos benignè audiens in suo proposito confirmet, & ad meliorum charismatum amulationem provocatos quasi ducat de virtute in virtutem, monstréque, *quæ sit voluntas DEI bona, * beneplacens & perfecta*, hostis infidias d tégat, perplexitates solvat, suum prom-

* *Rom. 12. 2.*

ptus obsequium consiliūque offerat : facile verò hæc præstabit , si ipse sanctus esse studeat , ut sanctitatem alios verbò & exemplò doceat , què in finem exercitiis spiritualibus assidue vacet , quo ordine ad perfectiorem vitam pervenire possit.

Quare si animas quasdam perfectioris vitæ desiderio inflamas cognoverit , doceat primò mentem à gravioribus noxis purgare , malas propensiones , affectūsque terrestres evellere , virtutum Christianarum praxim præscribat , & Christi vitam & passionem tanquam verum earum exemplar proponat , meditatione & rerum cœlestium contemplatione sensim ad DEum elevet.

Ne tamen circa materiæ ad absolutionem necessariae sufficientiam perplexus hæreat , instruat poenitentem aliqua antea actæ vitæ peccata graviora , aut saltem sufficientia ad absolutionem rursus in confessione recensere , & de iis dolorem concipere.

CAPUT QUINTUM.

*Quid peracta peccatorum declaratione
faciendum Confessario.*

TRia præstabit Confessarius audita peccatorum declaratione. 1mo. Poenitentem ad dolorem excitabit. 2do. Absolutionem rite & spo-

seo impertiatur. 3tio. Salutarem eidem pœnitentiam injunget.

§. I. *Quomodo pœnitens ad pœnitentiam excitandus?*

Maximam vim & efficaciam ex parte pœnitentis in hac Sacramenti parte positam esse, Confessarius sibi perivarium habeat; quare magnopere laboret, ut pœnitentem, quem gravioribus peccatis irretitum, nec tamen satis contritum, omni, quod potest studio ad scelerum futura detestationem, cordisque compunctionem moveat, quod haud dubiè perficiet, si peccatorum suorum criminum horrorem, & suppliciorum eisdem destinatum severitatem, tum DEI contempti Majestatem, bonitatēque ac patientiam ob oculos ponat: poterit verò his aut similibus verbis uti, prout cuique convenire judicaverit.

Quot peccata delirasti; frater mi! & plura fortè te fugiunt, quæ DEUS tamen non ignorat. Quot miseros ob pauciora crimina supplicis æternis mancipavit DEUS, & tecum si similiter egisset, jam æternum arderes: sed peperit tibi, ut in te divitiarum misericordie suæ ostenderet, ad pœnitentiam ergo te adducat benignitas ejus. Quoties te ad pœnitentiam vocavit? quoties sollicitavit reluctantem, quæsitv errantem, fugientem insecutus est, & in projecisti eum a te, & ut damoni obedires, mundo placeres, libidinē servis

*servires, dereliquisti Dominum DEum tuum, & obli-
tus es Creatoris tui ! poterit etiam aptis quibus-
dam quaestiuunculis, ad quas singulas pœnitenti-
respondeat, ad dolorem excitare, quas pœnitenti-
ti proponet, prout ex varia cujusque dispositio-
ne necessarium esse intellexerit.*

§. 2. Salutaria quædam remedia ad relapsum præcavendum.

Confessarius ubi pœnitentem probè contritum
paratūque ad meliora cognoverit, saluta-
ria quædam eidem remedia ad hunc finem præ-
scribet.

Tamen etsi plurima illorum pro pœnitentia in-
ipsa injungi possint, quin & aliquando debeant,
tamen hic non nisi permodum consilii proponun-
tur, nam de pœnitentia infra agetur.

Cum varia sit pœnitentium dispositio, ætas,
conditio, sexus ac constitutio, varia etiam sint
remedia illa & ad cujusque usum conformata:
hinc fit, ut generalia tantum quædam hic refe-
rantur, particularia verò Confessarii prudenti
arbitrio relinquuntur.

Itaque ut pœnitens in suo proposito perseve-
ret, monendus erit. Imò. Ut propositum suum
quotidie certâ quâdam horâ reiteret, puta, cum
è lecto surgit, aut Missæ Sacrificio interest, aut
cubitum se confert.

2dò. Ut quotidie à DEO exposcat, millies potius mori, quàm vel unum lethale peccatum committere; hæcque dispositio illi pro fundamento sit.

3tò. Ut nullum peccatum veniale, in ea materia, in qua mortaliter peccare convenerat, cum deliberatione committat, cum à veniali peccetentim ad mortale gradus fiat, sæpiusque contingat, ut quod veniale habetur, mortale sit, & quæ fiat venialia, quæ mortalia, difficillimum sit invenire, periculosum definire. *S. August. de Civit. Dei l. 2. c. 29.*

4to. Ut nusquam matutinas ac vespertinas preces flexis genibus persolvendas omittat.

5to. Ut quotidie libri pii lectione aliquam fidei veritatem perpendat.

6to. Ut instante tentatione, aut gravi afflictione ad Deum per orationem confugiat.

7mò. DEum sibi præsentem reddat, sibi que identidem hæc suggerat: DEus me videt, num quid ago, quod oculis ejus displiceat? DEus me audit, absit ergo, ut verbò indecenti aures ejus offendam: Scrutator est cordis mei, num quid cogito, aut desidero, quod ille reprobet? &c.

8vò. Ut sæpius per diem id, quod agit, aut patitur, DEO offerat.

9nò. Ut hominum de se judicia contemnat, parvi pendens cavillationes ac ludibria, quibus novæ vitæ inchoatio patere solet, habeátque sibi persvasum, impiorum jocos ac cachinnos per-

timescentibus facilem & certissimum esse ad priora peccata reditum: Christi enim iervus esse non potest, qui adhuc hominibus placere querit.

10mò. Ut magnam in DEO spem collocet, sibi que è contra diffidat plurimum: hinc præter frequentes ad DEum mentis elevationes, quibus opem ipsius exposcat, peccandi occasiones etiam remotiores, quantum potest evitet, sibi que persuadeat, homini in graviora peccata propenso, in fuga occasionum, amore solitudinis mundique contemptu salutem esse quærendam: hoc in puncto omnium maximè insistet Confessarius.

11mò. Ut per opera satisfactoria sibi imposita Divinæ justitiæ satisfaciatur, abstinendo ab iis etiam deliciis, quibus si non peccasset, legitime frui potuisset, nam ex sancto Gregorio non idè jus est, etiam ad licitas voluptates peccatori, quàm animæ innocenti.

12mò. Ut frequenter ad tribunal pœnitentiæ accedant, quò gratiam vel conservent, vel perditam citò recuperent; certè S. Franciscus Salesius singulis saltè mensibus confiteri sua peccata iis suadet, qui salutem suam sollicitius quærunt.

13tiò. Ut Confessarium stabilem habeant, eundemque à DEO exposcant, & inter mille, ut ait Avila, aut ut S. Franciscus Salesius sentit, inter decem millia eum eligant, sitque talis, qui & sciat, & opere compleat Evangelica documenta, qui mundanam doctrinam & timeat ipse, & aliis

aliis svadeat fugiendam, qui viam arctam, quam Dominus ipse docuit, tenendam proponat; è contra verò à lata & spatiosa via, quæ ducit ad perditionem, pœnitentes abducatur.

14to. Ut frequenter ad sacram Domini mensam accedant, quò fortiores in suo proposito persistant, & in fortitudine panis hujus ad montem DEI perveniant. Quoties verò hujus vivifici panis participes faciendi sunt, Confessarii prudentis erit præscribere, qui pœnitentis dispositionem pro norma habebit, eoque frequentius hanc ei gratiam concedet, quò majorem ille sibi vim inferet, majorique curâ & occasiones peccati fugiet, & pœnitentiæ, virtutumque Christianarum opera exercebit, quò verò eum negligentiores comperit, eò rarius etiam tantum beneficium præstabit.

15to. Sanctissimam DEI Matrem singulari devotione veneretur, cujus patrocinium plurimum semper in Ecclesia valuit. At hæc devotio non tantum consistat, ut statutas in ipsius honorem preces persolvat, aut externis tantum singulis eam colat, sed virtutes ipsius imitetur, sed imprimis tum maximè Matrem veneramur, cum Filii ejus vitam exprimimus.

16to. Patronum sibi particularem eligat, & Angelo imprimis tutelari impensius se commendet quotidie.

17mo. Quot annis Confessionem generalem, quæ omnia totius anni peccata complectatur, deponat;

ponat; si status conditioque patiat, exercitia spiritualia per aliquot dies suscipiat.

§. 3. *De impositione pœnitentiae.*

In hac parte pœnitentiae, quemadmodum & in cæteris, integram peccati destructionem Confessarius sibi unicum finem proponat.

Videat igitur, ut satisfactio, quam imponit, sit ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem, ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum, ut habet Concilium Tridentinum; sit salutaris & conveniens criminum & pœnitentium qualitati, * nè si Confessarius indugentiùs cum pœnitentibus agat: levissima quædam opera pro gravissimis injungendo, aliorum peccatorum particeps efficiatur.

In quo tamen singulari prudentia utatur, habita ratione facultatis, complexionis, ætatis, ac statûs seu conditionis pœnitentis; sunt enim laboriosæ quædam conditiones, multum difficiles, ** quarum labores ac molestias, si patienter pœnitens sustinet, utique multum de satisfactione DEO debita diminuit: potest etiam dolor pœnitentis adeo esse vehemens, ut illius vis pœnam peccato debitam magna ex parte eluat.

Cum pœnitentia videtur gravior, ex pœnitente sciscitabitur Confessarius, num eam impleat.

* Sess. 14. c. 8. de pœnit. ** Conc. Trid. sess. 14. c. 9. de pœnit.

re possit, sique difficilior videatur, diminui, aut in aliam commutari poterit: pœnitentiam, quam Confessarius suspicari potest, non impletum iri pœnitentem, non imponat, neque pœnitentias inauditas & inusitatas, sed eas, quæ communi usu & prudentium virorum arbitrio receptæ sunt.

Plures pœnitentias, quæ diversæ sint speciei, non facile imponat, maximè rudioribus, eò quòd eorum memoria turbari facile soleat: si tamen plures imponat, repeti sibi illas à pœnitente curet, moneátque ad anxietates & scrupulos evitandos, pœnitentiam per oblivionem omittere peccatum non esse, sed alia vice resumendam.

Pœnitentia talis sit, ut peccatum non detegat, neque illius aliquam suspensionem moveat, * maximè in mulieribus conjugatis, neque juri alterius noceat, puta, si mulieri conjugatæ eleemosynas, peregrinationes præciperet, aut res similes, in quibus non est sui juris, sed mariti; aut famulis præciperet orare unam aut alteram horam, cum Domino suo laborare debent.

Quale verò pœnitentiæ genus diversis delictorum generibus correspondeat, tametsi antiqui Canones id statuerint, Ecclesia tamen disciplina magistra ab illa severitate iustas ob causas deflexit, totumque hoc negotium Confessariorum prudentiæ reliquit.

Imò. Qui infirmitate lapsi sunt, debent mi-
* Synod. Exomens. an. 1287. tit. 5.

tius tractari, severius qui ex malitia, ex habitu, & prava in peccatum propensione.

2dò. Graviorem pœnitentiam esse injungendam pro delictis gravioribus, levem pro levibus delictis. *Petrus Damia. l. 1. Ep. 19.*

Meritò ex Concilio Tridentino Confessarii illi, qui ob gravia crimina levem satisfactionem imponunt, peccatis communicare alienis dicuntur, tum quia peccatores ex levi pœnitentia, leve esse peccatum suum arbitrantur, ideòque non modò non absterrentur, sed potiùs in sua malitia confirmantur; tum quia nullus prudens dixerit, pœnam mortali peccato debitam levì precatiunculâ elui posse, ut quid enim Sancti perpetuis lacrymis, gemitibusque & jugi corporis afflictatione vel unum lethale peccatum expiare non destiterunt?

Quare ut horrorem de peccato suo, odiùmq; concipiat pœnitens, gravior sit longiorque pœnitentia, ut dicere cum Davide queat, peccatum meum contra me est semper. Pœnitentia porrò omnes ad tria potissimùm capita revocari possunt, ut est in Scriptura: bona est oratio cum jejunio & eleemosyna.

Oratio omnibus est imponenda, utpotè quæ & ab omnibus adhiberi possit, & efficacissima sit, tum ad præterita delicta expianda, tum ad præcavenda.

Jejunium verò non omnibus convenit, non enim imponendum est nutricibus, prægnantibus,
infix-

infirmis, pauperibus, neque rusticis, quorum vita perpetuum plerumque jejunium est, neque iis omnibus, qui duris laboribus occupantur, egentque viribus, quas jejunium infringit.

Eleemofyna item pauperibus est impossibilis; neque mediocris conditionis hominibus, qui labore manuum victitant, & copiosam familiam sustentant, præcipienda est: neque iis, qui jus in rem non habent.

Quibus opera duriora imponi non possunt, iis preces statuto tempore quotidie persolvenda præscribantur, actus item contritionis, spei, & amoris DEI sæpius repetendi; opera item aliàs obligatoria sæpius & majori perfectione persolvenda, ut est in die festo Concionem audire, doctrinæ Christianæ interesse, per mediam horam ad Venerabile Sacramentum orare, adversitates ac mala hujus vitæ patientius tolerare.

Pœnitentibus insinuet Confessarius, non procedi cum illis secundum Canonum rigorem & Ecclesiasticæ disciplinæ antiquâ consuetudinem, sed imbecillitatis eorum rationem haberi: pro unico olim peccato septem aut etiam plurimum annorum jejunia, aliàsque afflictationes fuisse impositas; quibusdam sacram Communionem ad mortis usque articulum fuisse interdictam, hanc Ecclesiæ indulgentiam erga ipsum, voluntariis pœnitentis esse compensandâ; vivendum esse deinceps ac moriendum in spiritu pœnitentiæ.

Peccatoribus inveteratis & diuturnâ peccandi

consuetudine irretitis salubriter pœnitentia ad annum prolongari potest. Opera præcipiantur quæ sint peccato contraria.

Avariis eleemosyna liberalior præscribatur, ut nunquam Confessarius det suspicandi locum, eam se in suum suorumve commodum detorquere, eam pauperibus distribuendi partes in se rarissimè suscipiat. Nec etiam Missas, quas pœnitentibus injunxerit, aliquatenus celebret, sed ad alios mittat.

Ebrietatibus & commensationibus dediti jejurent, certisque quandoque obsoniis, epulisque lautioribus ad tempus abstineant, aquam cum vino misceant, &c.

Impudici, jejunio, inediis, vigiliis, labore manuum, aliisque mortificationibus corpus suum castigent, & in servitutem redigant.

Unicuique habitudinario sua sit pœnitentia destinata, quoties relabitur. Occasionem verò peccati ut sollicitius fugiant pœnitentes, eam Confessarius ut partem pœnitentiæ imponat.

Diligentem verò pœnitentiæ executionem, ut rem maximi momenti, sedulo pœnitenti commendet, declarétque ejusdem omissionem relapsus plerumque causam existere.

Pœnitentiæ ab aliis impositæ, sinè causa mutari non debent, quòd si necessitas id postulet, sciat Confessarius quam ob causam injunctæ fuerint.

*Pœnitentiæ genera ex actis Ecclesiæ
Mediolanensis.*

HÆC pœnitentiæ genera à Sanctis viris, Ecclesiasticæque disciplinæ Interpretibus accepta, pro peccatorum ratione adhiberi poterunt.

Ut pœnitens vestium sericarum usu, auri ornamento, conviviorum apparatu, venatione, aliquo certo tempore abstineat.

Ut egentibus cibum suppeditet, administret, pedes itè lavet.

Ut peregrinos pro facultatum ratione hospitio excipiat.

Ut in publica domo hospitali per aliquot dies operam navet.

Ut visitet incarceratos, eosdem consoletur; cum per facultates potest, alit certo præstituto tempore.

Ut se per aliquot dies in monasterium aliquod, aliundeve semotum locum abdat, ubi spiritualibus exercitiis & pœnitentiæ operibus vacet.

Ut aliquot dies carne & vino abstineat, ut certis diebùs, præsertim feriâ quartâ, sextâ & Sabbatho jejundet, vel etiam solo pane & aqua vivat.

Ut si facultates suppetunt, certam pecuniæ aut frumenti quantitatem in eleemosynam pauperibus conferat.

Ut genibùs flexis vel etiam brachiis extensis

in modum crucis, aut prostratus oret certo tempore.

Ut psalmos pœnitentiales piè recitet aliquot dierum spatiò, cilicium induat certis præscriptis diebùs, ut certas Ecclesias stationales visitet.

DE ABSOLUTIONE.

POENITENTEM satisfactionem impositam adimplere paratum moneat Confessarius, se absolutionem ei impertiri, ut rursùm ad dolorem peccatis commissis, & ad propositum non peccandi de cætero, atque ad amorem DEI se excitet; horteturque eum, ut DEum oret, potius mori in statu cordis contriti, quàm rursus peccare.

Dein voce submissa, vultu ac animò ad pietatem compositò verba absolutionis pronuntiet, unà cum precibus, quæ præcedunt, & ea quæ sequuntur, prout est in Rituali.

Absolutione concessa pœnitenti Divinæ gratiæ per absolutionem impertitiæ magnitudinem extollet, hortabiturque, ut receptam quàm diligentissimè conservet, gratesque confessionale egressus impensissimas persolvat, neque animò unquam tantum beneficium memoriæque dimittat, & quibùs poterit modis misericordias Domini, suavitatemque animæ DEO per pœnitentiam reconciliatæ aliis deprædicet, & Patrem misericordiarum, DEumque totius consolationis æternùm laudet.

Ipse

Ipse verò Confessarius auditis confessionibus,
 confessionale egrediens, coram Sanctissimo Sacra-
 mento secum ipse perpendat, numquid fortè of-
 ficio suo defuerit, num mollius aut etiam seve-
 rius egerit, num abripi se impatientiæ motibus
 permiserit, aut affectu quodam humano Divinum
 suum ministerium exercuerit, veniâque petens
 corrigere proponet, quòd peccavit, gratesque
 DEO agat, quòd se ministro in re tanti mo-
 menti uti dignatus sit.

MONITA

Quædam Generalia pro Sacerdotibus animarum curam habentibus.

I.

SACERDOS, qui animarum curam suscepit, in id totus incumbat, ut animas dei suæ commissas DEO lucrifaciat, sibique persuadeat, suam ipsius salutem cum hoc suo labore conjunctam esse, dicente Christo : *Ponite vos, ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat. Joan. 15. v. 16.*

II. Divinæ gloriæ propagandæ unicè intentus Salvatoris DEI notitiam, amorémque opere & sermone hominum mentibus inserat, nibilque aut arduum reformidet, aut humile contemnat, ut hunc finem consequatur.

III. Ut bonus Pastor non tantum corporis ingenique vires omnes ovium suarum saluti impendat, sed & animam suam ponere pro iis paratus sit; hoc enim in Christianis omnibus charitas, in Sacerdote etiam justitia exigit : ratio

dem quippe depositi sui supremo animarum Pa-
troni reddendus est. 2. Cor. 12. v. 15.

IV. * Parochus ad suos legatione pro Christo
fungitur, ejusque personam refert, oportet igitur,
ut perfectus sit homo DEI ad omne opus
bonum instructus. Tim. 3. v. 17.

* 2. Cor. 5. v. 20.

V. * In omnibus se ipsum præbeat exemplum
bonorum operum, in doctrina, integritate, fac-
ere prius incipiens quàm docere: providens
bona non tantum coram DEO, sed etiam co-
ram hominibus, ut DEUS in omnibus glorifice-
tur. 2. Cor. 8. v. 21.

* Tit. 2. v. 7.

VI. Sacerdotis perfectio in continua & inti-
ma cum Christo unione consistat, quem & men-
tis oculis perpetuo præsentem habeat, & sincere
cordis affectu super omnia diligat, diligique
ab aliis ardentissimè & exoptet, & pro viribus
efficiat.

VII. Quæ sursum sunt, sapiat, non quæ su-
per terram; mortuus enim est, & vita illius ab-
scondita est cum Christo in DEO. Colos. 3.
v. 2. 3.

VIII. Carnem suam crucifigat cum vitiis &
concupiscentiis, semper mortificationem JESU
in corpore suo circumferens, ut & vita JESU
manifestetur in corpore suo. 2. Cor. 4. v. 10.

IX. Perficiat Sanctificationem suam, consci-
entiam semper puram conservans; neque gra-
vior

viores tantum culpas exhorrescat, sed & levissimos etiam nervos reformidans; sanctus sit corpore & spiritu, & placere Domino in omnibus laboret.

X. In vacuum gratiam DEI non recipiat, sed interiores Sancti Spiritus motus cum omni fidelitate sequatur, & charismata meliora amaretur, ut probare possit, quæ sit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta. *Rom. 12. v. 2.*

XI. Abdicatis ex Christi amore hujus vite illecebris, mundo crucifixus sit, hominumque de iudicia contemnat; qui enim sæculo huic conformatur, & adhuc hominibus placet, Christus servus non est. *Gal. 1. v. 10.*

XII. Sectetur iustitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam, mansuetudinem, ceterasque Jesu Christi virtutes ac passionem, & jugi meditatione secum ipse revolvat, ut ea in se ipso efformans, conformis fiat imaginibus DEI, & bonam Confessionem confiteatur multis testibus. *1. Tim. 6. v. 11. 12.*

XIII. Orare Sacerdotem sine intermissione oportet, ut & ipse hostis laqueos, & innumera statûs sui pericula evadat, & congruas Sacerdotii virtutes Divinâ gratiâ consequatur, & aliis utilem se prabeat, DEum laboribus suis pro animarum salute susceptis oratione propitiâ reddens: operariis enim vineæ suæ Christus illud perpetuo in Evangelio inculcat: * *petite &*

accipietis, quarite & invenietis, pulsate, &
aperietur vobis; & Apostolus in orationibus suis
sine intermissione suorum memoriam faciebat.
Eph. 1. v. 16.

* *Luc. 11. v. 9.*

XIV. JESUS Christus summus Pontifex inter-
diu pertransibat docendo, & benefaciendo:
Nocte autem secessit in montem, ibique in ora-
tione DEI pernoctabat, ut ministros suos doce-
ret, quantum orare eos pro suorum salute oport-
eret.

XV. Sacerdos Mediatorem se inter DEum &
homines constitutum esse meminerit, * omnis
enim Pontifex ex hominibus assumptus pro ho-
minibus constituitur in his, quæ sunt ad DEum.
Quare DEum ad importunitatem usque precan-
do sollicitet --- Pater sancte, serva eos in No-
mine tuo, quos dedisti mihi --- non rogo, ut
tollas eos de mundo, sed ut serves eos à malo ---
Ego pro eis rogo, quos dedisti mihi, quia tui
sunt. *Joon. 17. * Heb. 5. v. 1.*

XVI. Sit in oratione perseverans, neque si
continuò, quod orat, non obtinuerit, ab ora-
tione desistat; vult enim DEus & ejus fidem pro-
bare, & remunerare constantiam.

XVII. In difficili animarum negotio quid agat
incertus, mentem oculosque ad DEum conver-
tat, qui & lumen ad cognoscendum, & ad per-
ficiendum præstabit auxilium.

XVIII. Fiduciam spemque singularem in DEI
bo-

bonitate collocet, neque in medijs periculis illum casum Divinò fretus auxiliò pertimescat, ubi ex officio, & per DEI superiorumque voluntatem negotium suscepit.

XIX. Præclariora ingenii talenta multis Sacerdotibus majoris damnationis causa existunt, cui enim plus datum est, plus exigetur ab eo, & qui plus cæteris in hoc mundo accepisse aliquid cernuntur, ab autore mundi gravius inde judicabuntur: cum enim augentur dona, rationes etiam crescunt donorum: quare eò amplius Sacerdos laboret, quò præstantiores à Deo dotes accipit, nè ob talentum in terram desertum mittatur in tenebras exteriores. *Grego. Magnus hom. 9. in Evang.*

XX. Cum labores pro animarum salute suscepti ex voto succedunt, nihil inde laudis sibi Parochus desumat; non enim qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat DEUS, cui omnium bonorum largitori cum omni humilitate grates rependat, se ipsum verò inutilem servum reputet, & cum timore ac tremore salutem suam operetur. *1. Cor. 3. v. 7.*

XXI. Miseriæ & imbecillitatis suæ sibi ipsi conscius humanas laudes contemnat, neque magnum aliquid gessisse sibi unquam videatur: homo enim videt ea, quæ patent, DEUS autem intuetur cor. *1. Reg. 16. & quod altum est hominibus, abominatio est ante DEUM. Luc. 16.*

XXII. Quantâcunque prudentiâ ingeniſque ſagacitate polleat, eam perexiguam exiſtimet : Cogitationes enim mortalium timidæ, & incerta providentiæ noſtræ. Quare illis ſæpè verbis utatur : mitte Sapientiam de cœlis Sanctis tuis, & à ſede magnitudinis tuæ, ut mecum ſit, & mecum laboret, & ſciam, quid acceptum ſit apud te. *Sap. 9.*

XXIII. Scientia ſinè humilitate inflat, & doctrina, cùm deest pietas, excæcare ſolet ſapientes, de quibus Apoſtolus : Evanuerunt in cogitationibus ſuis, & obſcuratum eſt inſipiens cor eorum, dicentes enim ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt. *Rom. 1.* diſcat ergo Sacerdos non altum ſapere, ſed ſapere ad ſobrietatem, habeat fidem humilem & conſcientiam bonam, quam quidam repellentes circa fidem naufragaverunt. *1. Tim. 1.*

XXIV. Animarum cura omnibus quidem Sacerdotibus periculofa eſt, ſed iis ſemper funeſta, qui eam ſuſcipiunt, antequam ſufficiens pietatis & humilitatis fundamentum poſuerint.

XXV. Sincera in DEum pietas labores paſtorales & præcedat & jugiter comitetur, eoſque tanquam anima vivificet : Idque ſummopere Paſtor ſibi cavendum arbitretur, nè naturali impetu & ardore abreptus, interioris verò pietatis ſenſu deſtitutus, in vacuum laboret, quaſi aërem verberans, ſed Divinam gloriam laboribus ſuis ceu ſcopum præſtigat : quin & in aliis etiam actionibus

bus illud Apostoli sequatur - - sive manducatis
sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in
gloriam DEI facite. 1. Cor. 10.

XXVI. Ut continuum ex laboribus fructum
percipiat Sacerdos, omni graviore labe conscien-
tiam suam immunem conservet, quem in finem
vel levissima peccata omni sollicitudine fugiat,
minimis enim incipit, qui ad majora prolabitur,
& qui spernit modica, paulatim decidet. *Ecc. 19.*
& qui in modico iniquus est, & in majori ini-
quus est. *Luc. 16.*

XXVII. Gravior in Ecclesiasticis functionibus
incuria, negligentiaque pessimum animæ statum
inducat: maledictus, qui facit opus Domini frau-
dulenter. *Jerem. 48.*

XXVIII. Sensus suos Sacerdos sub disciplina
custodiat, quia mors ascendit per fenestras:
omnes peccandi occasiones, & quidquid allicere
concupiscentiam ac titillare solet, tanquam pe-
stem fugiat, qui enim amat periculum, peribit
in illo.

XXIX. Frustra sibi Sacerdos, quasi de pietate
blanditur, dum pias illustrationes, motusque
crebriores, & sanctioris vitæ desideria pulsare
animum sentit, nisi iis fidelem se præstiterit:
desideria occidunt pigrum, & majorem gratiæ
neglectæ damnationem accersunt.

XXX. Spiritum Pœnitentiæ & sanctæ com-
punctionis induat Sacerdos, qui prodesse & sibi
& animabus curæ suæ commissis desiderat, cor
enim

enim contritum ac humiliatum pro se suisque deprecans, DEUS non despiciet.

XXXI. Perpetua pace, animique tranquillitate fruetur Sacerdos, qui totum se Divinae voluntati, arbitrioque committit, tametsi fructus labori zeloque suo non respondeat.

XXXII. Omnes quidem, qui pie volunt vivere in Christo JESU, persecutionem patientur, sed majorem longè impiorum ac demonum rabiem experietur, qui alios etiam ad pietatem informat: tantum verò absit, ut animum despondens à proposito suo desiliat, ut potius se ipsum ad majorem emulationem excitet, illud Apostoli cum fiducia usurpans - - in omnibus tribulationem patimur, sed non derelinquimur: humiliamur, sed non confundimur: deprecimur, sed non perimus. 2. Cor. 4. & illud - - - quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio, angustia &c. Rom. 8. & Cant. 8. fortis ut mors dilectio, dura ut infernus amulatio: aquae multa non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina obruent illam.

XXXIII. Omne gaudium existimet pius Sacerdos, cum pro gloria DEI in varias tentationes inciderit: & gaudeat, quòd dignus habeatur pro Nomine JESU contumeliam pati. Act. 5. v. 41.

XXXIV. Qui pro animarum salute, stativè Ecclesiastici dignitate contra impios aggressores decertans, hominum gratià amicitiaque excidit,

DEum habere amicum gestiatur; ejusque favorem omnium hominum benevolentiae praeferat: neque timeat eos, qui corpus possunt occidere, sed eum timeat, qui corpus & animam mittere potest in gehennam. *Matth. 10. v. 28.*

XXXV. Quò major esse debet Sacerdotum Sanctitas, quos DEus à cæteris populis segregavit, ut essent Sancti, eò graviora sunt eorum peccata; per Sacerdotes enim Nomen DEI blasphemat inter gentes; quorum Pharisaicam impietatem Apostolus gravissimis verbis perstrinxit, quæ singula sibi Sacerdos, qui aliud verbis aliud exemplo docet, meritò applicet, si tu requiescis in lege, & gloriaris in DEO, & nōsti voluntatem ejus, & probas utiliora instruendū per legem; confidis, te ipsum esse ducem caecorum, lumen eorum, qui in tenebris sunt, eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ & veritatis in lege: qui ergo alium doces, te ipsum non doces; qui prædicas non furandum, furaris; qui dicis non mæchandū, mæcharis; qui abominaris idola, sacrilegium facis; qui in lege gloriaris, per prævaricationem legis DEum inhonoras; Nomen enim DEI per vos blasphemat inter gentes. *Rom. 2.*

XXXVI. Qui hominem occidit, ex ejus membris occisi sanguis requiretur; quæ terribilis igitur judicii expectatio, & ignis amulatio manet Sacerdotem, qui animas ipsas, quas salva-

re debuisset, pravò exemplò seductas interimit.

XXXVII. Sacerdos luxuriæ deditus, duplici, impietatis scilicet & perfidiæ, in DEum scelere se obstringit, Filium DEI proculcat, & Sanguinem testamenti impudicis manibûs labiisque contrectans pollutum ducit: exemplò suò libidinem in Parochianis fovet, sitque petra scandali, & lapis offensionis infirmis, sacrilegia innumera committit, DEoque execrabilis traditur sæpè in reprobum sensum; & excrucatus mente, cordèque induratus justò DEI judiciò impoenitens interit, à libidinis flammis ad æterna gehennæ incendia transiturus.

XXXVIII. Peccatò carnali peior est ebrietas, vitium funestissimum, & malorum omnium in Sacerdote, ac flagitiorum mater: nam & libidinem ipsa procreat, dicente Apostolo, nolite inebriari vinò, in quo est luxuria. Eph. 5. Rixas ac contentiones perpetuas domi, forisq; excitat, & perversis omnibus cupiditatibus frænum laxat, dum illæ, ratione per crapulam sopita, ruptis repagulis undequaque erumpunt.

XXXIX. Dignitatem suam ipsis Angelis terribilem Sacerdos ebriosus ad animalium irrationabilium conditionem demergit, dum comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis. Ps. 48.

XL. Vinò obrutus, & præ mentis stupiditate ac hebetudine munia sua adimplere impotens, omnî auxiliò destitutas animas officii sui præva-

ricator dimittit, de quo & Jeremias conqueritur. *Thren.* 4. Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis. Et *Isaias* clamat - - Sacerdos & Propheta nesciêrunt præ ebrietate, absorpti sunt à vino, erraverunt in ebrietate, nesciêrunt videntem, ignoraverunt judicium. c. 28. Ut meritò de Parochis ebriosis illa Christi vox dicta credatur - - quotquot venerunt, fures sunt & latrones, qui animas à bono Pastore sibi commissas furantur, & perdunt, & maculant.

XLII. Ebrietas præ cæteris flagitiis omnem Divinæ misericordiæ viam Sacerdoti præcludit. tantâ enim vî inolita hæc consuetudo ebriosorum sollicitat, tantisque vinum illecebris palatum titillat, ut plures è luxuriæ sordibus emeruisse Sacerdotes, nullos propemodùm ab ebrietate reipsum experientia doceat.

XLIII. Ebriosi teste Apostolo regnum DEI non consequentur, utpotè in perpetuo peccati mortalis habitu constituti; quot igitur ac quanta eorum peccata, tum sacrilegia Parochus ebriosus committat, tum primum accusatrix conscientia docebit, cum absterla hujus sæculi nocte æternitatis fulgor, & timendi judicii claritas attonitis oculis illucebit.

XLIII. Sacerdos igitur junior ab hac sibi peste præcavens illa scripturæ verba sequatur - - nò intuearis vinum, quando florescit, cum splenderit in vitro color ejus: ingreditur blandè -
sed

sed in novissimo mordebit ut coluber, & sicut
regulus venena diffundet. *Prov. 23.*

XLIV. Alex, lususque fortuiti rixas solent,
blasphemias, egestatem, rerum Divinarum in-
curiam, temporis dispendium, scandalum, ac
injustitiam parere, & Sacerdotem DEO perpet-
uum inimicum constituere. *Conc. Mogunt. 813.*
Addit. 3. c. 27.

XLV. Sacerdotes, qui volunt divites fieri,
incidunt in tentationem, & in laqueum diabo-
li, & desideria multa inutilia & nociva, quæ
mergunt homines in interitum & perditionem.
1. *Tim. 6.* non aliò vitiò Judas desperabundus
interiit.

XLVI. Parochus, aut quicumque beneficiatus,
qui frumenta congerit, ut ex iis tempore penu-
riæ magnò pretiò distrahendis dives fiat, DEO
& hominibus odibilis est. *Capit. Caroli Magni*
l. 1. c. 131.

XLVII. Nimia hujus vitæ sollicitudine angî,
lucro inhiare, pecorum, aliarumque rerum mer-
catorem agere, pietatem quæstum putare, usu-
ras exercere, aliâque hujusmodi avaritiæ incita-
menta sequi, non modò Sacris Canonibus con-
trarium est, sed & dignitatem Sacerdotalem apud
Laicos contemptibilem reddit. *Conc. Cabil. 813.*
c. 8.

XLVIII. Ex redditibus Ecclesiasticis nepotes,
nepotisque dotare, & supra conditionem suam
evehere, superbiæ, avaritiæ, & injustitiæ cri-

men est; Pastoris enim bona, quæ honestæ ci-
sustentationi supersunt, pauperibus ex Parochia
destinata sunt, neque ex illis consanguinei quid-
quam sibi vendicent, nisi quantum inopiæ illo-
rum sublevandæ necesse est. *Conc. Trid. Sess. 25.
de Reform. c. 1.*

XLIX. Indecorum est, Parochum cum rigore
exigere, quæ juris sui sunt, quin & pro Chris-
sti amore ad suorum ædificationem juri suo ali-
quando cedat, in ipso præsertim beneficii ingres-
su, nè avaritiæ notam incurrat: confidat verò
damnum si quod indulgentiâ suâ patitur, abun-
dè à Christo compensatum iri. *Hera'd. Arch.
Tur. capit. 35. 132.*

L. Causas & lites pro se, suisve susceptas ci-
tra necessitatem contentiosè prosequi, pauperi-
bus detrimentum affert, spiritum devotionis ex-
tinguit, superfluis mentem curis exeruciat, odia
fovet, & tempus Parochialibus officiis debitum
absumit, & Parochianis suis Parochum ut vi-
rum litium ac tumultûs amantem invisum reddit.
1. Cor. 6. v. 7.

LI. Convenit sæpè ut scandalum evitetur,
Parochum bona sua per alios gerere; dedecet
verò semper secularium decimarum ac proven-
tuum colligendorum in se curam suscipere. *Conc.
Mogunt. an. 813. c. 14.*

LII. Parochus ex beneficio suo thesaurizans,
ut sibi bene sit, & bona plurima in annos plu-
rimos reposita habeat meritò, diviti illi com-
para-

Paratur, cui in Evangelio dictum - - - Stulte,
hac nocte repetent animam tuam à te, & quæ
parasti, cujus erunt? *Luc. 12.*

LIII. Ut Christus, cum dives esset, pauper factus est, ut nos divites redderet, sic & Sacerdos paupertatem amet, eaque cum sancta discretionem in suppellectili, vestibus, mensaque appareat, ut superfluis expensis amputatis habeat, quod in pauperes erogare possit.

LIV. Non debet Sacerdos thesaurizare sibi thesauros in terra, ubi arugo & tineæ demolitur, & ubi fures effodiunt & furantur; thesaurizet autem sibi thesauros in Cœlo, ubi neque arugo neque tineæ demolitur, & ubi fures non effodiunt, neque furantur. *Matth. 6. v. 19. 20.*

LV. Pauperum manibus præmittat in Cœlum,
quod possidet in terra, & contempta rerum om-
nium cupiditate, unius gloriæ Divinæ, & ani-
marum salutis desiderio teneatur.

REGULÆ

Sacerdotibus curam animarum habentibus ad vitam rectè instituendam perutiles.

ORDO, teste Augustino, ad DEum conducit,
quem si sedulo Sacerdos constantérque ser-
vaverit, non mediocrem Sanctitatis gradum ob-
tine-

tinebit : ſin verò neglexerit , cuncta præpoſtere
& obiter aget , & vano ſe ipſum labore conſu-
met , exiguam à DEO mercedem recipiet , ut por-
te , qui ſuam non DEI voluntatem ſecutus fue-
rit : quare hanc ſerè vitæ normam ſibi præſcri-
bat , & quam fideliffimè poterit , obſervet. •

Singulîs diebûs.

I.

EAdem horâ quotidie è lecto ſurgat , habitâ
negotiorum ac valetudinis ſuæ ratione , ne-
que plus quietis concedat corpori , quàm ad
functiones Eccleſiaſticas ritè obeundas requi-
ratur.

II. Expergefactus primas cogitationes ad DE-
um referat , & tanquam ad ejus vocem è ſtrato
ſe proripiat.

III. Solitas DEO preces flexis genibûs , ubi
ſurrexerit , perſolvat.

IV. Coram domeſticis ſuis , aliîſque etiam qui-
buſcunque perſonis nuſquam compareat , niſi
decenter veſtitus , ut Sacerdotem decet.

V. Mediam ſaltèm horam Divinarum rerum
meditationi impendat , librôſque hanc in rem
aptos habeat : utatur verò potiſſimùm novô te-
ſtamentô , quod Patres & Concilia librum Sacer-
dotum vocant.

VI. Cum devotione, & statutis, quantum per negotia licebit, horis Breviarium recitet.

VII. Missæ Sacrificium quotidie celebret, quia teste Venerabili Bedâ Sacerdos non legitime impeditus celebrare omittens, quantum in eo est, privat Sanctissimam Trinitatem laude & gloria, Angelos lætitiâ, peccatores veniâ, iustos subsidio & gratiâ, in purgatorio existentes refrigerio, Ecclesiam spirituali Christi beneficio, & seipsum medicinâ, & remedio.

VIII. Eâ horâ celebret, non quæ sibi sed quæ Parochianis sit commodior, memineritque, non Parochianos propter Parochum, sed Parochum propter Parochianos esse.

IX. Ad tremendi huius Sacrificii celebrationem eâ, quâ par est, sollicitudine se præparet quotidie, in fide imprimis circa Christi sub mysticis speciebus præsentiam se exercens, & cum pia Martha exclamans, ego credidi, quia tu es Christus Filius DEI, qui in hunc mundum venisti. *Joan. 11.* aut illam Evangelii vocem usurpans -- credo Domine, adjuva incredulitatem meam. *Marc. 9.* Legat sæpius, quæ sunt de hac re apud Joannem c. 6. versu 32. & sequ. & apud Apostolum I. Cor. 11.

X. Christum in horto immensâ tristitiâ ac pavore absorptum, & ad cruentum Sacrificium sese accingentem ob oculos statuatur, eisdemque ipse animi sensus hoc Sacrificium innovaturus induat, se-

secundum illud *Phil. 2.* hoc sentite in vobis, quod & in Christo IESU. & *sec.*

XI. Probet verò seipsum, & intimos conscientia sinus perlustret, nè quid fortè in ea lateat, quod oculos tantæ Majestatis offendat; nève propriâ excæcatus malitiâ reatus suos fortè non agnoscat, lumen à DEO petat, dicens cum Psalmista --- illumina Domine tenebras meas --- vide, si via iniquitatis in me est, & deduc me in viam rectam, proba me DEUS, & scito cor meum. *Pf. 138.*

XII. Cor contritum & humiliatum à DEO dari sibi impensè oret, seque ad cordis compunctionem piis cogitationibus excitet, & pœnitentiæ lavacro quàm sæpissimè utens, cordis munditiam in dies majorem obtinere satagat, illa Chrysostomi verba tacitè secum ipse revolvens --- quò non oportet esse puriorem tali fruente Sacrificio, quò solari radio splendidiorem manum carnem hanc dividentem, linguamque, quæ tremendo nimis sanguine rubescit. *Hom. 16.*

XIII. Christi pedibus cum humilitate advolutus, eum in Spiritu prius adoret, antequàm gestare manibus præsumat, seque ut mercenarium existimet, indignum, qui filiorum panem manducet, dumque corpore altare conscendit, se in Ecclesiæ vestibulo prius cum Publicano constituat.

XIV. Vehemens Christo potiundi desiderium concipiat, in illa Psalmistæ verba prorumpens. *Pf.*

Pf. 41. quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEUS. Quam dilecta tabernacula 83. &c. aliisque precibus preparatoriis, ut habentur in Missali, semper, quantum fieri potest, utatur.

XV. Inter celebrandum eam vultus orisque modestiam & totius corporis conformationem præferat, quæ tanti Sacrificii, Sanctitatem ac Majestatem deceant, ut & populo existimationem præbeat, se cum DEO, non cum hominibus agere.

XVI. Oculis, dum ad populum se convertit, in terram demissis, neminem adstantium aspiciat, ut extraneis cogitationibus viam occludat, & invisibilem Angelorum Christum adorantium multitudinem revereri videatur.

XVII. Absit indecens illa verborum rapiditas, quâ plures Sacerdotes tremendum, & vel ipsis Spiritibus formidabile hoc mysterium ita deperant, ut neque ad ea, quæ ipsi dicunt, animum advertant, neque quid Dominus in ipsis loquatur, audire queant; qui proinde absque ullo pietatis sensu vivificam Christi carnem manducant, non dijudicantes corpus Domini. *Conc. Trid. sess. 22. de Obser. in celeb. Miss.*

XVIII. Peracta celebratione preces pro gratiarum actione præscriptas, aut alias, quæ magis devotionem excitabunt, persolvat, neque aut statim Ecclesiâ excedat, aut ad exteriora se effundat, sed sibi ipsi præsens sub silentio, Christum
cor-

corporaliter sibi præsentem adoret, itaque omnes animi affectus ad Christum dirigat, ut dicere illud in veritate possit; vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus. *Gal. 2. v. 20.*

XIX. Sacerdos ob admissam graviolem culpam mysteriis abstinens, totum, quò Sacrificium durasset, tempus coram Venerabili Eucharistia transigat, & flexis genibùs supplex veniam deprecetur, majorémque in se custodiendo curam polliceatur, & si alius sit, qui celebret, eidem assistat, & vel ipsa die à lapsu per pœnitentiæ Sacramentum resurgat.

XX. Antequàm prandium sumat, brevi examine conscientiam percrutetur, qua ratione diei illius medietatem transegerit, quem in virtute, sanctoque proposito profectum fecerit, perpendat: quæ rursus peccata admiserit, recogitet.

XXI. Sacerdos sanctioris propositi tenax, eamque Sanctitatem, quæ Sacerdotem decet, consequi cupiens, examinis particularis usum diligentissimè retineat, quò fiet, ut ad sublimem brevi Sanctitatem pertingat.

Hoc porro exercitium à Sanctissimis Viris, iisque omnibus, qui DEO placuerunt, usurpatum hac ferè ratione institui potest.

Proposita virtute, quam utpotè magis necessariam consequi Sacerdos statuit, aut vitiò oppositò, quod evellere decrevit, cogitatione concepta, in charta aut tabulis lineolas ducat, sin-

culis hebdomadae diebus è regione descriptis re-
spondentes : Proponat mane frequens virtutis
illius per diem exercitium , aut diligentem vitii
oppositi fugam : quoties dein virtutem illam aut
actu mentis , aut opere exercuerit , aut opposi-
tum virtuti illi peccatum admiserit , lineola diei
illius notam apponat , ut habetur in hoc sche-
mate , in quo pro exemplo virtus mansuetudinis ,
vitium è contra iracundiae ponitur.

<i>Mense</i>	Dies Dominica --- ---
	Dies Lunæ --- ---
	Dies Martis -- ---
	Dies Mercurii - ---
	Dies Jovis -----
	Dies Veneris =====
	Dies Sabbathi -----

Lineolæ virtutis ab initio breviores, vitii verò longiores, quia virtus debet crescere, decrescere verò vitium.

[illegible]

igitur virtutis aut vitii sive internos, sive externos actus in examine Sacerdos notet aut prius notatos inspiciat, & pro illis quidem DEO grates agat, pro his vero veniam petat, poeniten-

tentiâque sibi ipsi imponat, ut cautior fiat.
 Idem serò ante vel post preces serotinas faciat;
 dein diem cum die, hebdomadem cum hebdo-
 made, mensem cum mense componens, quan-
 tum in proposita virtute profecerit, vitium verò
 emendaverit, perspicuè cognoscet, nec desistat
 donec virtutis quidem illius facilitatem con-
 cutus fuerit, habitum è contra oppositi vitii exue-
 rit: rursusque ad aliam transibit virtutem simili-
 ter faciendo: sicque egregius sui victor audac-
 ter cum Psalmista canet --- confringam illos, nec
 poterunt stare, cadent subtus pedes meos --- &
 rursus; ascensiones in corde suo disposuit in val-
 le lacrynarum --- & rursus --- ibunt de virtu-
 te in virtutem, donec videbitur DEUS Deorum
 in Sion. Ps. 83.

Plura de his vide in exercitiis Sancti Ignatii
 & libris ascetarum, qui passim habentur.

Hac exercitatione Sacerdos miram sui ipsius
 cognitionem, & intimam cum DEO unionem,
 nec mediocrem brevî Sanctitatem consequetur.

XXII. Eâdem semper horâ, quantum per ne-
 gotia licebit, Parochus prandium ac canam su-
 mat, benedictio mensam præcedat, sequatur
 gratiarum actio, modestia & frugalitas comite-
 tur, neque brevior saltèm pii libri lectio desit.

XXIII. Horis à labore Pastoralis vacuïs habeat
 quò occupetur, nè otium malorum omnium ori-
 go subrepat: antiqui canones artem aut opifi-
 cium in Sacerdote desiderant, sicut Apostolus
 labo-

esse manibus legitur. *Theodul. Aurel. cap. 3.*
Conc. cabil. 813. c. 14.

XXIV. Egrotos Parochiæ quotidie invisat, quibus, si pauperes sint, præter spirituales animæ cibum, eleemosynæ quid impertiatur, libentius enim Pastorem audiunt animæ consulentem, à quo corporalis miserix levamen accipiunt.

XXV. Duas aut tres horas quotidie literarum studiis impendat, duo præterea aut tria ex scripturis capitula legat.

XXVI. A prandio aliquantum temporis in Ecclesia coram DEO & Salvatore suo transigat, & quartam saltè horæ partem piæ meditationi aut lectioni impendat.

XXVII. Diem vespertinis precibus, & conscientix examine sanctè finiat, suosque domesticos, ut idipsum coram præsentibus quotidie facitent, & exemplò, & imperiò suò inducat.

ORATIO PAROCHI

Ad JESUM Christum summum Pontificem quotidie facienda.

O JESU Pastor æterne, qui es Pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excellior cælis factus, qui in
 I san-

sancta Sanctorum tui sanguinis effusione intro-
isti: concede mihi, ut vivam vitâ tuâ Sacerdo-
tali, ut ad exemplum tuum in Sacrificium &
holocaustum me offeram in odorem suavitatis
Domino. Da, ut vivam de te, per te, & in
te, & dicere cum Apostolo tuo queam --- vivo
ego, jam non ego, vivit in me verò Christus.
Et quoniam consortem me fecisti regalis tui Sa-
cerdotii, largire mihi indigno, ut omnes inge-
nii mei vires, omnes cordis mei affectus, quin
& vitam ipsam tibi consecrem, ut per Divinæ
gratiæ tuæ auxilium & vivificam Spiritûs tui
unctionem ita mea omnia disponam, ut aternâ
Patris tui gloriam, & animarum salutem & san-
ctæ Ecclesiæ tuæ honorem in omnibus, & ubique
pro virium mearum tenuitate promoveam, qui
cum eodem Patre & Sancto Spiritu regnas per
infinita sæcula, Amen.

Singulis Hebdomadis.

I.

QUOT septimanis peccata tua confiteatur,
etiamque in rem ex vicinis Sacerdotibus
virum præstantem in Confessarium sibi deligat,
cujus vicissim ipse Confessiones non audiat ab-
que necessitate, nè ex mutuo obsequio sanctam
ille reprehensionis libertatem perdat. *Stat.*
Archeop. Nicof. an. 1313.

II. Si Confessarius illa vias nesciat, quibus
ad

ad perfectiorem vitam duci animæ solent, alium in vicinia remotiorem quærat, cum quo singulis mensibus de animæ suæ statu agat.

III. Decenter, & eâ, quâ par est, pompâ divinum officium diebus festis, dominicisque celebret, aptisque exhortationibus, & ad populi captum compositis Parochianos suos in Ecclesiam frequentes alliciat: à prandio verò Vesperas statuta semper horâ cantet, earumque cantum, quos inter Parochianos aptiores invenerit, doceat.

IV. Doctrinam Christianam omnî, quò potest studio concinnè explanet, ut infra habetur, ubi de officio Parochi rurari: neque juniores tantum, & cœlibes omnes ad Catechesim audiendam venire compellat, sed patres etiam ac matresfamilias invitet, quibus efficiet, ut sublati choreis, aleis, aliisque peccandi illecebris Deus honoretur, diésque Festi sanctè ac piè transigantur.

V. Diebus itè Dominicis ac Festis serò ante crepusculum horâ Parochianis opportunâ eos in Ecclesiam convocet, & preces serotinas voce præcedens cum iis persolvat: hymnorum ac cantorum usus magnum esse solet rusticis in Ecclesiam confluendi incitamentum, & à præstantissimis Parochis adhibetur.

VI. Hostiis in ciborio reservatis post octo, ad plurimum post quindecim dies recentiores subluat, nè vetustate priores corrumpantur.

VII. Pii Sacerdotis est, diebûs jovis coram Venerabili Sacramento prolixiùs orare, & coram Salvatore suo sub mysticis speciebus corporaliter presente humiliter prostratum injurias eidem sacrilegîs Communionibûs illatas deprecari, juxta illud Joëlis 2. inter vestibulum & altare plorabunt Sacerdotes ministri Domini.

VIII. Diebûs veneris Christi patientis mysteria devotè meditetur, seque ad Salvatoris DEI amorem ex ejusdem tolerantiarum consideratione excitet.

IX. Sed neque Sanctissimæ DEI Matris pia quadam exercitatione in ejus honorem suscepta obliviscatur, dièsque sabbathinos ejus cultui ab Ecclesia dedicatos esse meminerit.

Singulîs Mensibûs.

I.

Sacerdos ad perfectiora se extendens, unum ex toto mense sibi diem detumat, quò sæculi negotiis, ac domesticæ rei curis sepositis, soli DEO, ac rerum divinarum meditationi vacet.

II. Generalem totius mensis Confessionem contexens, quæ in exercitiis spiritualibus sibi proposuit, revolvat, errata corrigat, ac maiorem deinceps in iis servandis solertiam fidelitatemque promittat, omnesque ea super re conscientie suæ, ei, quem elegit, Confessario detegat.

III. Im-

III. Imprimis verò ad mortem se disponat, quæ de recommendatione animæ in breviario habentur, tanquam pro se ipso mox pronuntianda, perlegat, & terribilem illam ultimi agonis horam ob oculos ponat, & quantam sibi iram Sacerdos tepidus thesaurizet in die iræ & revelatione iusti iudicii DEI, attentè meditetur.

Rom. 2. 7. 5.

IV. Præparet, quæ circa doctrinam, conscientiæ calus, aliâque pietatis exercitia in Capituli congressu proponat; præparata in chartâ describat, ut in rebus ambiguis, quæ vel ad animarum, vel ad Parochiæ suæ regimen pertinent, confratrum suorum consiliò, prudentiâq; juvari possit.

Si quis verò intricatior casus occurreret, ad Episcopum, aut ejus Vicarium deferatur, eâ tamen cautelâ, nè ulla circa personam, de cujus negotio agitur, suspicio oriatur.

V. Altaris mappas, corporalia, purificatoria, pallas aliâque id genus suppellectilem ex lino contextam lavari, aut recentius commutari jubet.

Singulîs Annis.

I.

QUOT annis octo, aut sex saltèm dies exercitiis spiritualibus impendat, ac Spiritum sancti Sacerdotii languescentem rursus excitet,

& annua Confessione conscientiam expurgantem
novò perfectionis zelò accendatur. 2. *Tim.* 1.
v. 6.

II. Tota Biblia intrà annum legendo absolvat,
novum verò testamentum bis, si fieri possit, re-
legat.

III. Quot annis rituale & statuta Diocesana
studiosè perferutando absolvat, eadèmq; prae-
tereà toties consulat, quoties aliqua circa Sacra-
mentorum administrationem aliàque munia Ec-
clesiastica difficultas oritur.

IV. Semel itè casus Papæ ac Episcopo refer-
vatos percurrat.

V. Cum ædituo, aliisque loci primoribus,
ad quos pertinet, de fabricæ redditibus, eorùmq;
usu agat.

VI. Sacras vestes, & lintea Divinis myste-
riis, altarique adornando servientia revisat,
si quid in iis lacerum, ac detritum sit, re-
parari curet.

VII. Parietes Ecclesiæ à pavimento ad forni-
cem utque, pulvere, & aranearum telis abster-
gi jubeat.

VIII. Rubricas itè breviarii, ac missalis di-
ligenti attentione percurrat.

IX. Bis in anno comitante Vicario, aut ædi-
tuo Parochianos omnes inviset, familiarum Ca-
talogum texat, puerorum ac puellarum omnium
nomina in tabulas referat, ætatem singulorum
in-

inquirat, ut scire possit, quinam ad Sacramen-
ta Pœnitentiæ & Eucharistiæ admittendi.

X. Ancillarum etiam ac famulorum paternam curam gerat, eorum nomina, & habitationem non ignoret, de recens advenientibus, & abeuntibus certior fiat, ut sciat, quinam doctrinæ Christianæ intersint, & ceteris Christiani hominibus officiis fungantur, Dominosque eorum, ubi opus fuerit, ea de re commonere possit.

MONITA

Particularia pro Parochis & Sa-
cerdotibus Ruranis.

I.

SACERDOS rursus solitudinis & orationis
amorem cum studio literarum conjungat, sed
jugi imprimis scripturarum lectione delectetur,
si eam, quam DEUS à Sacerdote exigit, sancti-
tatem consequi cupit.

II. Vitam suam ad sacrorum Canonum, & Synodaliū decretorum normam instruat, quam contemnentes Sacerdotes funestos exitus habuere.

III. Parochus in ipso statim beneficii sui ingressu Dominum territorialem loci, ipsosque primores incolas invitat, ut eorum sibi benevolentiam, amicitiamque conciliet: parum enim arden-

ardentissimò etiam zelò proficiet, nisi Magistratum authoritate fulciatur, quibus si infernum se reddiderit, perpetuos habebit in suis functionibus adversarios.

IV. Reliquos denique Parochianos omnes adorat, & benevolum se erga singulos, humanumque demonstrat, ut debitam omnes spem, fiduciamque in Pastore suo collocandam concipiant.

V. Vicinos etiam Parochos invisens singulari omnes bonitate, ac prompta obsequendi voluntate sibi devinciat: nullo tamen familiarius utatur, nisi quem morum probitate cognoverit commendari.

VI. Non eos tantum Sacerdotes fugiat, qui apertè mali sunt, sed eos etiam, qui perfectioris vitæ institutum carpere, & sugillare in aliis solent.

VII. Illud sibi pius Sacerdos persvadeat, se à perversis derisum iri, sed contemptà eorum malitià in hoc similis esse Christo gestiat, quem Pharisei deridebant, & sicut Apostolus, placeat sibi in contumeliis & persecutionibus 2. Cor. 12. v. 10.

VIII. Cum nobilibus loci, dominisque territorialibus familiaritatem inire, eorumque avidius gratiam aucupari, frequentiore se illis mensæ socium adjungere, periculosum est Parocho, qui pastoralis authoritate deposita timidè cum iis agere cogetur, & abjectissimis obsequiis placere iisdem studens parasitum, non Pastorem

agat, & ingens præterea temporis dispendium patietur.

IX. E contra verò fastum omnem animique tumorem, quibûs offendi ut plurimum nobiles solent, deponat: sed Clericalem quidem gravitatem cum modestia & Christiana humilitate coniungat, memor Christum, cuius personam agit, ministrare, non ministrari venisse.

X. Ità agat cum nobilioribus, nè abiectiones despiciari videatur; quare neque frequentius illorum domos adeat, nec nisi rarò cum iisdem epuletur.

XI. Cum rusticis familiariùs vivere, comportare, ludere, joculari non attentet Parochus, qui debitam in illos auctoritatem, & illorum in se reverentiam conservare cupit: neque tamen illos usque adeò abiciat, ut nè alloquio quidem dignos judicet, quin potiùs paternum erga illos affectum prodatur, seque benevolum ac comem erga omnes præbeat.

XII. Non alia re magis Parochianorum animos sibi Parochus conciliabit, quam si publicè & privatim iis testetur, operam suam, studiumque omne in eorum salute procuranda posita esse, paratùmque esse se quacunque occasione, ac tempore eorum necessitatibus inservire.

XIII. In Parochianorum dissidiis in neutram partem videatur propendere, sed æquali omnes charitate prosequens conceptam de se fiduciam

apud omnes, ut communis omnium Pater conservet, sicque facilius pacem restituet.

XIV. Cum Parochianorum ad se causa delata est, auditis, & perpensis utrinque rationibus, réque si opus sit, cum viris prudentibus collatis, quod justum coram DEO judicaverit, decidat: quod si altercationes, & graviora iurgia intercellere, expectet, dum prima animi commotio conquiescat, corripiat deinde delinquentes inter se & ipsos; publica enim correptio exasperat magis, quam emollire animos soleat.

XV. Si graviores inter conjuges rixæ obortæ sint, earum causam, fomitemque inquirat, & suffocare ignem in ipsis statim primordiis conetur, omnemque divortii occasionem amputet: maritos, si correptione opus est, plerumque privatim arguat, uxore absente; neque Parentes coram liberis reprehendat: publica enim horum correptio auctoritatem à DEO concessam pessumdat, & Parochum invisum reddit; eandem ob rationem si quid à Magistratu perperam sit, nunquam publicè, & è suggestu perstringat.

XVI. Nulli author sit, ut aut militiam sequatur, aut matrimonium cum particulari quadam persona ineat, aut certum quoddam vitæ genus amplectatur, nam mala inde secuta redundare in authorem solent.

XVII. In secunda persona singulari neminem alloquatur, talis enim nuncupatio fastum ac superbiam in Sacerdote denotat.

XVIII.

XVIII. Prædecessoris sui vitam, morésque, etsi de se reprehensibiles, nunquam carpat, ne in aliquem ex ejus amicis fortuito impingat, eúmque sibi inimicum constituat.

XIX. Similiter nihil unquam proferat aut contra Parochos vicinos, aut contra loci Dominum, ejúsque familiam, aliésve Parochianos, cùm hæc ab eorum amicis audita, aut à susurronibus perperam relata, rancores, inimicitiasque gravissimas generent.

XX. Caveat sibi Parochus, nè in sui beneficii ingressu cuncta statim reformare aggrediatur, aut terrificas omnes fidei veritates depromat, antequam Parochianorum animos sibi, amorémque conciliaverit: nè rerum novarum inventor, atque innovator audiat, suorumque Parochianorum invidiam, odiúmque incutrat: neque obviis quibúsque delatoribus, mulierculisque fidem astruat, sed singula per se ipsum cautè ac prudenter resciat; quin etiam aliquando diffimulare sciat, ut efficacius deindè medeatur.

XXI. In iis tamen, quæ ad Præceptorum DEI & Ecclesiar, legúmque Ecclesiasticarum observationem pertinent, flecti nesciat, & impiorum marmur in ipso principio compescat, paratúsque sit, eorum, quæ agit, rationem reddere.

XXII. Coram domesticis & quibuscunque de minimis laicis de materia Confessionis cum aliis Sacerdotibus nunquam loquatur, nè secretum Sacramentale suspectum reddat, ex quo irreparabilia mala sequerentur.

XXIII. Vicarium suum, & Ludimagistrum peculiari affectu, ac benignitate prosequatur, quorum testimonio & suis Parochianis commendetur, & quæ circa hos aguntur, scire possit.

XXIV. Cognatorum & domesticorum turbas, sorores, neptēque in Parochiali domo concurrentes & hæc quidem vestes ad muliebrem luxum compositas ferentes, Parochum quæstus, ac lucrari cupidum reddunt, & pauperibus eleemosynæ obtinendæ fiduciam adimunt.

XXV. Parochianorum suorum convivia etiam rogatus declinet, nè si inter pocula hilarior sit, debiles scandalizet, si gravior, molestus ac morosus habeatur.

XXVI. A conviviis verò domesticis dedicationis ac Patroni Ecclesiæ, quæ à quibusdam Parochis clamorose ac splendide celebrari solent, plane abstineat, & frequentiores hospitum ad se confluxus evitet, nè à Parochianis homo gulæ & abdomini deditus habeatur.

XXVII. Parochi hominum amicitiam & inane munificentiae nomen venantes domum Parochialem tabernam faciunt, ciborum lautitiâ, viniſque exquisitis allectos hospites domi suæ detinent : pius Sacerdos neglecta hominum de se opinione Christi doctrinam mundanæ stultitiæ præferat; ait enim Christus --- cum facis prandium aut cænam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos, neque divites, nè fortè & ipsi te reinvitent,

tent, & fiat tibi retributio : sed cū facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos, cæcos, & beatus eris, quia non habent retribuere tibi, retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. *Luc. 14.*

XXVIII. Induci se Parochus non sinat, ut publicis epulis iisque Laicorum certibus intersit, ubi effusior solet esse lætitia, nè placendi studio abreptus ea vel dicat, aut agat, quæ Sacerdotem non deceant, vel, quæ ab aliis perperam dicuntur vel aguntur, connivendo præteriens alienorum peccatorum particeps fiat : Est enim Parochi officium oves suas contra DEI legem delinquentes fraterna correctione reprehendere, aut si id supervacaneum judicet, vultu severiore, & ad trinitiam composito, quæ mala sunt, reprobare.

XXIX. Deleceat Sacerdotem, maximè verò Parochum inter seculares mimum & histrionem agere, jocisque & sarcasmis risum movere; cū & alioquin huiusmodi ineptiæ in mendacia & detractiones plerumque deflectant. *Con. Medii. 4. p. 3. tit. monit.*

XXX. Animi relaxationes apud Sacerdotem innocuæ sint & honestæ: lusus omnes fortuitos, venationes, aliæque id genus oblectamenta, quæ canones & particularia cujusque Diœcesis statuta reprobant, omninò fugiat, neque talia sectantibus intersit, nè ulla ratione ea probare videatur.

XXXI.

XXXI. Bonum est Parocho, omni feminarum obsequio carere, quod si tamen ancillæ ministerio ad domestica negotia opus habeat, ea sit atate, quam statuta præscribunt; neque unquam ab hac lege deflectat Sacerdos & suæ fragilitatis memor, & boni nominis apud suos conservandi studiosus.

XXXII. Quin & Consanguinearum etiam convivu sibi interdicit, Soror enim, ajebat Augustinus, mea Soror est, quæ verò ad ipsam veniunt Mulieres, Sorores non sunt.

XXXIII. Si Matrem apud se aut Sororem habeat, non permittat, ut juniorem illæ puellam introducant, quasi suo aut domesticæ rei servitio necessariam; æquale enim inde Parocho & castitatis & existimationis perdendæ periculum imminet, ac si ipse per se illam conduxisset.

XXXIV. Cum mulieribus, non nisi cum necessitas subest, conversetur, eaque semper cautella ut quisque judicet, cum non vix graviora peccata, sed vel ipsam peccati umbram timere.

XXXV. Juniores feminas marito absente nunquam omninò quacunque ex causa inviset, nisi fortè agrotent, quo tamen in casu neque solus cum iis loquatur; neque earum Confessiones excipiat nisi alio præsentē, ita tamen distante, ut audire, quæ dicuntur, non possit, quod & circa alias omnes ejusdem sexûs personas observet.

XXXVI. Devotarum mulierum, quarum conscientiam dirigit, omnem erga se affectum merito

citò timeat, licèt enim habeat speciem pietatis, virtutem ejus ferè semper extinguit; quem si subrepere directioni senseris, non nisi in confessionali, cratibùs interjectis cum iis loquatur; etsi hoc non sufficit, ut periculis obviet, directionem illarum dimittat, maximè si pares erga pœnitentes in se sentiat affectus; cùm enim non amplius Spiritu DEI agantur, infirmitate humana à pietate citò deficientur.

XXXVII. Quin & in ipso pœnitentiæ tribunali eas non nisi, quæ necessaria sunt, loqui doceat, & superflua contabulatione abscessa ad virtutum Christianarum praxim adhortetur; domum verò ventitare eas nunquam patiatur, neque earum obsequio utatur, ut in re tam lubrica, & castitati, & famæ suæ consulat.

XXXVIII. Vagas mulierculas stipem ostiatim interrogantes pernoctare in domo presbyteriali non sinat, neque inibi earum Confessiones etsi rogatus excipiat; periculosam enim esse hujusmodi misericordiam experientia compertum est.

XII. Puellas decennibùs majores in domum suam non introducat, ut vel hyeme ad ignem caleant, aut Christianam doctrinam doceantur; res enim est plena periculi: quibuscunque demum mulieribus, quarum pudicitia suspecta habetur, fores perpetuò clausas habeat.

XL. Cantilenas amatorias, & quæcunque teneriores affectus excitare possunt, Sacerdos cautus amans omnino ignoret, scurrilitates verò &

tur.

turpiloquia nec nominentur in Sacerdote, sicut decet sanctos; sed nè iis quidem verbis utatur quæ verti in pravum sensum possent, nam nugæ inter seculares nugæ sunt, in ore Sacerdotis blasphemix. Consecrasti os tuum DEO, talibus jam aperire illicitum: allvescere sacrilegium. *Bern. ad Frat.*

XLI. Sacræ Scripturæ textus in profanos usus nunquam detorqueat, quod & pios meritò scandalizat, & Spiritui sancto, quo inspirante locuti sunt sancti DEI homines, injuriam infert. *Conc. Trid. Sess. 4.*

XLII. Castitatis amorem, horrorem verò lubricitatis suis Parochianis perpetuò inculcet; ita tamen cautè circa hanc materiam se gerat, nè juniores doceat, quod ignorabant, & castis animabus offensionis lapidem ponat: vide hac super re praxim Sacramenti pœnitentiæ.

XLIII. Frustrà Parochus hanc pestem inter suos grassantem eliminare aggreditur, nisi illius occasiones peccati hujus proximas è via tollat, & nascentia libidinis incitamenta in ipso ortu suffocet, ut ethnicus Poëta cecinit. Principiis obsta, serò medicina paratur:

Cùm mala per longas invaluere moras.

Frequentiora porrò luxuriæ fomenta hæc ut plurimum inter rusticos habentur.

I.

NOcturni cætus personarum diversæ sexûs, dum in unam simul domum confluunt & noctu ad communem lucernam manent, aut alia simul opera exercent.

II. Frequentiores choreæ diebûs festis ac dominicis institutæ, quibus dominorum territorium, & officialium avaritia plerumque suffragatur, contra canones & edicta Regia.

III. Puellarum ad cauponas confluxus, & longior in iis inter pocula & tibicines commoratio, & nocturnus inter tenebras reditus pueris eas domum deducuntibûs, quam esse scortorum & meretricum consuetudinem, & morientis virginitatis indicia acrioribûs verbis Parochus demonstrabit.

IV. Pueri ac Puellæ pecora ruri promiscuè pascetes.

V. Liberi utriusque sexûs in eodem lecto cubantes, cum ætatem malitiæ jam capacem habent, aut cum parentibus in eodem lecto dormientes: qui mos apud pauperes ob lectorum penuriam maximè viget. Parochus autem in hac re non tantum consilium det, sed & opem præsentem, ut accuratissimè potest, tantæ impuritatis periculo præstet. *Conc. Med. 6. c. 27.*

VI. Invigilet scholis publicis, nè in illis unius
ovis hac luce infecta, ceteras omnes inficiat.

Quomodò verò his malis meden-
dum sit, paucis hìc refertur.

1. **P**ublicè in Concionibus & Catechesibus hoc
jus peccati horrorem identidem ac crebra
capta opportunè occasione Parochus exaggeret
illius initium, progressus, & funestos exitus ob
oculos ponat, & tragicis exemplis in Scriptura
sacra contentis confirmet: naturæ proclivitatem
occasionum vim, ac periculorum multitudinem
ostendat: non dari materiæ hoc in peccato le-
vitatem doceat; innumerabiles hujus peccati
committendi vias esse, variâsque species; nul-
lius tamen in specie mentionem faciat, nè sur-
res pudicæ offendantur, & innocentes animæ
scandalum patiantur.

2. Parentes, dominosque ad continuum circa
liberos, domesticosque vigilantiam exhortetur:
commoneat inexpiabili delicto, nefarioque sce-
lere eos obstringi, quorum aut injuriâ, aut con-
ventiâ, aut pravò exemplo juvenus in hoc pec-
catum prolapsa sit. 1. *Tim. 6. 5. v. 8.*

3. Privatim sive extra sive intra confessionale
ex parentibus, dominisque sciscitetur, num hæc
in re invigilent, quid liberis suis, domesticisque
permittant, delinquentes, si opus fuerit, etiam
negata absolutione ad officium suum compellat:
Matres imprimis edoceat conveniens esse, ut fi-
lias suas solas domi, forisve non dimittant.

4. Diebûs Dominicis ac Festis solemniter officia Divina celebret : à prandio , Catechismô , Vesperis , ac precibûs serotinis in Ecclesia habitis juventutem à cauponis , choreis , otioque abstractam piè occupet.

5. Sacros hymnos linguâ vernaculâ compositos inducat , ut & amatorias cantilenas abroget , & puellas præsertim suapte naturâ ad cantum propensas sanctioribûs cupediis allectas à peccandi occasione abstrahat.

6. Brachiò etiam sæculari pravas consuetudines , & inveteratam morum licentiam compestat : quam in rem postpositis etiam suis commodis Magistratum sibi benevolentiam amicitiamque semper integram conservet.

7. Ipse ut bonus Pastor in omnibus vigilet , cuncta inquirat , arguat , obsecret , increpet in omni patientia & doctrina , & continuis precibûs laborum suorum successus DEO commendet. 2.

Tim. 4. v. 20.

8. Frequentiorem Sacramenti pœnitentiæ usum quam in Parochiam inducat , remedium contra carnis vitium longè aptissimum.

9. Divinam Castitatis pulchritudinem , & singulares illius prærogativas graphicô stylô & vivis coloribûs depingat , ejusque amorem teneris mentibus instillet.

XLIV. Nihil ità cordi sit Parocho animarum salutis avido , quàm ut Sacramenti Pœnitentiæ utilitatem & frequentiore usum Parochianis suis

fuis iterum iterumque commendat, ſeque ad id accedere volentibus facilem, promptumque exhibeat.

XLV. Diebꝫ Feſtis ac Dominicis in Confefſionali frequens ſedeat, animasque peccatrices, ut Chriſtus ſuprà fontem ſedens, expectet, accedentes ad ſe benignè excipiat, & meliores ſemper à ſe dimittat.

XLVI. Invidiâ hac in re patientiâ utatur, ſuſtinens innatam agricolarum craſſitiem, defectusque rudibus hominibus inditos, ut omnibus omnia fiat, & omnes Chriſto lucrifaciat.

XLVII. Quantò odio peccatum habeat, tantò peccatores ipſos amore proſequatur, & ex graviffimis DEI offenſis triftitiam quidem concipiat, iræ verò erga delinquentes motum omnem compſcat, & DEI erga ſeipſum bonitatem patientiâque perpendens eâdem & aliis menſurâ remetiatur.

XLVIII. Nunquam dicat, aut agat, quæ amarus aut incitator zelus ſuggerit, cum non raro ſatanas in Angelum lucis ſe transformet, incautosque Paſtores ad ea frequenter impellat, quæ primo intuitu bona quidem videntur, poſtmodum verò funeſtos exitus ſortiuntur: quare non det locum iræ, nec quidquam ſtatuat, donec agitatæ mentis perturbatio conquieverit.

XLIX. Quorum Parochianorum vitam peccatinoſiorem, & variis intricatam caſibus judicaverit, iis generalem peccatorum Confefſionem ſyadeat, ejuſdemque Confefſionis neceſſitatem
natur-

naturamque explicet. Si advertat peccatorem Confessionem generalem abhorrere, prudentibus interrogationibus totum vitæ ipsius decursum percurrat, ut sic per petitiones & responsiones poenitentem ferè inscium ad generalem Confessionem perducatur.

L. Ut sanctam suis confitendi libertatē præbeat, & frequentioribus sacrilegiis viam tollat, optimos quosque Confessarios ter aut quater in anno aliundè advocet.

LI. Agrotos de vita periclitantes quotidie inviset: morituris verò, etsi sensuum usu destituti videantur, ad extremum usque spiritum, ut bonus Pastor assistat, eosque Parochos meritò carpendos esse existimet, qui Sacramentis collatis discedunt, & miseros in extrema illa lucta omni auxiliò, solatioque destitutos relinquunt.

LII. Habeat in promptu precatiunculas jaculatorias, & breviora ex Scripturis animæ ad DEum suspiria, quibus spem morientium erigat, & DEI amorem, bonorumque æternorum desiderium excitet, quæque certis intervallis, & sine clamore suggerat: peccatorum verò commissorum gravitatem, divinique judicii rigorem non tantum non exaggeret, sed nè commemoret quidem, nè pusillanimes in desperationem redigat.

LIII. Non alia re suis Parochus utilior acceptiorque Parochianis existet, quàm cum teneros puerorum animos ad omnem pietatem effinget.

LIV. Curet, ut Pueri frequentes ad scholas

mittantur: quomodo Magistri, Magistraeque in
his instituendis se gerant, ipse suis oculis quot
septimanis praesens inspiciat: inquiret ex ipsis,
num juvenus in frequentandis scholis sit assidu-
a, num Magistris, ac Parentibus obediens,
in Ecclesia modesta, num serò ac manè DEum
precetur, certasque ad id precatiunculas memo-
rià teneat, ceteraque addiscat, quae scire at-
tula illi convenit.

LV. Omnibus per totum annum diebus Do-
minicis omnem juventutem campanae signo ad
Ecclesiam convocet, & Christianam illi doctri-
nam ex Episcopi praescripto explanet, eoque
majorem ea in re industriam ponat, quò major
in eà in totam communitatem utilitas redundare
solet.

LVI. Separato utriusque sexu & hinc inde
in suas classes pro varia aetate distributo, singulis
cuique locus destinetur; praeficiantur cuilibet
scamno, qui absentes notent, & Parocho scrip-
ptos tradant, quos ille, nisi justam absentiae cau-
sam habeant, impunè non dimittet.

LVII. Aptis quaestiunculis, & ad captum eni-
jusque propositis, obvios quosque interroget,
eadem de re à pluribus responderi jubeat, io-
lertiores laudet, & munusculis juvenilem dis-
cendi ardorem excitet.

LVIII. Methodus Catechesis explanandae lon-
gè utilior haec est.

Ordinatur Parochus hymnò spirituali, praemissis
deinde precibus memoriter recitantes audiat, &

eorum, quæ priore Catechesimo dicta sunt, rationem exigat; novam deinde doctrinam ex ordine dilucidè, sapiùsque repetendo explanet, & historiâ explanatam confirmet: rursusque mox dicta ab obviis quibusque, iisque pluribus exigat, & hymnò rursus spirituali, solitisque precibus in commune dictis finem faciat.

LIX. Æqualem erga divites ac pauperes curam habeat: qui verò pecorum custodiâ detenti venire ad Catechismum non possunt, eos pius Parochus ruri aliquando conveniat, & de necessariis mysteriis instruat; sic enim & Christus pueros amavit, & divitibus pauperes prætulisse legitur.

LX. Quæ ad Sacramentum Pœnitentiæ, ejusque partes attinent, majori juventutem industriâ doceat, & sancti hujus Sacramenti amore, horroreque sacrilegæ Confessionis teneros puerorum animos imbuat: curètque, ut qui pueri ad Sacram Synaxim accedunt, singulis mensibus confiteantur, ut morum innocentiam quàm diutissimè conservent, reliqui verò quater saltem aut quinquies in anno confiteantur.

LXI. In iis, quos ad primam Communionem admissurus est, non tam ætatis, quàm diversæ cujusque dispositionis rationem habeat, & alios quidem maturiùs, tardiùs alios vivificæ communionis participes faciat, prout quisque prævio examine tanto honore dignior judicabitur.

LXII. Nè existimet Parochus, unius quadra-

gesimæ laborem pueris, maxime rusticorum, quod tardioris sunt ingenii, ritè disponendis sufficere cum vel annus integer efficere vix possit, corpus Domini dijudicare discant, eamque, quod par est, de tanto Sacramento reverentiam concipiant.

LXIII. Præter Catechesim etiam conciones populum habendas ita ad officium suum pertinere sibi Parochus persvadeat, ut iis neglectis non modò indignus sit, qui incruentum Dei sacrificium offerat, sed qui nec ipsam absolutionem Sacramentalem consequatur.

LXIV. Secundum Concilii Tridentini, & Episcopi sui decreta Divini verbi pabulo suos quod septimanis nutriet. *Sess. 24. c. 4. de Reform.*

LXV. In Concionibus, iis de rebus tractetur, quæ ignorantiam, vitiâque extirpent, & veram pietatem promoveant: quod ut consequatur, omni diligentia per septimanam elucubret, quæ inter Missarum solemnia depromat, ut neque extra scopum longius excurrat, neque puerili verborum pompâ, & inani fucô orationem suam adornet, neque profana argumentorum congerie ex fatuis authoribus desumptâ ministerium suum inhonoret, & auditores suos jejunos dimittat, aut eorum captum sermonis sublimitate transcendat. Sed verbis clavis, & solidis argumentis ex Patribus & Scriptura desumptis probare contendat, quod proposuit.

LXVI. Monotoniam, & absurdum vocis tenor

norem evitet, quibus somnus solet, non attentio conciliari, sed familiari utatur sermone, sequē communicatione potissimum, interrogationibus crebris in animos audientium insinuet, quod postquam effecerit, vocem sensim contendat, & cum emphasi, & acriori prolocutione cor audientium emollire ac percellere conetur, sapiusq; ad propositionis suæ conclusionem revertatur.

LXVII. Habeat Concionum suarum materias eo ordine digestas, ut aliæ quidem de fidei mysteriis, aliæ de Sacramentis, de Decalogo aliæ, aliæ de oratione Dominica concinnè & dilucidè tractent, aliæ in homiliarum modum circa Epistolas & Evangelia versentur; hac enim rerum varietate, & auditores mira voluptate afficiet, & verbi Divini dulcedine inescatos ad Ecclesiam frequentes attrahet, & ipse amplam sibi materiarum sylvam suppeditabit.

LXVIII. Ultra dimidiam horam Conciones suas non extendat, ut & tedium auditoribus tollat, & ipse laborem suum sibi faciliorem reddat.

LXIX. Per se ipsum oves suas Pastor instruat: si necesse sit aliquando aliorum operâ uti, curet, ut de rebus tractent utilibus, & quæ proficiant ad vitia, quæ regnare inter suos solent, extirpanda, bonosque mores invehendos. *Conc. Later. 4. c. 32.*

LXX. Præ cæteris rebus mandatorum DEI observationem, salutis consequendæ omninò necessariam importunè commendet, cætera verò

exterioris pietatis exercitia, non nisi media esse ad mandata Dei facilius custodienda crebrò inculcet.

LXXI. Neminem è suggestu publicè peritringat, maximè si personæ sint, auctoritatem habentes: neque si quid injuriæ aut damni ipse pallus est, ea de re unquam conqueratur, aut objurget delinquentes, dedecet enim, ut, qui injuriarum oblivionem alios doceat, ipse indignam Sacerdote vindictam sumat.

LXXII. Non leve est pigritiæ & irreligionis in Sacerdote indicium, cum lineæ, aliæque Altaris utensilia inamunda sunt, & pulvere, ac crassitie obducta.

LXXIII. Parochus de fabricæ redditibus curam habeat, neque eos in profanos & illegitimos usus expendi sinat; quod si impedire per se id non possit, superiores ea de re commoneat.

LXXIV. Debitam Principibus obedientiam suos doceat, neque illorum unquam edicta palam carpat: sed subditos esse potestatibus Parochianos doceat, & pro earum salute orare.

LXXV. De Episcopo etiam suo, ejusque Vicario demissè, & eâ, quâ par est, reverentiâ loquatur, eorumque mandata cum omni humilitate suscepta observet ipse, & observari à Parochianis suis curet, eorum etiam incolomitatem ovium suarum precibus impensè commendat.

ORDO
SS. MISSÆ
SACRIFICII,

CUI ADJUNCTUM
MEMORIALE
DE MUNERE SACERDOTIS
BONI,

Ex Instructione Practica

R.P. TOBIÆ LOHNER,
Soc. JESU.

ORDO MISSÆ, ET EJUSDEM RUBRICÆ JUXTA SE POSITÆ PARS PRIMA.

A Principio Missæ usque ad Offertorium.

1. **I**N nomine Patris, &
Filii, & Spiritûs San-
cti, Amen.

1. Simul format signum
Crucis à fronte ad pectus ;
positâ sinistrâ infra pectus
(supra cingulum, & extra
terminos Crucis juxta Ga-
vant. hâc) quod semper fit
quoties se signat : quando
verò aliud signat, ponit
eandem super Corporale ;
nisi aliud notetur.

2. Introibo ad Altare
DEI. R. meam.

Judica me DEus, &
discerne causam meam
de gente non sancta : ab
homine iniquo, & do-
loso erue me. R. inimicos

2. Junctis manibûs an-
te pectus, clara voce totum
Psalmum recitat alterna-
tim cum Ministris.

Neque deinceps atten-
dit, quid alibi agatur, nisi
Sacramentum elevetur.

Emitte lucem tuam, & veritatem tuam : ipsa me deduxerunt, & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua. *R. meam.*

Confitebor tibi in cythara DEUS, DEUS meus ; quare tristis es anima mea, & quare conturbas me ? *R. DEUS meus.*

3. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto. *R. Amen.*

Introibo ad Altare DEI. *R. meam.*

4. *Ps.* Adjutorium nostrum in nomine Domini. *R. terram.*

5. Confiteor DEO Omnipotenti, Beatæ Mariæ semper Virgini, Beato Michaëli Archangelo, Beato Joanni Baptistæ, sanctis Apostolis, Petro & Paulo, omnibus Sanctis, & vobis fratres : quia peccavi nimis co-

gi-

3. *Caput Cruci inclinatur*, *Psalmus* Judica non dicitur in Missis defunctorum, nec non in Missis de tempore à Dominica Passionis, usque ad Sabbatum sanctum, exclusive.

4. *Dextrâ facit crucem à fronte ad pectus.*

5. *Altari profunde se inclinans, junctis manibus dicit Confiteor, quod prosequitur eodem modo stans inclinatus, donec à Ministro dictum sit, Misereatur, &c.*

6. Ter

gitatione, verbô, & opere : 6. mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideò precor Beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaëlem Archangelum, Beatum Joannem Baptistam, Sanctos Apostolos, Petrum & Paulum, omnes Sanctos, & vos fratres, orare pro me ad Dominum DEUM nostrum. Min. Misereatur &c. Sac. Amen.

7. Min. Confiteor.

8. Misereatur vestri Omnipotens DEUS, & dimissis peccatis vestris perducatur vos ad vitam æternam. R. Amen.

9. Indulgentiam, absolutionem, & remissionem peccatorum nostrorum, tribuat nobis Omnipotens, & misericors Dominus: R. Amen.

10. DEUS tu conversus vivificabis nos. R. in te
Osten-

6. Ter percutit pectus
sinistrâ infra pectus posita

7. Cum Minister incipit
Confiteor, se erigit Sacerdos

8. Stans erectus, junctis
manibus dicit.

9. Signat se ad pectus à
fronte.

10. Stans inclinatus
junctis manibus, recitat
claus-

Ostende nobis Domine misericordiam tuam.
R. da nobis.

Domine exaudi orationem meam. R. ad te veniat.

11. Dominus vobiscum. R. Spiritu tuo. 11. Oremus.

12. Aufer à nobis, quæsumus Domine, iniquitates nostras : ut ad Sancta Sanctorum, puris mereamur mentibus introire. Per Christum Dominum nostrum. A.

13. Oramus te Domine per merita Sanctorum tuorum.

14. Quorum reliquæ hic sunt, & omnium Sanctorum : ut indulgere digneris omnia peccata mea. Amen.

IN-

clara voce usque ad orationem : Aufer à nobis, &c.

11. Extendit & jungit manus, ac clara voce dicit :

12. Dum dicit secretò Aufer &c. junctis manibus ascendit ad medium.

13. Inclinator, manibus junctis super altare, ita, ut parvi digiti solum antipendii superiorem partem tangent, pollice dextro super sinistram posito (quæ omnia observantur semper, quoties manus junctæ super altare ponuntur) dicit : Oramus.

14. Osculatur Altare in medio, (non ad latus) manibus extensis, equaliter hinc inde super eo positis.

15.

INTROÏTUS.

15. Salve Sancta Pa-
rens, &c.

16. Gloria Patri, &
Filio, &c.

17. Salve Sancta Pa-
rens, &c.

18. Kyrie eleyson.

19. Gloria in excelsis

15. Stans in cornu Epistolæ altare versus, incipit introitum intelligibili voce simul signat se à fronte & junctis manibus profertur. In Missis Defunctorum non signat se, sed Crucem in aëre format super librum, quasi aliquem benedicens.

16. Tenens junctas manus, caput inclinat versus Crucem.

17. Hic non se signat ut prius, quò finitò, junctis manibus accedit ad medium Altaris.

18. In medio consistens, manibus junctis, facta prius convenienti reverentiâ, intelligibili voce Sacerdos dicit: Kyrie eleyson, Christe eleyson, id est bis Kyrie eleyson, semel Christe eleyson, & iterum bis, Kyrie eleyson: alternatim.

19. Intelligibili voce dicit: extendens, elevansq;

20. DEO

21. Et in terra pax
hominibus bonæ volun-
tatis, laudamus te, be-
nedicimus te.

22. Adoramus te.

Glorificamus te, 22.
Gratias agimus tibi pro-
pter magnam gloriam
tuam: Domine DEUS,
Rex cœlestis, DEUS Pa-
ter Omnipotens. Domi-
ne Fili Unigenite, 22 JE-
SU Christe. Domine
DEUS, Agnus DEI, Fi-
lius Patris. Qui tollis
peccata mundi, misere-
re nobis; qui tollis pec-
cata mundi, suscipe,
22. deprecationem no-
stram. Qui sedes ad
dexteram Patris, mise-
rere nobis. Quoniam
tu solus Sanctus. Tu
solus Dominus. Tu so-
lus

manus usque ad humeros,
Oculi non eleuantur.

20. Cum DEO dicit,
jungit manus, & caput
Cruci inclinat.

21. Erecto capite, mani-
bús junctis ante pectus, us-
que ad finem prosequitur.

22. Cum hac dicit, ca-
put Cruci inclinat.

22. Iterum.

22. Iterum.

22. Rursus.

Ius altissimus. 22. JESU
Christe, 23. Cum San-
cto † Spiritu, in gloria
DEI Patris, Amen.

22. Iterum.

23. A fronte se signat
ad pectus, interim absoluit
in gloria DEI Patris, A.

Deinde osculatur Altare
cum manibus junctis ante
pectus, demissis oculis ver-
tens se à sinistro latere ad
dextrum versùs populū &c.

24. Dominus vobis-
cum.

24. Extendens, ac jun-
gens manus ante pectus vo-
ce intelligibili dicit: Do-
minus &c. deinde junctis
manibus per eandem viam
revertitur ad librum.

25. Oremus.

25. Extendit, ac jungens
manus ante pectus, caput
Cruci inclinans, dicit:
Oremus.

26. Concede nos fa-
mulos tuos, &c. 26. B.
Mariae semper, &c.

26. Tum extendit ma-
nus ante pectus, ita, ut pal-
ma unius manûs respiciat
alteram, & digitis simul
junctis, quorum summitas
humerorum altitudinem
distantiamque non excedat:
(quod in omni extensione
manuum ante pectus serva-
tur) & recitat Orationem.

27. Per Dominum
nostrum.

28. JESUM.

27. Cum dicit: Per Do-
minum, jungit manus, &
tenet iunctas usque ad fi-
nem: quod si non dicatur
per Dominum, sed: qui
vivis, & regnas, tunc jum-
git, cum dicit: in unitate.

28. Cum nomen JESU
dicitur, inclinatur caput ver-
sus Crucem, quod etiam
fit, cum id legit in Episto-
la. Sed ubicunque nomi-
natur nomen MARIE,
vel SS. de quibus dicitur
Missa, vel fit commemora-
tio specialis, ut de festo
simplici, &c. inclinatur caput
versus librum, etiam in Ca-
none, si ibidem eorum San-
ctorum Nomina recurrant.
Ad Nomina autem Sancto-
rum, (excepta B. Virgine)
in oratione: A. cunctis,
caput non est inclinandum.
Gavant. p. 2. rit. 5. lit. c.
Item cum fit Oratio pro
Papa, ad Nomen eius semper
inclinatur caput, non tamen
versus Crucem, sed librum,
nisi per accidens, in Cano-
ne, cum ex memoria dicit.

Epistola.

29. Lectio libri Sapientiae. Ab initio &c. detentio mea.

Minister. R. DEO gratias. Benedicta & venerabilis, &c.

30. Munda cor meum, ac labia mea, Omnipotens DEus; qui labia Isaia Prophetæ calculo mundasti ignitò, ità me tuà gratà miseratione dignare mundare, ut sanctum Evangelium tuum dignè valeam nuntiare. Per Christum Dominum nostrum, Am.

Jube Domine benedicere.

Dominus sit in corde meo & labiis meis, ut dignè, & competenter annuntiem Evangelium suum.

29. Cum dicit intelligibili voce Epistolam & Graduale, potest ponere manus ad arbitrium, vel super librum: ut palma librum tangant, vel librum teneant. Diligenter autem caveat, nè alterutram manum solam tantum, si cum altera sit occupatus, suspensam in aëre teneas Gertac. p. 2. tit. 4. §. 4. Quod & deinceps observatur.

30. Lectò Graduali, redit junctis manibus ad medium, ibi stans junctis manibus ante pectus, elevatisque ad DEum oculis, & statim demissis dicit secretò: Munda &c. Jube Domine &c. manus non ponit super Altare, & dicit profundè inclinatus. In Missis Defunctorum omititur Jube Domine; non autem Munda.

31. Amen.

31. *His omnibus abs-
lutis, vadit ad cornu Evan-
gelii stans.*

32. Dominus vobis-
cum.

32. *Versus librum iun-
ctis manibus dicit intelligi-
bili voce, Dominus.*

33. Sequentia Sancti
Evangelii secundum Lu-
cam.

33. *Deinde pollice dex-
trae manus signat Cruce ini-
tium Evangelii, postea se
in fronte, ore, & pectore,
dicens: Sequentia vel
Initium &c.*

34. In illo tempore:
extollens vocem quæ-
dam mulier, &c.

34. *Iunctis manibus
iterum ante pectus stans,
prosequitur Evangelium
usque ad finem, in quo, si
occurrit Nomen Jesu, ca-
put semper inclinat versus
librum, & ita genu flectit
versus librum, si necessè
sit; at verò, si proster Ve-
nerabile, parum versus illud*

35. Per Evangelica
dicta deleantur nostra
delicta.

35. *Post dictum Evan-
gelium elevat parum librū,
& osculatur principium E-
vangelii dicens secretò: Per
Evangelica &c. excepta
Missâ defunctorum, & pra-
sente Episcopo in sua Resi-
dentia.*

36. Credo in unum
DEum.

37. Patrem Omnipotentem, Factorem Cœli & terræ, visibilium omnium, & invisibilium. Et in unum Dominum

38. JESUM Christum Filium DEI unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, DEum de DEO, lumen de lumine, DEum verum de DEO vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis.

39. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine : Et homo factus est. Crucifixus estiam pro nobis : sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas, & ascendit in

36. Stans in medio elevat, & extendit manus, & inclinat caput Cruci.

37. Prosequitur junctis manibus erecto capite.

38. Inclinat caput.

39. Genua flebit usque ad Homo factus est inclusive, poplite usque ad terram demisso, quod in omni genuflexione ubique, & semper observandum est.

in Cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos, & mortuos: cujus regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum & vivificantem: qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio.

40. Simul adoratur, & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam, Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum, & vitam 41. venturi sæculi, Amen.

40. *Inclinas caput
Cruci.*

41. *Signeat se Cruce à
fronte ad pectus. Quando
omitti debeat symbolum,
alibi dictum est.*

PARS II.

Ab Offertorio usque ad Orationem Dominicam.

42. Dominus vobiscum.

42. Post Credo, (vel Evangelium, si non sit Credo) osculatur in medio Altare: & junctis manibus ante pectus vertit se ad populum, & extendit junctas manus, dicens: Dominus vobiscum.

43. Oremus.

43. Junctis manibus, revertitur per eandem viam, ad medium Altaris, ubi extendens & jungens manus, caputque Cruci inclinans dicit: Oremus.

44. Ave MARIA &c.

44. Junctis manibus eodem situ dicit Offertorium.

45. Suscipe Sancte Pater, Omnipotens, æterne DEUS, hanc immaculatam Hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi DEO meo, vivo, & vero, pro innumerabilibus peccatis

45. Oculis ad DEUM elevatis, ac statim demissis dicitur: Suscipe &c. si plures Hostie sint consecrandæ, intentionem faciat, etiam ad illas offerendas, & consecrandas.

eatis, & offensionibus,
& negligentis meis, &
pro omnibus circumstan-
tibus.

46. Sed & pro omni-
bus fidelibus Christianis
vivis, atque defunctis;
ut mihi, & illis proficiat
ad salutem in vitam æ-
ternam, Amen.

46. *Quò dictò patenam
utraq; manu tenens cum
ea facit Crucem super cor-
porale, & apponit Hostiam
circa medium anterioris
partis corporalis: patenam
verò ad dextram aliquantu-
lum subius corporale, de-
inde facta competente re-
verentia, (qua si Cruci fiat,
docet: ut in hoc, & simili
casu manibùs iunctis fiat,
nisi hæc aliter occupentur)
accedens ad cornu Epistolæ
accipit Calicem, purificato-
riò extergit, & sinistra te-
nens illius nodum (& simul
pollice ejusdem manùs Pu-
rificationarium, ita accommo-
datum, ut defluis ejus pars,
pedem Calicis, contra ca-
suras fortè ex ampullis
guttas, ut nè aspergatur,
communiat) accipit ampul-
lam de manu Ministri, &
infundit vinum in Calicem.*

47. DEUS, qui humanæ substantiæ dignitatem mirabiliter condidisti, & mirabilius reformasti: da nobis per hujus aquæ, & vini mysterium ejus Divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostræ fieri dignatus est particeps JESUS CHRISTUS filius tuus Dominus noster. Qui tecum vivit, & regnat in unitate Spiritûs Sancti DEUS: per omnia, &c.

48. Offerimus tibi, Domine, Calicem salutaris, tuam deprecantes clementiam: ut in conspectu Divinæ Majestatis tuæ, pro nostra, & totius mundi salute, cum odore suavitatis ascendat, Amen.

47. Deinde eodem modo tenens Calicem, producit signum Crucis super ampullam aquæ, & dicit: DEUS, qui humanæ &c. & ad verba: da nobis per hujus aquæ &c. parum aquæ infundit, & guttas in Calice, si opus sit, extergit, ac Calicem in cornu Epistolæ versus medium Altaris sistit, & Purificatorium, quod interim usus est, componit, ut patenam tegat. In Missa defunctorum omittit benedictionem aquæ, & tantum recitat orationem.

48. Impositâ aquâ in Calice, & finita oratione prædictâ reversus ad medium Altaris, factâ reverentiâ ut prius, juxta doctrinam hic p. 2. tit. 5. n. 4. traditam, accipit Calicem, & dextrâ nodum illius infra cuppam, sinistrâ pedem tenens, elevat, & intentis ad DEUM oculis dicit: Offerimus, & in fine dicta hac oratione facit Crucem cum Calice, &

49. In Spiritu humilitatis, & in animo contrito suscipiamur à te Domine: & sic fiat Sacrificium nostrum in conspectu tuo hodiè, ut placeat tibi Domine DEUS.

50. Veni Sanctificator Omnipotens aterne DEUS, & benedice hoc Sacrificium tuo Sancto Nomini præparatum.

51. Lavabo inter innocentes manus meas: & circumdabo Altare tuum, Domine. Ut audiam vocem lau-

Et in medio corporali post Hostiam collocat, ac pallâ cooperit.

49. Deinde junctis manibus, super Altare positus aliquantulum inclinatus, secretò dicit: In Spiritu.

50. Erectus expandit manus, easque in altum porrectas junctis ante pectus (semper jungit manus ante pectus, quando aliquid est benedicturus) elevatis ad Cælum oculis, & statim demissis, dicit: Veni Sanctificator &c. Et cum dicit Benedic. facit manu dextrâ signum Crucis, communiter super Hostiam, & Calicem, sinistrâ positâ super Altare.

51. Tum junctis manibus ante pectus, & factâ prius convenienti reverentiâ, accedit ad cornu Epistolæ, ubi stans, levat extre-

laudis : & enarrem universa mirabilia tua. *mitates pollicis, & indicis
atriusque manus.*

Domino dilexi decorem domûs tuæ : & locum habitationis gloriæ tuæ.

Nè perdas cum impiis animam meam : & cum viris sanguinum vitam meam.

In quorum manibus iniquitates sunt : dextera eorum repleta est muneribus.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum : redime me, & miserere mei.

Pes meus stetit in directo : in Ecclesiis benedicam te, Domine.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

§2. Sicut erat in principio, & nunc &c.

§2. *Ad Gloria Patri*
(quod omittitur in Missis
Defunctorum, & in Missis
de tempore à Dominica
Passionis usque ad Sabbathum sanctum exclusive) in
clinat caput Crucis, & dicit
eti-

53. Suscipe Sancta TRINITAS hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam Passionis, Resurrectionis & Ascensionis JESU Christi, Domini nostri: & in honorem Beatæ Mariæ semper Virginis, & Beati Joannis Baptistæ, & Sanctorum Apostolorum, Petri, & Pauli, & istorum, & omnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: & illi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam agimus in terris. Per Christum Dominum, &c.

54. Orate Fratres: ut meum, ac vestrum Sacrificium, acceptabile fiat apud DEUM Patrem Omnipotentem. Minister. Suscipiat, &c. Sacerdos. Amen.

55.

etiam potest, cum rediit ad medium Altaris.

53. Loris & extensis manibus, easdem ante pectus junctas tenens reuertitur ad medium Altaris, ubi facta competente reverentia, stans, oculosque ad DEUM elevans, ac statim demittens, manibus junctis, super Altare aliquantulum inclinatus, dicit secretò: Suscipe &c.

54. Finita oratione prædicta, manibus hinc inde extensis, & super Altare positus, osculatur illud in medio: tum junctis manibus ante pectus, demissisque oculis ad terram, à fini-

sinistra ad dextram vertit
se ad Populum, & versis
eum extendens, & iungens
manus, dicit voce aliquan-
tulum clara: Orate fra-
tres: & secretò absolvens
perficit circulum, (nisi
prophet Venerabile) &
revertens iunctis manibus
ante pectus à manu dextra
ad medium Altaris: ubi
Minister suam orationem
absolvert. R. Amen.

55. Tua Domine
propitiatione, &c.

55. Dicit ex libro ora-
tiones secretas, manibus ex-
tensis, submissa voce, sine
Oremus, aut alia interpo-
sitione.

56. Per Dominum
nostrum JESUM Chri-
stum Filium tuum, qui
tecum vivit, & regnat
in unitate Spiritus San-
cti DEUS.

56. Cum dicit: Per
Dominum, iungit manus:
cum dicit Jesum Chri-
stum, caput inclinat, quod
fit in prima, & si sint plu-
res, in ultima etiam ora-
tione.

57. Per omnia secula
seculorum.

57. Ubi in ultima ora-
tione Secreta pervenerit ad
verba: Per omnia secula
exclusive, depositis super
Al-

58. Dominus vobiscum.

59. Sursum corda.

60. Gratias agamus Domino

61. DEO nostro.

62. Verè dignum & iustum est &c.

63. Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus DEus Sabaoth. Pleni sunt celi & terra gloriâ tuâ Osanna in excelsis.

64. Benedictus, qui ve-

Altare manibûs hinc inde
extensis, dicit convenienti
& intelligibili voce : Per
omnia sæcula, &c.

58. Deinde subjungit,
eodem modò tenens manus :
Dominus vobiscum.

59. Cum dicit : Sursum
corda elevat manus hinc
inde extensas, usque ad pe-
ctus ità, ut palma unius,
respiciat palmam alterius
manûs.

60. Ad Gratias aga-
mus. &c. jungit manus.

61. Ad DEO nostro
etiam oculos elevat, & sta-
tim Cruci caput inclinât.

62. Elevatis, & exten-
sis, ut prius, manibûs, pro-
sequitur Praefationem pro
tempore convenientem.

63. Dicit junctis mani-
bûs ante pectus, & inclina-
tus (non super Altare ma-
nibûs positus) voce medio-
cri prosequitur, usque ad
Canonem.

64. Erigit se, & signum
Gra-

venit in nomine Domini, Osanna in excelsis.

65. Te igitur Clemētissime Pater, per JESUM Christum Filium tuum, Dominum nostrum, supplices rogamus,

66. Ac petimus:

67. Ut accēpta habeas, & benedicas.

68. Hæc † dona, hæc † munera, hæc † Sancta Sacrificia illibata.

69. In primis, quæ tibi offerimus pro Ecclesia tua Sancta Catholica, quam pacificare, custodire, adunare, & regere digneris toto orbe terrarum.

70. Unâ cum famulo tuo Papa nostro N.

71. Et Antistite nostro N. & omnibus Orthodoxo-

Crucis sibi producit à fronte ad pectus.

65. Elevat aliquantulum manus, oculisque ad DEUM elevatis, ac statim demissis, manibus junctis, super Altare positis, profunde inclinatus incipit Canonem, secretò dicens: Te igitur &c.

66. Post hæc verba osculatur Altare in medio.

67. Erigit se, jungit manus ante pectus.

68. Dextrâ ter signat super Hostiam & Calicem communiter, &c.

69. Extensis manibus ante pectus prosequitur.

70. Exprimit nomen Pape, & caput inclinat. Sede autem vacante, hæc verba omittuntur.

71. Exprimit nomen Ordinarii, seu Episcopi illius

thodoxis, atque Catho-
lica & Apostolica Fi-
dei cultoribus.

72. Memento Domi-
ne famulorum, famula-
rumque tuarum.

lius loci, in quo celebratur.
*Qui, si vitâ sanctus est, ea
verba omittuntur.*

72. Cum dicit Memen-
to (qua vox uti & reliqua
secretò dicenda est) elevans
& jungens manus, atque
ad faciem, vel pectus, sic
paulisper stat in quiete, de-
misso aliquantùm capite,
faciens commemorationem
vivorum ad suam volunta-
tem, vel singulariter reme-
morans (mente secretò no-
minans) vel communiter
uno contextu ipsorum vi-
vorum commemorationem
faciens, pro quibus ante
Missam orare proposuit,
vide dicta fusiùs p. 2. In-
struct. tit. 21. num. 5.

73. Et omnium cir-
cumstantium, quorum
tibi fides cognita est, &
nota devotio, pro qui-
bus tibi offerimus: vel
qui tibi offerunt hoc Sa-
crificium laudis, pro se,
suisque omnibus, pro
redemptione animarum

73. Finiò Memento,
demissis & extensis, ut pri-
us, manibus, continuat
orationem secretò.

suatum, pro spe salutis
& incolumitatis suæ: ti-
bique reddunt vota sua
æterno DEO, vivo, &
vero.

74. Communicantes,
& memoriam veneran-
tes, imprimis gloriosæ
semper Virginis Mariæ.

75. Genitricis DEI, &
Domini nostri JESU
Christi. 76. Sed & Be-
atorum Apostolorum, ac
Martyrum tuorum.

77. Petri & Pauli, An-
dreæ, Jacobi, Joannis,
Thomæ, Jacobi, Philip-
pi, Bartholomæi, Ma-
thæi, Lini, Cleti, Cle-
mentis, Xysti, Cornelii,
Cypriani, Laurentii,
Chryfogoni, Joannis, &
Pauli, Cosmæ, & Dani-
æli, & omnium Sancto-
rum tuorum: quorum
meritis, precibusque
concedas, ut in omnibus
protectionis tuæ munia-
mur auxilio.

78. Per eundem Chri-
stum &c.

74. *Silentio stans prosequitur.*

75. *Caput inclinat.*

76. *Caput Crucis inclin-
nat.*

77. *Ad nomina Sancto-
rum, qui hic & infra n.
116. recensentur, cum pro-
nunciat, caput inclinat, eo-
die, quod vel eorum facta est
Commemoratio specialis
vel de iis Missa celebratur,
etiam per Octavam Ga-
vant, p. 2, tit. 5. n. 2.*

78. *Conjungit manus.*

79. Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed & cunctæ familiæ tuæ, quæsumus, Domine, ut placatus accipias : diēsque nostros in tua pace disponas, atque ab æterna damnatione nos eripi, & in Electorum tuorum jubeas grege numerari.

80. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Quam oblationem Tu Deus in omnibus, quæsumus.

81. Bene+dictam, adscriptam, rat+tam, rationabilem, acceptabilemque facere digneris.

82. Ut nobis Corpus.

83. Et Sanguis fiat.

84. Dilectissimi Filii tui Domini nostri.

85. JESU CHRISTI.

86. Qui pridie, quàm Pateretur.

M 2

79. Expandit manus simul super oblata, ita, ut palmæ sint apertæ, versus, ac super Calicem, & Hostiam, quas sic tenet, pollice dextro super sinistrum posito (etiam de subtus Juxta Arnaud.) usque ad per Christum Dominum nostrum, Amen.

80. Jungit manus, prosequitur.

81. Communiter signat ter super Hostiam, & Calicem.

82. Separatim signat semel super Hostiam tantum

83. Et semel super Calicem tantum.

84. Elevans, & jungens manus.

85. Inclinat Caput Cruci.

86. Extergit si opus fuerit, pollices, & indices sua

78. per Corporale.

87. Accipit Panem
in sanctas ac venerabi-
les manus suas.

88. Et elevatis oculis
in cœlum ad Te DEUM
Patrem suum Omnipot-
entem, Tibi gratias
agens.

89. Benedixit, fre-
git, deditque discipulis
suis, dicens:

90. Accipite, & man-
ducate ex hoc omnes.

91. Hoc est e-
nim Corpus me-
um.

87. Accipit pollice &
indice dextræ Hostiam, &
eam cum illis ac indice, &
pollice sinistra manûs te-
nens, stans erectus.

88. Elevat ad cœlum
oculos, & statim demittit.

89. Caput aliquantulum
inclinat.

90. Tenens Hostiam
inter pollicem & indicem
sinistræ dextrâ producit si-
gnum Crucis super ea. Si
adsit vas cum aliis Hostiis
consecrandis, discooperit
prius dextrâ vas illud.
Cum finierit prædicta verba

91. Cubitis super Al-
tare positus, stans capite in-
clinato, tenens Hostiam
inter pollices, & indices ut-
riusque manûs, manibus
inferne conjunctis, reliquis
manuum digitis extensis,
& simul quoque junctis di-
stinctè, reverenter, & se-
cre-

creto profert verba consecrationis super Hostiam, & simul super omnes, si plures sint consecranda. Prolatis verbis genusflexus adorat, & se erigens, elevat cum decenti mora, in altum Hostiam (intentis in eam oculis) ut commodè videri à populo, & adorari queat: peracta elevatione, solâ dextrâ deinde repositam Hostiam super Corporale, genusflexus iterum adorat.

Deinceps pollices, & indices non disjungit, nisi quando Hostiam consecratam attingere debet.

92. Simili modò postquam cœnatum est.

92. Discooperit Calicem, in quem, si opus sit, intergit digitor: quod semper faciat, si aliquod fragmentum digitis adhæreat, & stans erectus dicit: Simili modò.

93. Accipiens & hunc præclarum Calicem, in sanctas, ac venerabiles manus suas, item tibi.

93. Ambabûs manibûs accipiens Calicem juxta nodum, infra cuppam, & aliquatulum illum elevans, ac statim deponens.

94. Gr^{at}ias agens.

95. Bene+dixit, de-
ditque discipulis suis di-
cens: Accipite, & bi-
bite ex eo omnos.

96. Hic est e-
nim Calix San-
guinis mei, novi,
& æterni testa-
menti: mysteri-
um fidei: qui pro
vobis, & pro mul-
tis effundetur in
remissionē pec-
catorum.

97. Hæc quotiescun-
que feceritis, in mei
memoriam facietis.

94. Caput inclinat.

95. Sinistrâ Calicem in-
frâ cuppam tenens, dextrâ
signat super eo, & profes-
quitur: deditque &c.

96. Tenens sinistrâ pec-
dem Calicis parum elevat
tum, dextrâ nodum infrâ
cuppam cubitis super Altar-
re positus, & capite incli-
nato, profert verba con-
secrationis attentē, conti-
nuatē, & secretò. Quibus
dictis reponit Calicem su-
per Corporale.

97. Dicit secretò: Hæc
quotiescunque &c. &
interea genuflexus adorans
S. Sanguinem reverenter i-
tum se erigit, & accipiens
Calicem discoopertum cum
Sanguine ambabâs mani-
bûs, ut prius, elevat eum
& erectum, quantum com-
modè potest, ostendit popu-
lo adorandum, intentis in-
cuni

eum oculis : mox ipsum
reverenter reponit super
Corporale in locum pristi-
num, & manu dextra, pal-
lâ cooperit, ac genuflexus
Sacramentum adorat.

98. Extensis manibâs
ante pectus, dicit secretò.
Unde &c.

98. Unde, & memo-
res, Domine, nos servi
tui, sed & plebs tua san-
cta, ejusdem Christi Fi-
lii tui Domini nostri,
tam Beatæ Passionis, nec
non & ab inferis Resur-
rectionis, sed & in cœ-
los gloriôsæ Ascensionis.

99. Offerimus præ-
claræ Majestati tuæ de
tuis donis, ac datis.

100. Hostiam † pu-
ram, Hostiam † Sanctam,
Hostiam † immaculatam.

101. Panem † San-
ctum vitæ æternæ.

102. Et Calicem † sa-
lutis perpetuæ.

103. Supra quæ pro-
pitio, ac serenò vultû
respicere digneris, &

M 4

ac-

99. Jungit manus.

100. Manu sinistra po-
sita super Altare intrâ cor-
porale, dextrâ signat ter
communiter supra Hostiam
& Calicem.

101. Semel super Ho-
stiam tantum signat.

102. Semel super Cali-
cem tantum.

103. Stans ut prius ex-
tensis manibâs prosequitur.

104.

accepta habere, sicuti
accepta habere digna-
tus es munera pueri tui
justi Abel, & Sacrifici-
um Patriarchæ nostri
Abrahæ : & quod tibi
obtulit Summus Sacer-
dos tuus Melchisedech,
Sanctum Sacrificium im-
maculatam Hostiam.

104. Supplices Te ro-
gamus, Omnipotens DE-
US : jube hæc perferri
per manus Sancti Ange-
li tui in sublime Altare
tuum, in conspectu Di-
vinæ Majestatis tuæ : ut
quotquot.

105. Ex hac Altaris
participatione.

106. Sacrosanctum
Filii tui.

107. Corpus, † &

108. Sanguinem †
sumpserimus.

109. Omni benedic-
tione cœlesti.

104. *Profundè inclina-
tus, junctis manibûs : &
super Altare positus dicit :
Supplices &c.*

105. *Osculatur Altare,
manibûs hinc inde super
corporale positus.*

106. *Jungit manus.*

107. *Dextrâ signat se-
mel super Hostiam tantum.*

108. *Semel supra Cali-
cem, sinistrâ super corpo-
rale positâ.*

109. *Se ipsum signat à
fronte ad pectus signò Cru-
cis,*

110. Et gratiâ replemur.

111. Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.

112. Memento etiam Domine famulorum famularumque tuarum N. & N. qui nos præcellerunt cum signo fidei, & dormiunt in somno pacis.

113. Ipsi Domine, & omnibus, in Christo qui-

M 5

ge-

cis, sinistra posita infra pettus.

110. Prosequitur : & gratiâ &c.

111. Jungit manus.

112. Secretò iterum vox Memento, cum reliquis dicenda, & extensis, & iunctis manibus ante pettus, & usque ad faciem elevatis, & intentis oculis ad Sacramentum super Altare, facit commemorationem fidelium defunctorum, de quibus sibi videtur, eodem modò, capite aliquantulum inclinato. (Gerlac.) ut dictum est de commemoratione vivorum. Manus autem primum iungit, post verba in somno pacis : post qua etiam fit pausa, pro memoria Defunctorum habenda.

113. Commemoratione facta, stans erectus, ut prius, extensis manibus iterum prosequitur : Ipsi.

gerii , lucis & pacis , ut
indulgeas , deprecamur.

114. Per eundem &c.

115. Nobis quoque
peccatoribus.

116. Famulis tuis de
multitudine miserationum
tuarum speranti-
bus partem aliquam , &
societatem donare di-
gneris , cum tuis Sanctis
Apostolis & Martyribus ,
cum Joanne , Stephano ,
Mathia , Barnaba , Igna-
tio , Alexandro , Marcel-
lino , Petro , Felicitate ,
Perpetua , Agatha , Lu-
cia , Agnete , Cæcilia , A-
nastasia , & omnibus
Sanctis tuis : intrà quo-
rum nos consortium
non æstimator meriti ,
sed veniæ , quæsumus :
largitor admitte.

117. Per Christum
Dominum nostrum.

Per quem hæc omnia

Do-

114. *Jungit manus, &
caput inclinat.*

115. *Vocem aliquantur-
lum elevat, & dextra ma-
nu sibi pectus percutit, sinis-
trâ positâ super corporale.*

116. *Prosequitur: Fa-
mulis &c. stans manibus
extensis.*

117. *Jungit manus an-
te pectus.*

118

Domine semper bona
creas.

118. Sancti+ificas, vi-
ti+ificas, bene+dicis.

119. Et præstas no-
bis

120. Per ip+sum, &
cum ip+so, & in ip+so.

121. Est tibi DEO
Patri + Omnipotenti, in
unitate Spiritûs + San-
cti.

122. Omnis honor,
& gloria.

118. Signat communi-
ter super Hostiam, &
Calicem.

119. Discooperit manu
dextra Calicem, & genu-
flexus Sacramentum ado-
rat, tum se erigit, & re-
verenter accipit Hostiam
pollicem, & indicem dex-
tra manûs, & cum ea su-
per Calicem, quem manu
sinistra tenet, circa nodum
infra cuppam.

120. Signat ter à labio
ad labium intra Calicem,
eum tamen Hostiâ non con-
tingat, dicens: Per ipsum
&c.

121. Et similiter cum
Hostia signat bis inter Ca-
licem, & pectus, incipiens
à labio Calicis, & dicit:
Et tibi &c.

122. Tenens manu dex-
trâ Hostiam super Cali-
cem, elevat eum aliquan-
tulum simul cum Hostia
dicens: Omnis honor,
&c.

&c. Et statim utrumque deponens, Hostiam collocat super corporale, & si opus sit, digitos extergit, ut supra. ac pollices, & indices, ut prius jungens, Calicem pallâ cooperit, & genuflexus Sacramenta adorât.

P A R S III.

Ab Oratione Dominica usque ad finem.

123. Per omnia sæcula sæculorum.

123. Cooperto Calice, adorâtque Sacramentum, erigit se, & manibus extensis hinc inde super Altare intra corporale positiss, dicit intelligibili voce: Per omnia &c.

124. Oremus: Preceptis salutaribus moniti, & Divina institutione formati audemus dicere:

124. Jungit manus, caput Sacramento inclinans, cum dicit: Oremus.

125. Pater noster, &c. in tentationem. Minister. Sed libera nos à malo.

125. Extendit manus, & stans oculis ad Sacramentum intentis prosequitur usque ad finem. Cum

126. Amen.

dicit : Et nè nos inducas &c. non jungit manus : sed sinistra super corporale posita, & 126. Dictò Amen submissa voce : manu dextra, pollice, & indice, non disjunctis, patenam aliquantulum purificatoriò extergens, eam accipit (si tamen facile tolli non queat, sinistra manus subsidio esse poterit, aliàs non adhibenda.) inter indicem & medium digitos : quam tenens super Altare erectam.

127. Libera nos, quæsumus, Domine, ab omnibus malis, præteritis, præsentibus, & futuris : & intercedente Beata & Gloriosa semper Virgine DEI Genitrice MARIA, cum Beatis.

128. Apostolis tuis Petro, & Paulo, atque Andrea, & omnibus Sanctis.

127. Sinistrâ super corporale posita, dicit secretò : Libera.

128. Elevat manu dextra patenam ab Altari, & seipsum cum ea signare incipit ad ea verba : cum Beatis Apostolis &c. cum se signat, manum sinistram ponit infra pectus : deinde

129.

pa.

129. Da propitius pacem in diebus nostris.

130. Ut ope misericordiae tuae adjuti, & à peccato simus semper liberi, & ab omni perturbatione securi.

131. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

patenam ipsam osculatur. v. g. ubi Crux est in margine nec post osculum rursus extergit.

129. Dicens: Da propitius.

130. Submittit patenam Hostiae, quam indice sinistra accomodat super patenam super corporale positam, & ut communis mos est; partim pedi Calicis innixam, & us postea & partes Hostiae: & patena ipsa, commodius accipi possint; nec fragmenta à tergo patena adharent, discooperis Calicem, & genuflexus Sacramentum adoratur: tum se erigens, accipit Hostiam inter pollicem, & indicem dextrae manus, & cum illis, ac pollice, & indice sinistrae manus eam super Calicem tenens.

131. Reverenter frangit per medium à superiori parte incipiens, & dicens: Per eundem &c. Et mediam partem, quam inter pollicem, & indicem, dex-

132. Qui tecum vi-
vit, & regnat.

133. In unitate Spi-
ritus Sancti DEUS.

134. Per omnia sæ-
cula sæculorum. R. A-
men.

135. Pax † Domini
sit † semper vobiscum.

136. Minister. Et cum
Spiritu tuo.

137. Hæc commixtio,
& consecratio Corporis,
& Sanguinis Domini no-
stri

tra manus tenet, ponit su-
per patenam.

132. Ex parte, quæ in
sinistra remansit, frangit
particulam inferius, di-
cens: qui tecum, &c.

133. Partem majorem,
quam sinistrâ tenet, adjun-
git media super patenam
posita, interim dicens: in
unitate &c.

134. Particulam Ho-
stie præcisam, quam in dex-
tra manu retinuit, tenens
super Calicem, quem fini-
strâ per nodum infrâ cup-
pam retinet, intelligibili
voce dicit: Per omnia &c.

135. Cum ipsa particu-
la signat ter à labio ad lâ-
bium intrâ Calicem dicens:
Pax Domini.

136. Ad Responsum Mi-
nistri, particulam, quam
dextra manu tenet, immit-
tit in Calicem, dicens se-
cretò.

137. Hæc commixtio,
&c. Deinde pollices, &
indices super Calicem ali-
quan-

stri JESU Christi, fiat
accipientibus nobis in
vitam æternam, Amen.

138. Agnus DEI, qui
tollis peccata mundi.

139. Miserere nobis.

140. Agnus DEI, qui
tollis peccata mundi.

141. Miserere nobis.

142. Agnus DEI, qui
tollis peccata mundi,
da nobis pacem.

quantulum tergit, & juri-
git, Calicem pallâ coope-
rit, & genuflexus Sacra-
mentum adorât, surgit.

138. Et stans junctis
manibus ante pectus, capite
inclinato (in ordine Mis-
sæ inclinatus junctis mani-
bus id jubetur facere) ver-
sus Sacramentum dicit in-
telligibili voce: Agnus Dei.

139. Dextrâ percutiens
sibi pectus, sinistrâ super
corporale positâ. Quin et-
tiam dextrâ, dum repeti-
tur percussio pectoris, non
in aëre hæreat super corpo-
rale identidem modestè re-
ponatur. Quod idem, in
simili postea, ad Domine
non sum dignus, iterum
fiat.

140. Iterum percutit
pectus sibi.

142. Iterum tertid per-
cutit. In Missis Defun-
ctorum, omittitur percussio
pectoris, & manus interrim
ante pectus juncta tenen-
tur

tur non imposita Altari.
 Et locò Miserere nobis,
 dicitur Dona eis requi-
 em : & tertia vice addit :
 Sempiternam. Tum ma-
 nus junctas Altari, more
 solito, imponit.

143. Domine JESU
 Christe, qui dixisti Apo-
 stolis tuis : pacem relin-
 quo vobis, pacem me-
 am do vobis : nè, respi-
 cias peccata mea ; sed fi-
 dem Ecclesiæ tuæ, eam-
 que secundum volunta-
 tem tuam pacificare, &
 condonare digneris.
 Qui vivis, & regnas
 DEUS, per omnia sæ-
 cula sæculorum, Amen.

144. Domine JESU
 Christe, Filii DEI vivi,
 qui ex voluntate Patris,
 cooperante Spiritu San-
 cto per mortem tuam
 mundum vivificasti : li-
 bera me per hoc Sacro-
 sanctum Corpus, & San-
 guinem tuum ab omni-
 bus

143. Manibûs junctis
 super Altare positis, oculis-
 que ad Sacramentum in-
 tentis, inclinatus dicit se-
 credò : Domine JESU
 Christe. Hac oratio non di-
 citur in Missis Defunctorum;

144. Si danda sit pax,
 osculatur hîc Altare, & dat
 pacem dicens : Pax tecum
 R. Et cum Spiritu tuo.
 In Missis Defunctorum
 non datur pax.

Si est daturus pacem,
 osculatur Altare in medio,
 & instrumentum pacis et
 por-

his iniquitatibus meis, & universis malis, & fac me tuis semper inhaerere mandatis, & à te nunquam separari permittas: qui cum eodem DEO Patre, & Spiritu Sancto vivis, & regnas DEUS in saecula saeculorum, Amen.

Perceptio Corporis tui Domine JESU Christe, quod ego indignus sumere praesumo, non mihi proveniat in iudicium, & condemnationem: sed pro tua pietate profit mihi ad tutamentum mentis, & corporis, & ad medellam percipiendam. Qui vivis, & regnas cum DEO Patre, in unitate Spiritus Sancti DEUS, per omnia saecula saeculorum Amen.

145.

146. Panem coelestem

porrectum à monistro iuxta ipsum ad dextram, hoc est in cornu Epistola genuflexo & dicit: Pax tecum.

Si non adsit, qui huiusmodi instrumentò pacem recipiat à celebrante, pax non datur, etiamsi illius datur Missa conveniat: nec offeratur Altare, sed dicta praemissa Oratione, statim subiungit alias duas hic praescriptas.

145. Quibus orationibus dictis genuflectens Sacramentum adoratur, & se erigens.

146. Secreto dicit: Pax

Item accipiam, & no-
men Domini invocabo.

nem &c. quò dictò, dextra manu accipit de patena reverenter ambas partes Hostia, & collocat inter pollicem, & indicem sinistrae manus, quibus patenam inter eandem indicem, & medium digitos supponit, & eadem manu sinistra tenens partes huiusmodi (ut, quantum fieri potest, circulus Hostia integer appareat) super patenam intra Calicem, & pectus parum inclinatus : non tamen cubitum sinistram Altari imponens, sed suspensum inter pectus, & Calicem tenens, manu interim nihilominus, nè libera in aëre bareat, decenter ara imposita.

147. Domine non sum dignus, ut intres sub testum meum, sed tantum dic verbò, & sanabitur anima mea. 2. Domine non sum &c. 3. Domine non sum dignus, &c. anima mea. 148.

147. Dicit voce aliquantulum clara tribus vicibus : Domine non sum dignus, &c. non retrahens pedem reverentia causâ, aut genu curvans, dextrâ tribus vicibus percutit pectus suum.

148. Ex sinistra accipit ambas partes prædictas Hostia

149. Corpus Domini
nostri JESU Christi,
custodiat animam meam
in vitam æternam.

150. Amen

151. Quid retribuam
Domino pro omnibus,
quæ retribuit mihi?

stia inter pollicem, & d
dicem dextra manus.

149. Et cum illa sup
patenam signat seipsum
gnô Crucis (nodum,
Rubrica, erigere se jussu
itâ tamen, ut Hostia n
egrediaturs patena limite
immo, dicens: Corpus
Domini nostri &c.

150. Se inclinans nam
profundius, quàm antea
medii corporis inclinatione
& cubitis super Altare pos
sit, reverenter eas
ambas partes sumit, quibus
sumptis, deponit patenam
super corporale, & erigen
se, junctis indicibus & pol
licibus, ambas quoque ma
nus ante faciem (non in
decorê tamen, & ut sum
mitas digitorum os circum
contingat, non nares: po
uit Gerlac) jungit, & a
liquantulum quiescit (non
inclinato capite) in medio
satione SS. Sacramenti.

151. Deinde depositis
manibus dicit secretò: Quid
retribuam &c. & ince

rim discooperit Calicem ,
genuflectit , surgit , accipit
patenam , inspicit corporale ,
colligit fragmenta cum pa-
tena , si qua sint in eo , pa-
tenam quoque diligenter
cum pollice , & indice dex-
tra manūs super Calicem
extergit , & ipsos digitos ,
ne quid fragmentorum in
eis remaneat.

Si verd adsint Hostia
consecrata super corporale
posita , pro alio tempore con-
servanda , facta prius ge-
nuflexione , reponit eas in
vas ad hoc ordinatum , &
diligenter advertit , ne ali-
quod fragmentum , quan-
tūmcunque minimum , re-
meneat super corporale :
quod si fuerit , accuratè re-
ponit in Calicem.

152. Calicem saluta-
ris accipiam , & nomen
Domini invocabo. Lau-
dans invocabo Domi-
num , & ab inimicis meis
salvus ero.

153. Sanguis Domini
N 3 no-

152. Post extensionem
patene , iunctis pollicibus ,
& indicibus Calicem dex-
tra manu infra nodum
cuppe accipit , sinistrâ pa-
tenam , dicens : Calicem &c.

153. Signans se signū
Cru-

nostri JESU Christi, custodiat animam meam in vitam aeternam, Amen.

Gracis cum Calice, dicitur Sanguis Domini &c. manu sinistra supponens patenam Calicis, stans reverenter, sumit totum Sanguinem cum particula Calicis posita, non inconcinnè reclinando, & gyrandò caput. Calicem, post sumptum S. Sanguinem sepius lambere juxta tradita hinc p. 2. tit. 27. n. 1. aut ad colligendas guttas, elatum & sublime, super patenam convertere, indecorum est Gerlac. p. 2. tit. 10. §. 20.

154. Quod ore sumpsimus, Domine, pure mente capiamus: & de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

154. Sumpto S. Sanguine dicit seceret: Quod ore sumpsimus. Et super Altare (nisi Ministri parva statuta aliud exigant) porrigit Calicem, Minister in cornu Epistola vinum infundente, quò se purificat, supponens iterum patenam Calicis.

155. Corpus tuum Domine, quod sumpsi, & Sanguis, quem potavi, adhareat viscèri-

155. Deinde vinò, & aquà, interim dicens: Corpus tuum &c. (manens in medio Altaris, non acci-

ribus meis, & præsta :
ut in me non remaneat
scelerum macula, quem
pura, & Sancta refece-
runt Sacramenta. Qui
vivis, & regnas in sæcu-
la sæculorum.

cedens ad cornu Epistolæ,
iuxta Gerlac. & Arnou-
dum. aut certè in abitu &
reditu, faciens competen-
tem reverentiam vel Cruci,
vel Sacramento) abluit
pollices, & indices super
Calicem (non jam super
Altare, ex præscripto, por-
rigendum) quem tamen :
facta ablutione, in corpo-
rali, non procul a purifi-
catorio (quò mox abstergit
digitos) locare, videtur
esse decentius (Per se au-
tem loquendo non peccat,
qui vel solà aqua, vel solò
vinò digitos abluit. P. Go-
bat. tr. 3. n. 853.) caven-
dum verò est, ut nè deflue-
ntes guttæ, vel ex digitis,
vel pede Calicis, si quibus
forè aspersus fuerit, corpo-
rale commaculent. Gerla-
cus l. c. 33. Neque etiam
pes Calicis, si conspersus sit,
purificatoriò, ad solius usus
Sacerdos adhibendù, sed aliis
linteò tergendus erit.

Observanda, in Commun-

156. Amen.

nione populi, alibi not
sunt.

156. Ablutionem sumitis
sinistrâ, supponens purifica-
torium Calici, & extergit
os, & Calicem purificato-
riô: quô factô, purificato-
rium extendit super Calicem,
& desuper patenam,
ac super patenam parvam
pallam, & cooperit Calicem
velô, ac utrâque manu
adhibitâ, sinistrâ ad nodum
dextrâ super Calicem re-
mouet eum in sinistrum la-
tus, ut plicari queat cor-
porale: tum dextra manu
recipitur bursa, qua pos-
sunt insertum corporale, ita
Calici imponitur, ut ejus
apertura antrosum, non ad
latus, respiciat, deinde ac-
ceptum denud circa nodum
sinistra manu Calicem, dex-
trâ desuper positâ, collocat
in medio Altaris, & velum
apertat, ut, sicuti in principio
Missæ, totus Calix lateat.

157. Ecce Virgo con-
cipiet, &c.

157. Faciat Cruci proe-
fundam reverentiam, & à

158.

me

medio ad cornu Epistola
accedens, stans, manibus
iunctis, legit Communionē :
Ecce Virgo &c. quā lectā
iunctis iterum manibus an-
te pectus vadit ad medium
Altaris, & eō osculatō, ver-
tit se ad populum à manu
sinistra ad dextram.

158. Dominus vobis-
cum.

158. Dicit : Dominus
&c. & per eandem viam
redit ad librum.

159. Oremus. Gra-
tiam tuam, &c.

159. Dicit Oremus : &
ut suprā Orationes eōdem
numerō & modō, ut dicta
sunt collecta.

160. Sæcula sæculo-
rum.

160. Claudit librum, &
iungens manus ante pectus,
revertitur ad medium Al-
taris, eoque osculatō.

161. Dominus vobis-
cum.

161. Vertit se ut suprā ;
& dicit : Dominus vobis-
cum : quō dictō stans iun-
ctis manibus versūs po-
pulum.

162. Ite Missa est,
Vel.

162. Dicit : si dicendū
est, Ite : & per eandem
viam revertitur ad Altare.
Si verò non sit dicendum,
revertitur eōdem modō per

163. Benedicamus
Domino.

164. Requiescant in
pace.

*eandem viam ad medium
Altaris.*

163. Ubi stans versus
illud iunctis ad pectus ma-
nibus dicit : Benedica-
mus.

164. In Missis desun-
ctorum eodem modo stans
versus Altare dicit : Re-
quiescant.

In Quadragesima au-
tem à feria 4. Cinerum
usque ad feriam 4. mayo-
ris hebdomada, in feriali
Officio, postquam Celebrans
dixit orationes post Com-
munionem cum suis solitis
conclusionibus antequam di-
cat : Dominus vobiscum
stans in eodem loco ante
libram dicit : Oremus :
Humiliate capita vestra
DEO. Caput inclinans
Cruci, & extensis manibus
subjungit eadem voce, Ora-
tionem super populum
ibidem positam : qua finit
osculatur Altare, & ver-
tens se ad populum dicit :
Dominus vobiscum, &

165. *alia ut supra.*

165. Placeat tibi Sancta Trinitas obsequium servitutis meæ, & præsta : ut Sacrificium, quod oculis tuæ Majestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihi que & omnibus, pro quibus illud obtuli, sit, te miserante, propitiabile, Per Christum Dominum nostrum. 166. Amen.

Benedicat vos omnipotens 167. DEUS.

168. Pater, & Filius, † & Spiritus Sanctus, Amen.

169. Dominus vobiscum.

170. Ini-

165. *Ante medium Altaris junctis manibus super eo, & capite inclinato dicit secretò : Placeat &c.*

166. *Osculatur Altare, & elevatis oculis extendens, elevans, & jungens manus : Benedicat.*

167. *Cruci inclinat caput, & versus ad populum, semel tantum benedicens etiam in Missis solemnibus.*

168. *Prosequitur : Pater & Filius, &c. vertens se dextrorsum, ad cornu Evangelii, si non proster Venerabile.*

In Missis defunctorum omittitur Benedictio, & dictò Placeat, osculatur Altare, & statim.

169. *Accedit ad cornu Evangelii dicens : Dominus &c.*

170. Initium S. Evangelii secundum Joannem. In principio erat &c.

171. ET VERBUM CARO FACTUM EST.

Minister. DEO gratias.

170. Signat Altare (sed tantum, si Venerabile non prostat) vel librum, & sic, ut supra in Evangelio mo-

171. Genuflectit, & si prostat Venerabile, pariter versus illud, alias versus cornu Evangelii.

Finito Evangelio, rediens ad medium Altaris faciat competentem vel Cruci, vel SS. Sacramento ibidem reverentiam, & disposito Calice, cum accipiens infra infimum gradum Altaris descendit, & vel profunde se Cruci iterum inclinat, aut coram SS. Sacramento genuflectit, descendensque ab Altari Sacristiam versus pro gratiarum actione dicit: Hom. Trium puerorum, &c.

Orationes dicendæ, cum Sacerdos induitur Sacerdotalibus paramentis.

Cum lavat manus, dicat:

DA, Domine virtutem manibus meis: ad abstergendam omnem maculam: ut sine pollutione mentis, & corporis valeam tibi servire.

Ad amictum, dum ponitur super caput, dicat:

Impone Domine, capiti meo galeam salutis, ad expugnandos diabolicos incursus.

Ad Albam, cum eâ induitur.

Dealba me Domine, & munda cor meum: ut in sanguine Agni dealbatus, gaudiis perfruar sempiternis.

Ad Cingulum, dum se cingit.

PRæcinge me, Domine, cingulô puritatis, & extingue in lumbis meis humorem libidinis: ut in me maneat virtus continentie, & castitatis.

Ad manipulum, dum imponitur brachio sinistro.

Merear Domine, portare manipulum fletûs, & doloris: ut cum exultatione recipiam mercedem laboris.

Ad Stolam, dum imponitur collo:

Redde mihi Domine, Stolam immortalitatis, quam perdi in prævaricatione primi Parentis: & quamvis indignus accedo ad tuum Sacrum Mylterium, merear tamen gaudium sempiternum.

Ad Casulam, dum assumitur

Domine, qui dixisti: jugum meum suave est, & onus meum leve: fac, ut istud portare sic valeam, quòd consequar tuam gratiam, Amen.

MEMORIALE

Brevi facilique methodo

SACERDOTIS BONI

MUNUS

COMPREHENDENS.

§. 1.

De fine, & Instrumentis Sacerdotis.

FINIS.

- D**EI honorem querere, a.
 Ut magis dilatetur.
 Se ipsum non negligere, b.
 Ut anima salvetur.
 Et proximum perficere, c.
 Ut charitas fervetur.

a. Nam de Sacerdote quoque dicit DEUS : *Quoniam vas electionis est mihi iste, ut portet Nomen meum coram gentibus, & Regibus, & Filiis Israël.* Act. 9. b. *Quid enim prodest homini, si universum mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur?* Matth: 16. c. *Hinc quippe oritur summa dignitas Sacerdotis, cum teste D. Dionysio de Coel. Hier. c. 3. Omnium Divinorum Divinissimum suū congerari DEO in salutem animarum.*

Instrumenta Sacerdotis.

- S**ufficiens scientia, a.
 Ad manus adimplendum.
 Major longè prudentia, b.
 Ad rectè procedendum.
 Et summa Sanctimonia. c.
 Ad fructum faciendum. d.

a. Nè audiat illud Osee c. 4. *Tu repulisti scientiam & ego repellam te*, nè Sacerdotio fungaris mihi. b. Juxta illud Christi, Matth. 10. *Ecce ego mitto vos, sicut oves in medio luporum. Effote ergo prudentes, sicut serpentes.* c. Ut impleat illud DEI monitum: *Sancti estote, quia ego Sanctus sum Dominus DEUS reple.* Levit. 19. d. Sic enim velut PALMES, coniungitur cum Christo velut VITE, & sperare potest impletum iri, quod idem Christus dixit: *Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum.* Joann: 15.

§. 2. **Obſervanda erga Superiores Personas.**

Erga DEUM.

Fides viva.

a.

Spēs firma.

b.

Charitas perfecta.

c.

a. Quā vivaciter credat DEUM (qui est ipse *Via Veritas, & Vita.* Joann. 14.) non nisi verissima revelantem, omnia bona eminentissimō modō continentem (juxta illud Moyſi dictum: *Ego ostendam omne bonum tibi.* Exod. 33.) ubique, & in omnibus existentem (in ipſo enim vivimus, movemur, & sumus. Act. 17.) ut studeat ambulare coram DEO, memineritque semper illius dicti Christi: *Quamdiu secus uni ex minimis meis, mihi fecistis.* Matth. 25. b. Quā firmiter speret, copiosum gratiæ auxilium, felicem operum successum, & copiosum laborum præmium. c. Agendo, & patiēdo, quæ vult DEUS, quomodo vult, & quia vult. Omne tulit punctum, patitur qui semper, agitque. Quæ vult, quōve modō vult DEUS & quia vult. *Domine doce me, (semper) facere voluntatem tuam.* Pl. 42.

Erga Christum.

Charitas tenerrima,

Propter Redemptionem.

a.

Gratitudo maxima.

Propter vocationem.

b.

Imi-

Imitatio studiosissima,

Propter perfectionem.

- a.* Hoc enim beneficium, teste S. Bernardo, *amorem nostrum omnino sibi vendicat, devotionem nostram blandius allicit: justius exigit, arctius stringit, & vehementer afficit.* *b.* Quam præstabit, si Christum sibi dicentem imagnetur, & exaudiat: *Obsecro vos ego vivus in Domino (imò mortuus pro vobis) ut digne ambuletis vocatione, quâ vocati estis.* Eph. 4. *Saragentes, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis.* Petr. 1. *c.* Ideo enim exemplum dedit nobis, ut, quemadmodum ipse fecit, ita & nos faciamus. Joan. 13.

Erga Beatam Virginem, & Cœlites.

Æstimatio magna,

Propter meritum præstantiam.

Veneratio constans,

Propter gloriæ excellentiam.

Fiducia maxima,

Propter patrocinii potentiam.

- a.* Nimis enim honorifici sunt amici tui DEUS. Ps. 138. *b.* Ea maxime, quam sequens versus indicat: *Sanctorum est cultus pulcherrimus, optima vita.* *c.* Quid enim sub tantis Custodibus (& Patronis) timeamus, aut dissidamus? *Fideles sunt, prudentes sunt, potentes sunt.* S. Bern. in Psalm. Qui habitat.

Erga Ecclesiam.

Insignis honoratio,

Per vitæ sanctitatem.

Filialis subiectio,

Per Officii fidelitatem.

Fortis propugnatio,

Per doctrinæ potestatem.

- a.* Juxta illud Tobie c. 4. *Honorem habebis Matri tuæ omnibus diebus vitæ tuæ.* *b.* Conformiter illi monito: *Esto fidelis, usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.* Apoc.

Apoc. 4. c. *Scientes, quoniam in defensionem Evangelii posui sumus.* Philipp. 1.

Erga Episcopos, aliósque Superiores.

Summa reverentia,

Quia DEI Vicarii. a.

Charitas ingenua,

Quia Patres piissimi. b.

Obedientia promptissima,

Quia Pastores optimi. c.

a. Juxta illud Luc. 10. *Qui vos spernit, me spernit.* b. Nam in Christo JESU per Evangelium illi nos genuerunt. 1. Cor. 4. c. Hortante S. Paulo Hebr. 13. *Obedite Præpositis vestris, & subjacete eis; ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris redduri, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes.*

Erga Magnates.

Honoris justæ oblatio,

Propter Statûs eminentiam. a.

Favoris conservatio,

Propter virium potentiam. b.

Locutionis cautio,

Propter periculi præsentiam. c.

a. Juxta illud D. Petri 1. c. 2. *DEUM time, Re-rem honorifica.* b. Nam, ut sapienter quidam monuit: Magnates, velut ad ignem, nec propinquè nimis accedendum, nè nimirum accendamus & elevemur inconstantibus favoribus; nec procul nimis discedendum, nè frigeamus defectu beneficiorum ab ipsis commendandorum. c. Hinc ipse DEUS monuit. Exod. 22. *Principem populi tui non maledices.*

§. 3. *Observanda erga Aequales.*

Erga alios Sacerdotes.

Concordia in affectu,

Propter vinculum Fraternitatis. a.

Re-

Reverentia in colloquio,

Propter meritum Dignitatis. *b.*

Promptitudo in obsequio,

Propter titulum Aequalitatis. *c.*

a. Ut sicut olim primorum Christianorum, ita nunc Sacerdotum sit cor unum, & anima una. Act. 4. *b.* Juxta Eccles. 6. monitum: In multitudine Presbyterorum prudentium sta, & sapientiae illorum ex corde conjungere, ut omnem sapientiam DEI possis audire. *c.* Quod enim vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Matth. 7.

Erga Benefactores.

Beneficii agnitio,

Per dignam aestimationem. *a.*

Gratiarum actio;

Per crebram praedicationem. *b.*

Vicissitudinis exhibitio,

Per obsequiorum delationem. *c.*

a. Nam optima beneficiorum custos est, ipsa memoria beneficiorum, & perpetua confessio gratiarum: juxta S. Chrysost. hom. 25. in Matth. *b.* Invitat quippe ad magnam gratiam, qui gratanter suscepit modica; & spem de futuris recepit. *c.* Transacta beneficia recognoscit. Cassiod. Epist. 4. *c.* Invitari enim agros fertiles nos oportet, qui multo plus reddunt, quam acceperint. Senec. in Epist.

Erga Inimicos.

Injuriae condonatio,

Per Divinam dilectionem. *a.*

Orationis oblatio,

Per ignorantiae praetensionem. *b.*

Amoris conciliatio,

Per beneficiorum collationem. *c.*

a. Ut impleatur Christi mandatum. Matth. 5. Diligite inimicos vestros, & benefacite his, qui oderunt vos, & orate pro persequentibus, & calumniantibus vos, sicut filii Patris vestri, qui in caelis est. *b.* Dicendo cum Christo: Pater, dimitte illis, non enim sciunt, quid faci-

ant: Luc. 23. c. Hortante Apostolo Rom. 12. Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitit, potum da illi, hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput ejus.

Erga Vicinos, aliósque non subjectos.

Pacis conservatio,

Propter communem consolationem. a.

Jurium conservatio,

Propter justitiæ defensionem. b.

Auxilii oblatio,

Propter amoris obligationem. c.

a. Ut monet Apostolus Rom. 12. Quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes: b. Qui enim sequitur justitiam, & misericordiam, invenit vitam, justitiam, gratiam. Prov. 21. c. Nam quâ mensurâ mensi fueritis, eadem remetietur vobis. Luc. 6.

Erga Mulieres.

Rarissima aspectio,

Propter castimonie conservationem. a.

Brevissima collocutio,

Propter publicam edificationem. b.

Cautissima conservatio,

Propter lapsus devitationem. c.

a. Memento quoniam malus est oculus nequam. Eccl. 31. Et quod, qui annuit oculo, dabit dolorem. Prov. 10. b. Quia per levia verba venit ad pessima facta, ut sapienter dixit Trithemius. c. Quia nec Davide sanctior, nec Samsone fortior, nec Salomone sapientior es, S. Hieron.

Erga Pauperes, & Miseros.

Svavis allocutio,

Ad causandam consolationem. a.

Christiana compassio,

Ad demonstrandam dilectionem. b.

Amorosa subventio,

Ad faciendam dilectionem. c.

a. Si enim lingua gratiosa eucharis in bono homine a-

bundat, juxta Eccl. c. 6. quidni multò magis in Sacerdote? b. Quia teste S. Gregorio in Moral. p'us est compati ex corde, quàm dare: quia quisquis indigenti perfertur, minùs aestimat omne, quod dat; exteriora largiens, quod est extra se ipsam, dat; qui autem sterum, compassionem proximo tribuit, ei etiam aliquid de semetipso tradit. c. Sequens S. Tobie consilium c. 4. Quomodo potueris, uà esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue; si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude.

Erga Hospites.

Benevola exceptio,
Propter hospitalitatem. a.
Liberalis tractatio,
Propter charitatem. b.
Jucunda conversatio,
Propter hilaritatem. c.

a. Juxta illud Apostoli Hebr. 13. Charitas fraternitatis maneat in vobis, & hospitalitatem nolite oblivisci. b. Ut audire quondam cum solatio mereatur: Hospes eram, & collegistis me. Matth. 25. c. Hortante Ecclesiastico c. 35. In omni dato hilarem fac vultum: hilarem quippè datorem non DEUS tantum, sed & homines diligunt.

Erga Defunctos.

Celeberrima recordatio,
Propter gratiæ societatem. a.
Tenerrima commiseratio,
Propter pœnæ acerbitem. b.
Celerrima subventio,
Propter auxilli necessitatem. c.

a. Hinc ad Sacerdotes præcipue clamant: Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me. Job. 19. b. Quia teste S. Augustino in Ps. 37. ignis ille, etiam non sit æternus mirò tantum

modò gravis est, supràque omnem poenam, quam homo unquam passus est in hac vita, vel pati potest. c. Si enim, dum cadit asinus, omnes eum sublevare festinant: & dum porcus cadit, omnes alii porci accurrunt, an non, dum clamat inter tormenta Fidelis celerius subveniendum erit? S. August. serm. 44. ad FF. in Fremo.

§. 4. Observanda erga inferiores.

Erga Parochianos.

Amor Universalis,

Propter causæ similitudinem. a.

Zelus prudens,

Propter officii amplitudinem. b.

Vita exemplaris. c.

Propter svasionis aptitudinem. d.

a. Juxta illud S. Jacobi c. 2. Nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri JESU Christi gloriæ. b. Quia Sacerdos est fidelis ille servus, & prudens, quem Dominus super familiam suam constituit? Matth. 24. c. Ut ad imitationem Magistri sui incipiat facere & docere. d. Quia illa vox libentius Auditorum corda penetrat, quam dicentis vita commendat, quia loquendo imperat, ostendendo adjuvat, ut fiat. Ut bene S. Gregor. in Pastor. p. 2. c. 3. dicit.

Erga Domesticos.

Impera disertè negotium,

Propter infirmitatem. a.

Exige mansvetè supplicium,

Propter charitatem. b.

Redde fideliter præmium,

Propter æquitatem. c.

a. Quia, ut sapienter quidam dixit: mortalium vires, ut plurimum debiles, fervoris, & laboris excessu franguntur: exilium continuatione roboratur. b. Nam ut S. Prosper l. 2. de vit. contemplat. ait: Le-

viter castigatus exhibet reverentiam castiganti, asperitate autem
 & increpatione nimia offensus, neque increpationem recipit, nec
 salutem. c. Quia dignus est operarius mercede sua. 1. Tit. 2.

§. 5. Observanda erga se ipsum.

Erga suam personam.

Cura Oeconomiz sobria,

Propter maiorem ædificationem. a.

Cura corporis moderata,

Propter faciliorem operationem. b.

Cura animæ præcipua,

Propter potiorem æstimationem. c.

a. Quia ut rectè Petrus Blesensis ait: Vacuum à secul-
 laribus oportet esse animum, Divine servitutis obsequio dedi-
 catum. Magnis addictus es, noli minimis occupari; min. ma.
 & vilia sunt, quæcumque ad seculi quasi, & non lucra per-
 tinent an. marum. b. Unde S. Hieronymus bene monet:
 Ex vilissimis etiam cibis vitanda est satietas; nihil enim ita
 obruit animum, ut venter plenus, & exaffluens. c. Si enim
 animam negligamus, nec corpus salvare poterimus. inquit re-
 ctè S. Chrysostomus. Qui ergo ordinem servat, & quod
 primum est, colit; etiam si negligat, quod secundum est; per
 primi salutem, salvabitur, & secundum.

Erga vocationem.

Magna æstimatio,

Propter dignitatis eminentiam. a.

Perfecta cognitio,

Propter muneris exigentiam. b.

Studioſa executio,

Propter præmii excellentiam. c.

a. Quam clarè sequenti sententiâ Cassiodorus, in Cat.
 Mundi expressit: Sacerdos Dei si altitudinem cæli contempletur;
 altior es: si pulchritudinem solis, & lune, pulchrior es: si dis-
 cretionem Angelorum discretior es: si omnium Dominorum subli-
 mitatem, sublimior es: solo Creatore tuo inferior es: b. Si
 enim, ut S. Leo loquitur, in aliis vix tolerabilis videtur

Infer-

infinita, (eorum, quæ ad officium pertinent) quomodo excusari poterit in eo, qui Magistrum infantium, & Doctorem insipientium profitetur ; ignorans utique ignorabitur, imò & multos ignorare faciet, & ignorari. c. Nè audiat, quod miles ignavus Alexandri nomen gerens, à Rege Alexandro audire debuit : Aut Nomen Alexandri deponere, aut Alexandro digna gere.

Erga media.

Studium orationis avidissimum,

Ad obtinendam gratiam. a.

Studium mortificationis continuum,

Ad purificandam conscientiam. b.

Studium humilitatis necessarium,

Ad cavendam vanam gloriam. c.

a. Nam ut bene S. Augustinus in homil. ait : Rectè n. vii. vivere, qui rectè novit orare. b. Qui enim Christi sunt, curam suam crucifixerunt cum concupiscentiis suis. Gal. 5. c. Quia perit omne, quod agitur, si non in humilitate custoditur. S. Greg.

Erga Officium.

Exacta diligentia,

Ob muneris dignitatem. a.

Reflexa experientia,

Ob operationis facilitatem. b.

Invicta constantia,

Ob operationis necessitatem. c.

a. Juxta monitum Ecclesiastici c. 33. In omni opere tuo precellens esto. b. Quia juxta proverbium : Experientia est optima Magistra rerum. c. Quia in casum bonum agitur, si ante terminum deferatur. S. Gregor. l. 1. Moral.

Erga Executionem.

Pura intentio,

Ad augendum meritum. a.

Studiosa operatio,

Ad implendum officium. b.

Generosa resignatio ,

Ad tranquillandum animum. c.

a. Juxta consilium S. Pauli 1. Cor. 10. *Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam DEI facite* : b. Ut dicere possit suo modo cum David 1. Paral. 29. *Totis viribus preparavi impensas domus DEI me, seu actionem hanc, vel illam; non enim homini preparavi, sed DEO*. c. Quia si DEUS est causa illius, quod quaeris, contentus eris, quomodocunque eveniat. Thom. Kem.

Erga Incitamenta.

Crede DEI praesentiam,

Quia summus spectator est. a.

Spera promissam Gloriam,

Quia summum praemium est. b.

Ama tui victoriam,

Quia summum imperium est. c.

a. Quidni etiam potiore jure dicat Sacerdos, quam Epicurus; *Hec ego non multis, sed tibi; satis enim magnum alter alteri thesaurum sumus* : b. Juxta ipsius DEI testimonium : *Ego ero merces tua magna nimis*. Gen. 15. c. Nam imperare sibi; maximum imperium est, ut jam olim sapientes pronuntiaverunt.

Erga Pericula.

Degusta vinum modicè,

Ob vitandum scandalum. a.

Age cum feminis Angelicè,

Ob cavendum periculum. b.

Tracta pecuniam cautè,

Ob fagiendum vitium. c.

a. Juxta S. Pauli consilium Timotheo 1. c. 5. *datum: Modicò vinò utere propter stomachum tuum, & frequentes infirmitates tuas*. b. Ita S. Cyprian. de singul. Cleric. dum ait : *Sic agite, ut semper in Clericis Ecclesiae Senatus candidus consuet. severitas in verbis circa feminas vigeat, auctoritas polleat, rigor teneatur, gravitas veneretur*. c. Quia Domine grā-

Gravior est pecuniarum cupiditas, teste S. Chrysoftomo Homil. 64. in cap. 12. Joan. quâ multi magis persuasi sunt, quam Ethnicis ab Idolis, quibus non omnia parent, ruit vero omnia, & quodcumque faciendum suggerit, obsequitur.

Erga Redditus.

- Moderata procuratio,
- Secundum necessitatem. *a.*
- Studiosa conservatio,
- Secundum æquitatem. *b.*
- Recta dispensatio,
- Secundum pietatem. *c.*

a. Ità S. Paulus 1. Tim. 5. Habentes alimenta, & quibûs tegamur, his contenti simus. b. Quia Patrimonia pauperum, sunt facultates Ecclesiarum, teste S. Bernardo. c. Juxta Luc. 11. Quis putas est fidelis dispensator, & prudens? & : beatus ille servus, quem, cum venerit Dominus, invenerit sic facientem.

§. 6. Observanda circa actiones quotidianas.

De Tempore Matutino.

- Surge manè velociter,
- Svadente æquitate. *a.*
- Vestire clericaliter,
- Svadente honestate. *b.*
- Offer precès hilariter,
- Svadente pietate. *c.*

a. Juxta monitum Ecclesiastici cap. 32. Hora surgendi ne te frices. b. Ut ipso vestitu ostendat se consilium S. Pauli secutum: Induimini Dominum nostrum JESUM Christum, ad Rom. 13. c. Ità Salomon Prov. 3. Honora Dominum de tua substantia, & de primitiis frugum tuarum, & abundabunt horrea tua frumento, & vinis torcularia redundabunt.

De Meditatione.

- Sit præparata optimè,
 - Ad congruum affectum. *a.*
- O 5
- Sit

Sit absoluta integrè,

Ad solidum profectum. *b.*

Sit ordinata practicè,

Ad plurimum effectum. *c.*

a. Juxta illud Ecclesiastici c. 18. Ante orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat DEUM.

b. Ut experiatur, quod David Psalm. 38. dixit: Concretuit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.

c. Quia teste Cassiod. super Psalm. 16. Illius est perfecta oratio, cujus & causa clamat, & lingua, & assus, & vita.

De Oratione vocali.

Sit humilis, & reverens,

Quoad corporis dispositionem. *a.*

Sit prudens, atque diligens,

Quoad mentis attentionem. *b.*

Sit ardens, atque permanens,

Quoad affectus intentionem. *c.*

a. Quia humilium & mansuorum semper DEO placuit deprecari. Judith. c. 5. *b.* Quid enim prodest strepitus laborum, ubi cor est mutum? Neque enim verba deprecantis DEUS audit, sed orantis cor aspicit. Ibid. de sum. bono l. 3.

c. 8. *c.* Nam virtutis pondus oratio non habet, quibus nequam perseverantia continui amoris tenet. Veraciter orare est amoris in compunctione gemitus, & non composita verba rejicere. S. Gregor. in Mor.

De Mensa.

Præmitte Benedicite,

Ut pius agnoscaris. *a.*

Quod sumis, sume modicè.

Ut finem consequaris., *b.*

Per solve grates impigrè,

Ut sæpius pascaris. *c.*

a. Quia mensa ab oratione sibi mens initium, & in orationem desinens nunquam deficiet Juxta S. Chrysost. *b.* Ita Ezech. 4. Cibis tuis, quò vesceris, cui in pondere. *c.* Juxta

1a Moyſis conſilium Deſi. 8. datum : Cūm comederis ,
& ſatiatus fueris , benedicās Domino tuo.

De Recreatione.

Post menſam curas abjice ,

Nè fixa mens gravetur. a.

Aptam quietem elige ,

Nè corpus enervetur. b.

Honeſta verba loquere ,

Nè ipſitus laxetur. c.

a. Nam ſicut nimia frangit arcum intentio , ita neglecta ani-
mum enervat remiſſio , ut habet commune adagium. b. Si enim
ſecundum corpus , ut jumentum facti ſumus apud Deum , teſte
S. David Pſalm. 72. Quidni ſua quoque jumento huic ad re-
pirandas vires viciffitudo , ac quies concedatur ? c. Sicut enim
ſpiritus cito calorem perdit , ſi apertò oſtìo frigido aëri conce-
datur aditus ; ita facile devotionis evaneſcit ſpiritus , ſi oſtium
lingvæ per diſſoluta colloquia laxetur. S. Bern.

De Converſatione cum Externis.

Sit ſancta converſatio ,

Ut Clericus pateris. a.

Æqualis ſit dilectio ,

Ut nullum aſperneris. b.

Sit efficax locutio ,

Ut plurimos lucreris. c.

a. Nam quoties loqueris , toties ſcito , te morum tuo-
rum chirographū aliis exhibere , iuxta illud ; loquere , ut
videam te. Wido. b. Decet enim æqualem eſſe men-
ſuram affectionis , ubi par eſt cauta dilectionis. c. Quod
ſciat , ſi ſermo antè , quam referatur , librâ juſtitiæ examinetur ,
ut ſit gravitas in ſenſu , in ſermone pondus , & in verbis mo-
dus. S. Ambroſ. 1. Offic. c. 2.

De Viſitatione Ægrorum.

Hos viſita velociter ,

Pro obligatione. a.

Alloquere ſvaviter ,

Pro conſolatione. b.

Hor-

Hortare efficaciter,

Pro confortatione. c.

a. Ad exemplum Christi dicentis: *Veniam, & curabo eum.* Matth. 8. b. Qui dulcis est eloquiò, commendatiorem reddit doctrinam. *Favus mellis, verba composita.* Proverbiorum 16. c. Ut medicinam, quam corpori ægro afferre non potest, suppleat per animum salubriter confortatum.

De Confessione audienda.

Exacta audientia,

De peccatis admissis. a.

Severa reticentia,

De Secretis commissis. b.

Discreta pœnitentia,

De delictis remissis. c.

a. Quia nescit iustitiam observare sententiæ, qui non studuit perfectam habere notitiam causæ. b. Juxta illud Ecclesiastici c. 10. *Audisti verbum adversum proximum tuum?* (pœnitentis contra se ipsum) *commoriatur in te, fides, quoniam non te discumpet.* c. Hic enim vel maxime implere debet illud Christi: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & operati estis. Tollite jugum meum super vos. Jugum enim meum suave est, & onus meum leve.* Matth. 11.

De Concione.

Apposita sit, a. & solida, b.

Quoad materiæ inventionem,

Excocta bene, c. & fervida,

Quoad formæ dispositionem. d.

Decore multò prædita,

Quoad ipsam elocutionem. e.

a. Nè dum parvis sublimia, & non profutura prædicat, se magis curet ostendere, quam auditoribus prodesse. S. Gregor. b. Ut iure usurpare possit illa verba: *Audi fili verba meæ, verbi sicutissima, & omnem Philosophorum, & Sapientum hujus mundi sententiam excedentia. Verba mea spiritus, & vita sunt.* Thom. Kemp. l. 2. c. 13. c. Alioqui, qui ascendit sine labore, descendit sine honore. d. Non enim secta-

ri debet lenocinia Rhetorum , sed veritates Piscatorum sermo
meus (debet dicere posse cum S. Paulo 1. Corinth. 2.)
& predicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ ver-
bis , sed in ostensione spiritus , & virtutis. e. Quia quod pa-
tina cibo , hoc elocutio verbo DEI præstat : alteru-
trum horum fastiditur , si illorum alterutrum sordescat.

De Catechesi.

Hanc magni semper æstima ,

Ut par est æstimari. a.

Crebrò tuis deprædica ,

Ut par est commendari. b.

Summa cum cura explica ,

Ut par est observari. c.

a. Quia Adolescens juxta viam suam (à Catechista osten-
sam) etiam cum senuerit , non recedet ab ea. Prov. 22. b.
Usurpans illud Christi : Smite parvulos venire ad me , &
nè prohibueritis eos. Marci 10. c. Nè justè audiat querelam
illam : Parvuli petunt panem , & non est , qui frangat eis. Thr. 4.

De Somno.

Somni quietem excipe ,

Ut brevè moriturus. a.

Arcana mentis discute ,

Ut Judicem passurus. b.

DEI favores recale ,

Ut plures percepturus. c.

a. Juxta illud Lucæ 12. Hac nocte animam tuam repe-
tent à te , & quæ parasti , cuius erunt ? b. Si enim nosmetip-
sos dijudicaremus , non utique judicaremur. 1. Cor. 11.
c. Nam jugiter sibi subvenire facit , cui collatum benefici-
um ob oculos semper assistit. Cassiod. super Psalm. Quo-
niam miseric. Inspice , & fac secundum exemplar , quod
tibi monstratum est. Exod. 75. Quod non intelligis , dum
legis , cognosces in die visitationis. Thom. Kemp.

lib. 3. c. 3.

MO-

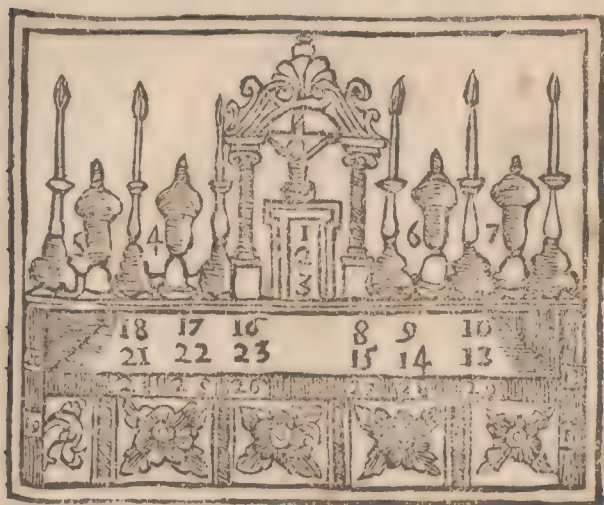
M O D U S

Incensationis Altarium.

Sacerdos factâ Cruci profundâ reverentiâ, eam ter incensat, nihil dicens: & factâ iterum Cruci reverentiâ, incensat Altare, ter ducens thuribulum æquali distantia, prout distribuuntur candelabra, à medio ejus usque ad Cornu Epistolæ: ubi demissa manu, thuriicat illius posteriorem partem inferiorem, mox superiorem bis ducto thuribulo, & conversus ad Altare, elevans manum incensat ejus planitiem, seu mensam in parte anteriori, ter ducens thuribulum usque ad medium: ubi factâ Cruci reverentiâ, procedendo thurificat aliud latus Altaris triplici ductu usque ad Cornu Evangelii, & pariter incensat inferiori & superiori parte ipsius cornu Evangelii, duplici ductu adhuc stans ibidem, elevans thuribulum ter incensat superiorem tabule partem versùs medium Altaris, ut fecit in cornu Epistolæ: deinde manu aliquantulum demissa incensat anteriorem ejus partem, seu frontem, ter ducens thuribulum dum procedit à cornu Evangelii usque ad medium Altaris: & factâ Cruci reverentiâ, incensat similiter triplici ductu reliquam partem anteriorem usque ad cornu Epistolæ.

Si vero in Altari fuerint Reliquiæ seu Imagines (id est statuæ) Sanctorum, incensata Cruce, & factâ ei reverentiâ, atque iam discedu à medio Altaris, primum incensat eas, quæ à dextris sunt, id est, à parte Evangelii prope Crucem bis ducens thuribulum, & iterum factâ Cruci reverentiâ, similiter incensat bis alias, quæ sunt à sinistris, hoc est, à parte Epistolæ, deinde prosequitur incensationem Altaris, ut supra, ter ducens thuribulum in unusquoque latere, etiam si in eo essent plures Reliquiæ vel Imagines, seu etiam plura vel pauciora candelabra. Ita Gav. p. 117.

O R D O INCENSATIONIS ALTARIS.

Si verò sit expositum Sanctissimum Sacramentum, pro Cruce (qua adesse debet) incensatur Sanctissimum Sacramentum à Sacerdote super altiorem Altaris gradum cum Ministris genuflexo. Accedens ad medium Altaris, & recedens à medio vel transiens ante medium semper genuflectit Sacerdos dextrò genũ. Idem Gav. p. 186.

Orationes & Ordo Incensationum In Missa Solemni Ex Missali & Gavant.

Celebrans dictò : Oramus te Domine, & osculatò Altari ponit incensum in thuribu-

lum, ministrante Diacono Naviculam, & Thuriferario thuribulum. Diaconus parum inclinatus versus Celebrantem dicit: Benedicite Patres Reverende, & osculatur cochlear & manū Celebrantis ante & post; (nihil verò osculatur, si est expositum Santissimum Sacramentum) Celebrans ter incensum ponit in thuribulum dicens interim.

Ab illo Benedicaris, in cuius honore cremaberis, Amen.

Postea Diaconus dat thuribulum Celebranti, osculata prius catenularum summitate, & manu illius dextra; qui factā Crucem profundā reverentiā: incensat Crucem & Altare, ut suprà, nihil dicens. Postea Diaconus recepto thuribulo à Celebrante, incenset illum tantum. Deinde Celebrans dicto Evangelio, (quod in fine non osculatur) imponit incensum in thuribulum, & benedicit: Ab illo. ut suprà: Diaconus verò genuflexus ante Altare manibús junctis dicit.

Munda cor meum, ac labia mea, omnipotens DEus, qui labia Isaiaë Prophetæ calculo mundasti ignito: ita me tuā grata miseratione dignare mundare, ut
San-

Sanctum Evangelium tuum dignè valeam
nuntiare. Per Christum.

*Postea petit Benedictionem à Celebrante di-
cens: Jube Domne benedicere.*

Celebrans respondet.

Dominus sit in corde tuo, & in labiis tu-
is: ut dignè & competenter annunties
Evangelium suum: In Nomine Patris, &
Filii, & Spiritûs Sancti, Amen.

*Finitò Evangelio Subdiaconus desert librum
Celebranti, qui osculatur Evangelium, dicens:*

Per Evangelica dicta, deleantur nostra
delicta. *Et incensatur à Diacono.*

*Tandem dictò: Veni Sanctificator. Cele-
brans benedicit incensum! dicens:*

PER Intercessionem beati Michaëlis Arch-
angeli stantis à dextris Altaris incensi,
& omnium Electorum suorum, incensum
istud dignetur Dominus benedicere, &
in odorem suavitatis accipere. Per Chri-
stum Dominum nostrum, Amen.

DEinde acceptò thuribulò à Diacono nullam
tunc faciens reverentiam Cruci, incensas
oblata, ter ducens thuribulum super Calicem &
Hostiam simul in modum Crucis, & ter circum Ca-
li-

licem & Hostiam, scilicet bis à dextra ad sinistram, & semel à sinistra ad dextram (Diaconò interim pedem Calicis tenente manu dextra) dispensans verba in qualibet incensatione hoc modò.
In prima incensatione : Incensum istud. In secunda : A te benedictum. In tertia : Ascendat ad te Domine. In quarta : Et descendat super nos. In quinta & sexta : Misericordia tua. Deinde factà reverentià incensat Crucem & Altare, ut suprà dictum est, assistente eòdem Diaconò, interim dicens :

Dirigatur Domine Oratio mea, sicut incensum, in conspectu tuo : elevatio manuum mearum Sacrificium vespertinum. Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantiæ labiis meis : ut non declinet cor meum in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis.

Dum reddit thuribulum Diacono, dicit :
Accendat in nobis Dominus ignē sui amoris, & flammam æternæ charitatis,

Amen.

Et incensatur à Diacono.

PRAXES
LITURGICÆ
Quadruplicem
SACRIFICII
MISSÆ
FRUCTUM

Variis necessitatibus
APPLICANTES.

THE
NEW
AND
REVISED
EDITION
OF
THE
HISTORY
OF
THE
CITY
OF
LONDON
BY
JOHN
STOW
1618

P R A X E S A N T E S A C R U M .

*S*icut agens naturale, ut producat convenientem sibi effectum, indiget pravis dispositionibus, ac debita sui applicatione ad subiectum aptum: nam neque ignis producit formam substantialem, nisi habeat passum debite dispositum & approximatum; neque arbor nativos fructus gignit, nisi ei terra humorem, sol calorem, cælum influentias suppeditet. Ita tremendum Missæ Sacrificium, ut fructus proportionatos afferat, requirit in celebrante congruam præparationem, debitamque sui applicationem. Hinc Ecclesia à Spiritu Sancto edocta, varias, quoad hoc formas præscripsit, potissimum ex Psalmis, & SS. Patribus, Ambrosio, Augustino, Thoma Aquinate, Bonaventura &c. hinc varii modi celebrandi Missam, & post illam gratias agendi, à piis & doctis viris inventi. Porro, quia hunc fructum quadru-

plicem agnoscunt Theologi: Latreuticum, quod colitur DEus, ut supremus Dominus vitæ & mortis: Eucharisticum, quod honoratur, ut summus noster Benefactor: Satisfactorium, quod propitiatur ut Iudex & Vindex reatum nostrorum: Impetratorium, quod postulatur ut Largitor bonorum omnium: ideo salvus aliis, Præparandi se, celebrandi, & gratias agendi formis, hanc etiam exilem Opellam præsens pagina offert, ut eâ Sacerdos adjutus uberiores inde fructum possit referre.

Ante omnia.

Gregorius XIII. Pontifex concessit cuilibet Sacerdoti dicenti ante celebrationem Missæ, qua sequuntur, 50. annorum Indulgentiam.

EGo volo celebrare Missam, & conficere Corpus & Sanguinem Domini Nostri IESU Christi, juxta ritum S. Romanæ Ecclesiæ, ad laudem Omnipotentis DEI, totiusque Curie triumphantis, ad utilitatem meam totiusque Curie militantis, pro omnibus, qui se commendaverunt Orationibus meis in genere & in specie, & pro felici statu S. Romanæ Ecclesiæ, Amen.

Gaudium cum pace, emendationem vitæ, spatium veræ pœnitentiæ, gratiam & consolationem S. Spiritûs, perseverantiam in bonis operibus, tribuat nobis Omnipotens & misericors Dominus, Amen.

✻ (231) ✻
S A C R U M

Pro Benefactoribus defunctis.

O Beatissima TRINITAS DEUS meus, ecce oblaturus venio, incruentum veri DEI Hominis JESU Christi, verè, realiter ac substantialiter in Sacramento Eucharistiæ præsentis Sacrificiũ. Quod quatenus est.

Latreuticum seu Adoratorium.

Offero in exhibitionem supremi cultûs Latriæ, & adorationis tibi debitæ, & in recognitionem tui absoluti dominii, quod exercuisti cum animabus omnium quidem hõc annò, semestri, mense, mortuorum; tum præcipuè cum illo defuncto, pro quo, hoc Sacrificium hodiernum offero: cujus nomine, corde & corpore prostratus, profiteor, te esse Dominum meum ac DEUM meum, cui me abyssaliter subicio; téque in Persona Christi, ac totius Ecclesiæ non solum meo nomine, sed etiam locò omnium damnatorum supplex adoro: quia illi indigni sunt, qui te adorent; eorũque vicem suppleo gemebundus, ob diminutionem supremi cultûs tui, qui tibi debetur ab illis animabus. Suppleat etiam id quæso, hoc Sacrificium, quò te honorare suprema veneratione, soli tibi DEO meo debitâ intendo, ac defactò honoro. Sanctus, Sanctus, Sanctus, Domine DEUS Exercituum, plena est omnis ter-

ra, gloriâ tuâ. Benedictio & claritas, & honor DEO nostro in sæcula sæculorum: Exaltare super cœlos DENS, & super omnem terram gloria tua: lauderis, glorificeris ab omnibus, ac super omnia, potissimum hœc meo Sacrificiô. Quatenus est.

Eucharisticum seu gratiarum actio.

Offero in gratiarum actionem pro commutatione pœnæ æternæ, in temporalem, omnibus quidem animabus purgatorii facta; præcipuè verò animæ N. si quando graviter peccavit, pro qua sacrifico. Specialiter autem gratias ago, pro auxiliis gratiæ prævenientis, concomitantis, & subsequæ. Pro mediis prædestinationis, hujus animæ N. pro omnibus, quæ fecit, si Sacerdos fuit, Sacrificiis, & pro omnibus, quas aliquando suscepit communionibus; pro dispositionibus ad bonam mortem congruis; pro salutaribus, quos gratiâ tuâ adjutus, in puncto mortis elicuit, actibus; pro finali gratia & perseverantia, in vocatione Religiosa, aut Christiana: tandem pro omni eo, quod huic animæ contulisti in tempore, ac in æternitate es colaturus, ago gratias hœc Sacrificiô. Licet autem ego, ex omni parte sim indignus, ut in me oculos tuæ pietatis conjicias, istumque honorem, quem tibi deferro, à me acceptes: Principalis tamen meus, cujus personam hic gero, omni titulô dignus est, ut ad illum attendas, meique propter illum re-
spe-

ſpectum habeas. Reſpice ergo in faciem Chriſti tui, & ſiquidem veſtibſ meritorum ejus induſtus coram t: compareo, digneris percipere illarum fragrantiam, ac propter ipſam, mihi paternam largiri Benedictionem: & hanc Hoſtiam laudis, in gratiarum vicem, odorémque ſvavitatis benignus admitte. Prout eſt.

Satisfactorium.

Applico totam ſatisfactionem huic Sacrificio, ex opere operato, & ex opere operantis, in Perſona Chriſti & mea, debitam, huic animæ in particulari, pro qua hodie Sacrum faciam. Quodſi hæc anima jam non eſt capax, ob aliquam cauſam; applico huic animæ, cui hic & nunc maximè applicare teneor, juxta Divinam tuam acceptantem voluntatem, ac meum debitum. Vel applico illi, cui tu viſ DEus meus applicari, ſive illi, qui minimùm habet, quod exſolvat: ſive illi, qui paucis aut nullis particulariter juvatur ſuffragiis: ſive illi, cujus ſuffragia detinentur: ſive animæ hominis hodie ſupplicio affecti, ſubmerſi, à prædonibus necati, ſive animæ illius, cujus interitus neſcitur, ſive illius, qui devotionem ad Beatiffimam Virginem, ad Jeſum paſſum & contemptum, ad Sanctiſſimam Trinitatem, ad Venerabile Eucharistiæ Sacramentum, ad auxilium mortuorum, aliqua ratione promovit; ſive animæ illius, qui nunc in obſequio peſſimerorum moritur: vel illius, qui lin-

guis hominum præter ceteros fuit expositus: vel illius, qui multum laboravit pro gloria DEI, sine plausibus hominum: vel animæ illius, cui aliqua ratione sum obligatus: vel illius, qui vivens sapius & ferventiùs pro me orabat. Prout est.

Impetratorium.

Offero, ut pœnæ istius animæ, vñ hujus Sacrificii mitigentur, sentiâtque illa refrigerium, & singularem Sancti Angeli sui consolationem. Ut DEUS multorum corda excitet ad eam juvandam, quâ Sacrificiis, quâ operibus satisfactoriis, maximè pœnalibus. Ut DEUS, si ei placuerit, indulgeat, hanc animam extraordinariis modis juvari, scilicet per apparationem iis, qui eam juvare possint. Eum autem hodierni Sacrificii fructum, cuius hac anima non est capax, offero & applico illi, aut illis, cui aut quibus, vel respectu animæ hujus, pro qua sacrifico, vel ex quavis alia obligatione, eum applicare teneor. Quodsi eundem nulli prorsus obligor applicare, applico mihi ipsi, secundum meam omnem indigentiam, & tuum Domine DEus meus, acceptans beneplacitum. Vel certè applico illi, cui tu DEus meus acceptas, & vis, ut applicem, ad tuam gloriam, ad salutem consolationemque meam, & creaturarum tuarum juvamen.

S A C R U M

Pro quibuscunque viventibus.

O Beatissima TRINITAS DEUS meus, ecce oblaturus venio, incruentum veri DEI-Hominis Domini nostri JESU Christi in Sacramento Eucharistiæ, verè realiter, ac substantialiter præsentis, Sacrificium; quod quatenus est.

Latreuticum seu Adoratorium.

O Ffero in exhibitionem supremi cultûs Patriæ & adorationis, in recognitionem supremæ Excellentiæ tuæ, & absoluti Dominii tui, ac subjectionis, ab omni creatura tibi DEO & Domino suo debitæ. Quod quidem exequor in Persona Christi ac totius Ecclesiæ, nomine quidem omnium illorum, qui unquam à me id petierunt, & ego promisi, sed in particulari, nomine hujus, N. pro quo hoc Sacrificium offero. Igitur ego vilissima creatura tua, prodiens ex abyssu vilitatis meæ; fretus tamen pietate ac bonitate tua infinita, audeo comparere coram Majestatis tuæ Throno, & prosterbens me in centrum nihili mei, recognosco te DEum ac Dominum meum, primum principium, & ultimum finem meum; teque omni possibili affectu venerationis, profundissimè colo & adoro. Adoro pronus aseitatem tuam, quâ à Te es, & quâ Te solo tibi sufficis. Admiror incomprehensibilem tuam unitatem in Trinitate, & Trinitatem in Unitate, tuasque Personalita-
tes,

tes, origines, relationes, notiones, benedico
tuam æternitatem, quâ, priusquam formaretur
Orbis terrarum, à sæculo tu es. Laudo tuam
immutabilitatem & immortalitatem, quâ idem
ipse semper es, & anni tui non deficient. Glo-
rifico tuam Immensitatem, quâ Cælum terrâque
implens, omnia moves, omnia conservas, gu-
bernas disponisque omnia. Magnifico tuam o-
mnipotentiam, cui non est impossibile omne ver-
bum, quâ creas, producisque omnia, quâ cum
omnibus, ad omnia concurrens. Exalto tuam sa-
pientiam, quâ comprehendis teipsum, & omnia
possibilia, præterita, præsentia, & futura, evi-
denter cognoscis. Superexalto tuam voluntatem,
omnesque ejus virtutes, charitatem, misericor-
diam, justitiam. Deprædico tuam bonitatem,
pulchritudinem, Beatitudinem; tuam de rebus
omnibus providentiam, prædestinationem electo-
rum, & reprobationem damnatorum. Benedictio,
& claritas, & honor DEO nostro, sit per omnia,
sed præcipuè per hoc meum Sacrificium. Prout
est.

Eucharisticum, seu gratiarum actorium.

AGo gratias Divinæ tuæ Bonitati hóc Sacrifici-
o, pro omnibus beneficiis, huic homini præsti-
tis, & in particulari pro isto beneficio, pro quo
ille nunquam vel raro tibi gratias egit: aut pro
illo, quod primum post hoc Sacrificium accepturus
est; maximè autem pro omnibus donis supernatu-
rali-

talibus, ei à tua manu collatis. Quamvis enim omnia membra mea verterentur in tot ora, quot sunt pulveres in terra, quamvis omnia olla mea transirent in tot linguas, quot sunt guttæ in mari; quamvis omnes nervi mei, fierent tot voces, quot sunt atomi in sphaera aëris aut cœli; tamen adhuc impotens essem, ad solvendas tibi congruas gratias, pro uno minimo beneficio, ex iis, quæ unquam, illi pro quo sacrifico, aut mihi contulisti: quanto magis ero impar ad dandas tibi condignas laudes, pro tota beneficiorum, naturalium & supernaturalium serie, nobis aliquando præstita. Quid igitur retribuam Domino, pro omnibus, quæ nobis retribuit? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo. Sacrificabo illi Hostiam laudis, ut illum honorem de substantia Corporis & Sanguinis Christi mei. Vota mea reddam in conspectu omnis populi ejus. Benedic ergo anima mea Domino, & omnia, quæ intra me sunt, Nomini sancto ejus. Benedic anima mea Domino, & noli oblivisci omnes retributiones ejus. Prout est.

Satisfactorium.

EX opere operato & opere operantis in Persona Christi, applico illi eandem satisfactionem, huic Sacrificio correspondentem, si illius est capax: alioquin applico illi, cui respectu aliquo istius, pro quo sacrifico, applicare teneor: quod si nulli teneor; applico mihi vel illi, cui applicari vis, &
pro

pro quo tu acceptas, DEus meus. Quamvis autem displiceat tibi abominanda Ministri offerentis feditas & vilitas; ejus tamen Domini & Principis, cujus personam gero, arrideat infinita pulchritudo & dignitas. Nihil quidem dignum in conspectu tuo ego egi; sed illius, cujus licet indignus Minister sum; excellentiam attendens, miserere mei. Quamvis nullum proprium habeam meritum, quò tibi satisfaciam: fero tamen in manibus thesaurum, supremis mihi tabulis à Christo meo legatum, ex quo tibi debita mea plenè exsolvam. O thesaurum! ô gemmam! ô margaritam inæstimabilem, Corpus & Sanguinem Domini nostri Jesu Christi: cujus tu pretium in statera misericordiae tuae erga me pondera, & propter immensum ejus pretium, me æstima, ac innumeros meos reatus condona. Prout est.

Impetratorium.

Offero istud Sacrificium, ad impetrationem ejus rei, primùm quidem spiritualis, deinde temporalis, quâ is potissimùm, juxta tuum beneplacitum eget, & ad impetrationem eorum omnium, quæ ille impetrare vult, aut vellet, si illi in mentem veniret, juxta tuum Domine DEus meus beneplacitum: Quæ tu illi Domine DEUS meus, respectu hujus Sacrificii, confer ad gloriam tuam, & salutem ejusdem. Offero præterea ad impetrationem omnium eorum beneficiorum, quibus tu Domine DEus meus, vides & scis indigere

gere hominē istum, pro quo sacrifico, & quodcun-
que ego illi ex vi præsentis Sacrificii, petere à
tua Divina Bonitate teneor, ut illi omnia, per
hoc Sacrificium, juxta tuum beneplacitum confe-
ras. Accepta igitur, ô Sanctissima Trinitas, hoc
Sacrificium, in honorem & gloriam tuam, & omnes
fructus, ejusdem Sacrificii, illi aut illis, pro quo
aut quibus offero, liberalissimè largire, quoscun-
que ego illi, aut illis ex vi hujus Sacrificii appli-
care teneor.

S A C R U M

Pro me ipso.

O Beatissima TRINITAS DEUS meus, ecce
oblaturus venio incruentum, veri DEI Ho-
minis, verè, realiter, substantialitèrque in Sacra-
mento Eucharistiæ præsentis, Sacrificium. Quod
quatenus est.

Latreuticum, seu Adoratorium.

Offero in exhibitionem supremi cultûs Latriæ,
& adorationis tibi à me creatura tua debita,
nec non in recognitionem tui absoluti super omnia
creata Dominii; meæque naturalis, ac mihi essen-
tialis subjectionis. Cupio mihi DEUS cupio, eò sub-
jectionis modò, me tibi subdicere, quò tu tibi crea-
turā subjici vis, ac subdicere potes. Proinde nullis
voluntatis tuæ Divinæ de me decretis obstantibus,
decerne de me nunc, quidquid tibi placet in tem-
pore

pore ac æternitate : quod hōc Sanctissimō Sacrificiō testari volo ; teque DEum meum in Persona Christi ac totius Ecclesiæ , supplex adoro. Exhibeo præterea profundissimam venerationem & reverentiam Verbo incarnato. Sacramentalique Christi præsentia ac dignitati ; desiderans ex tota affectūs intensiōe , supplere simul omnes eorum negligentias , qui se totos Cultui Latrico , abyssalique venerationi DEI in Carne & in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento explicite nō impendunt. Ecce ego nunc ex zelo honoris DEI Hominis JESU Christi , offero totius Universitatis Prædestinatorum , Glorificatorum , & Glorificandorum omnem actum Latreviticorum collectionem ; quæ suppleri cupio meos , & alienos hac in parte defectus ac insufficientias. Quatenus est.

Eucharisticum , seu gratiarum Actorium.

Offero imprimis in gratiarum actionem , pro omnibus beneficiis , gratiis , favoribusque Sanctissimæ JESU Christi Humanitati collatis , pro omnibus thesauris sapientiæ , & scientiæ tuæ , in Domino nostro JESU Christo depositis : quæ omnia dona à te illi communicata , tu melius vides , quæ ad illam admirabilem naturæ humanæ Christi , cum Persona Divina Verbi Unionem , sunt consecuta. Offero etiam in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis , gratiis , favoribus , privilegiisque Immaculatæ semper Virgini Parentique gloriosissimæ , à te DEO , & Domino nostro liberalissimè collatis.

Offi-

Offero in gratiarum actionem pro tua æterna electi-
one illius, in Matrem unigeniti Filii tui : pro
Immaculata ejusdem Conceptione : pro illa cujus-
cunque maculæ actualis, vel habitualis singulari
immunitate : pro illa Sanctitate & perfecti-
one ; pro illa clementia, pietate & misericordia, quâ il-
lam replevisti, ut esset nostra apud te Advocata, &
Patrona : pro illa dilatatione & augmēto cultûs il-
lius, per universum orbem Christianum : pro affe-
ctu pio, quô erga illam omnes omnium ætatum
homines, & hominum ætates afficiuntur. Offero
eô modô, intensiōe, & extensiōe ac intentiōe,
sicut tibi placet, & sicut tu gratias tibi referri
cupis.

Offero etiam DEus meus in gratiarum actionem
pro omnibus gratiis & donis, Sanctis tuis omnibus,
tecum in Cœlo regnantibus vel regnaturis à te
DEO & Domino nostro concessis ; præcipuè pro
concessis Sancto Michaëli, beatorum Spirituum
Principi, Sancto Angelo meo Tutelari, Sanctis Pa-
tronis meis Tutelaribus, mensuris, horariis &c.

Offero prætereà hoc Sacrificium, & omne aliud
tibi à me offerendum, in gratiarum actionem pro
omnibus beneficiis mihi indigno, à tua infinita
bonitate liberalissimè concessis.

Offero pro illa tua erga me plûs quàm paterna
cura, quam mei ex utero matris meæ, & in utero
habuisti, quâ me natum in mundum suscepisti, &
in gremio bonitatis tuæ Divinæ deposuisti, depo-
situm custodisti, & uberibûs infinitæ tuæ Sapien-

tiæ, ac Omnipotentia nutritiſti, lacteque tuo proprio plus quam ſilium Mater amantiffimè lactaſti, & mirabiliter viſi tibi ſoli cognitiſti, à multis malis, & periculis, mortibusque eripuisti. Offero pro illa immenſa tua pietate, & dilectione, quæ me in gremio tuo protervum, contumacem, rebellem, ſordidum, fœtidum, peccatis innumeris immerſum, & cane mortuo ſordidiorem, patientiſſimè ſuſtinuiſti; quamvis toties, O infinita DEſ mei bonitas, conatu proprio, de ulnis tuis in cœnum vitiorum me præcipitarem; ex quo tamen me miſericors & omnipotens manus tua toties extraxit, toties Sanguine pretioſo Redemptoris mei laſcitavit, ac tandem ut conſido, ad ſtatum gratiæ, & ſpecialis amicitiaæ tuæ, clementiſſimè reduxit. Quis O Domine DEus enumerare poteſt gratias, favores, beneficiæ, media, quæ ad me conſervandum, & hucuſque perducendum, tua infinita bonitas adhibuit? Quis naturæ bonæ, quæ gratias ſupernaturales, viſitationes, illuſtrationes, inſpirationes, motionesque tuas continuas inveſtigare? Quis illam tuam protectionem & Maternam pietatem poteſt explicare? quæ me, momentis ſingulis complexus es, & complecteris Domine DEus. Tu ſolus ſcis, qui cognoviſti me antequàm eſſem; dilexiſti, quamvis rebellis tibi, & contemptor tuarum gratiarum exiſterem, tua dona & beneficiæ nihil æſtimarem, iſſque abuterer in contemptum tuum.

Laudet te pro his omnibus, & exaltet Domine DEUS meus infinita Bonitas tua, quæ omnem

am vicit & consumpsit malitiam. Laudet te infinita Sapiencia, quæ meam sustinuit insipientiam & stultitiam extremam; & ex tenebris ignorantiae eductum, in hoc admirabile gratiæ tuæ lumen induxit. Laudet te Omnipotentia tua, quam continua, grandia, enormia peccata mea expugnare non potuerunt. Laudo te & ego Domine DEUS meus, & quantum possum, misericordias tuas decanto. Laudo te & exalto Pater clementissime, gratiasque tibi pro iis peculiariter beneficiis ago, quæ me ad cognitionem tui, & amorem allicere possunt, quæ me à periculis & occasionibus peccatorum liberant. Laudo pro illo singulari favore, quò ad bonum meum & salutem, gloriosissimam Virginem MARIAM, in Matrem Unigeniti filii tui elegisti, & mihi Advocatam constituisti, quæ me à pœna aeterna multisque malis, patrocinio suo protegere dignata est; quæ mihi gratias singulares apud te impetravit, per quam tu mihi omnia ad salutem necessaria dares, & per quam me facillimò in meis necessitatibus exaudires.

Offero insuper in plenissimam gratiarum actionem pro omnibus prorsus beneficiis, toti creaturarum cumulo, tam in ordine naturali, quàm supernaturali, per specialem, vel generalem, individualémque tuum concursum, per influxum Sanctissimæ Humanitatis IESU Christi præstitis, ac tota æternitate præstandis. Specialiter autem depono in Cor Domini nostri IESU Christi hæc omnia beneficia, ut ibi tanquam in suo fonte ac centro mane-

ant : ego enim minor sum omni minimò beneficio DEi, nec idoneus ad aliud quidquam, nisi ad destructionem beneficii cujuscunque Divini. Igitur in hoc Sacrificio, gratias tibi universaliter ago pro beneficio Creationis, Redemptionis, Sanctificationis, Conservationis, & quæ hîc sunt adnexa, mihiq̃ collata.

Gratias ago tibi pro dignitate Sacerdotii, quâ me de pulvere erectum adornasti : idemque facio pro usu ejusdem Sacerdotii, in administratione Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ, pro omnibus absolutionibus Sacramentalibus, à me datis & acceptis, pro omnibus Sacrificiis & Communionibus. O stupenda, super despicabilem catellum, qui toties pane filiorum tuorum sum pascus & saginatus, dignatio ! Gratias ago pro hac consolationum & desolationum, prosperitatum & adversitatum, elevationum, & depressionum vicissitudine, quâ vitam meam texuisti. Gratias ago pro serie omnium mediorum prædestinationis meæ, & gratiarum omnium actualium, tam in intellectu, quàm in voluntate cæterisque facultatibus, receptorum. Ago gratias pro omnibus & singulis illuminationibus, mysteriorum Fidei vivacioribus apprehensionibus, convictionibus intellectualibus, voluntatis ad bonum permotionibus, piisque desideriis. Insuper pro omnibus Beneficiis, quæ ex momento conceptionis meæ, usque ad hanc horam, de tua bonitate suscepi, & quæ hîc momentò à te suscipio, & quæ usque ad finem

finem vitæ meæ, & per totam æternitatem sum accepturus ex thesauro immensæ tuæ liberalitatis. Prout est.

Satisfactorium.

Applico mihi satisfactionem, huic Sacrificio respondentem, si capax sum: sin minus, applico illi, cui maximè subvenire ex aliqua obligatione teneor, juxta tuum Sanctissimum beneplacitum. Non attendas hic rogo ad me, vel ad mea merita, quia servus inutilis, & perduellis ego sum, toties mandata tua transgressus; ideòque omnî venia indignus, imò plagis vapulare multis dignus: sed respice, quæso, in faciem Christi tui, cujus hic Personam sustineo ac repræsentò, & quem tibi pro peccatis non solum meis, sed etiam alienis, tanquam Agnum innocentem tollentem peccata mundi, venerabundus immolo: rogans humillimè, ut Sanguis ejus pretiosus, in hoc incruento Sacrificio mysticè effundendus, culpas nostras abluat, pœnasque eis debitas abolet, & misericordissimè extingvat. Prout verò est.

Impetratorium.

Offero hoc Sacrificium pro impetranda remissione omnium peccatorum; pro remotione omnium salutis æternæ impedimentorum; pro remotione occasionum peccandi, tam proximarum, quàm remotarum, internarum & externarum: pro impetranda gratia ita vivendi, ut possim esse

esse absque omni culpa, & absque obligatione ul-
 lius pœnæ temporalis, in hac vel altera vita ex-
 solvendæ. Pro impetranda puritate corporis, &
 animæ tanta, ut ab omnibus actibus inordinatis,
 immeritoriis, tepidè factis, purificatum me, pu-
 rissimus ille tuus intueatur oculus Pro efficaci gra-
 tia, ad universas virtutes idque continuo exe-
 quendas. Pro promptitudine respondendi Di-
 vinis inspirationibus: pro singulari discernendo-
 rum in me & in aliis spirituum dono. Pro impe-
 trandis congruis auxiliis, Spiritusque Sancti do-
 nis, ad Sacramentum Pœnitentiæ, prudenter, par-
 tienter, assiduè, libenter, fructuose, humiliter
 ministrandum, & ad Eucharistiæ Sacramentum,
 Missæque Sacrificium, ritè obeundum; pro ha-
 bendis, cognoscendis, percipiendis, investigan-
 dis variis occasionibus bene merendi de anima-
 rum salute: utque dirigantur ad me animæ, quæ
 maximè egentes, & auxiliò spirituali destitute,
 ut ego possim efficaciter eas juvare; utque mea
 peccata ad hoc, impedimentum non faciant. Pro
 impetrando dono, opportunè ad eorum indigen-
 tiam colloquendi, concionandi, conversandi.
 Pro gratia habendi integrum usum rationis & sen-
 suum in hora mortis, ut in illa extrema vitæ perio-
 do, super omnia cupiam te amare; & ex eodem
 motivo intensissimè dolendo de peccatis in manus
 Jesu Christi spiritum meum tradam.

Tandem offero ad impetrationem eorum omni-
 um, quæ Bonitas Divina concedere mihi disposuit

itā, prout illa vult, & quia vult, & quando vult,
& quantum vult; cum quibus circumstantiis, gra-
dibus, conditionibusq; vult. Ad extremum offero,
pro his omnibus gratiis, quasunque tempore Sa-
crificii, sancti & perfecti Viri petere à te DEO bo-
norum omnium Authore consueverunt. Fiat DE-
US meus, fiat.

*Brevior applicatio fructuum Sacrificii
ex opere operato.*

SANCTISSIMA TRINITAS DEUS meus, venio
oblaturus Sacrificium veri DEI & Hominis,
verè realiter, substantialitèrque in Sacramento
Eucharistiae præsens: illudque ex opere opera-
to offero in exhibitionem supremi cultus, & ado-
rationis Tibi debitæ, in recognitionem Tuæ ex-
cellentiae, & absoluti super omnia creata Dominii.
Protector per hoc Sacrificiū, Te esse Authorem vi-
tæ & necis, dignūque, cujus honori omnis crea-
tura totam se impendat, consumat, & annihilat-
ur. Facio autem hoc in Persona Christi ac totius
No. lesiæ, nomine quidem omnium creaturarum,
quas mihi nunc imperorono; præsertim verò nomi-
ne ejus N. pro quo sum sacrificaturus.

2. Offero in plenissimam gratiarum actionem
pro omnibus beneficiis toti creaturarum universi-
tati à te collatis, præsertim Sanctissimæ JESU Chri-
sti Humanitati, gloriosissimæ DEI Parenti, om-
nibusque Electis tuis. Specialiter autem offero,
Gratias agendo pro beneficiis, illi N. pro quo
sum

sum sacrificaturus, collatis. Oppono dignissimum Eucharist con his omnibus ingratitudebus, quas sustines à me, & aliis, tibi negligenter servantibus, peccantibus, damnatis.

3. Offero in satisfactionem pro pœnis, tam in hac, quàm in altera vita, debitis mihi, & illis omnibus, quibus misericordissimè condonasti culpam, & iustissimè reservasti pœnam. Præsertim autem pro pœnis debitis illi N. pro quo sum sacrificaturus. Offero autem in propitiationem tui, & in satisfactionem sub eadem latitudine, ad quam tu DEUS meus, acceptatione tua, Sacrificium hoc infinitè dignum limitas.

4. Offero ad impetrationem omnium earum gratiarum, donorum, & beneficiorum temporalium, & æternorum, quorum capax est ille N. pro quo sacrificaturus sum. Quorum autem non est capax, & per hoc Sacrificium sunt conferibilia; applico fructum hunc mihi, vel meis, vel quibus debitor sum, ad purum gultum ac beneplacitum tuum.

5. Offero Sacrificium hoc, omni eò modò, quò est offeribile, & quò illud offerri vis. Volo per illud, dante te, consequi omne id, cujus illud, sub omni sua ratione, consideratione, æstimabilitate & energia est collativum, & quò dignum est, Tùque per illud conferre decrevisti.

Ad evitandam in Sacro celebrando morosam prolixitatem, expedit, ut ante illud pramittas utrumque Mem-

memento, vivorum & mortuorum: dum verò tempus illius in actu sacrificandi appetit, breviter illud mente revoca & ratum habe.

Memento Vivorum.

Domine JESU Christe pro nobis crucifixe, ad te perennem omnium bonorum fontem accedens, & sacratissima tua vulnera, in persona Ecclesiæ tuæ, meaque indigni Sacerdotis, adorans humillimè.

Depono cum omni reverentia in sanctissimo manûs tuæ dextræ Vulnere, totum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ statum cum omnibus in particulari Ecclesiis, earumque necessitatibus. Depono Papam N. omnes Episcopos, Canonicos, Parochos, Clericos, petens per hoc sacratissimum Vulnus, ejusque pretiosissimum Sanguinem, dones eis gratiam, perfectissimè juxtà suum statum vivendi, ac evitandi peccata, præsertim scandalizantia; dones zelum gloriæ tuæ, Fidei, & animarum, vitam denique dones exemplarem.

Depono insuper venerabundus in sacratissimo manûs tuæ sinistræ Vulnere, totum statum sæcularem, cum omnibus periculis & necessitatibus suis. Depono Imperium Romanum cum eius Imperatore N. omnia Regna Catholica, præcipuè Poloniam nostram, cum ejus Rege N. Duces Exercitûs, ipsûmque Exercitum, Senatores, Regni, Regalisque Curiæ Officiales, Administratos, Nobiles, totûmque Regni hujus populum; petens

per hoc sacratissimum Vultus, ejusque pretiosissimum Sanguinem, ut eis conferas gratias, ad salutem animæ & corporis necessarias; ut eos ab omnibus periculis eruas, eorumque necessitatibus tam corporalibus, quàm spiritualibus in tempore opportuno subvenias.

Depono in sacratissimo Pedis tui dextri Vultu, omnes Ordines Religiosos, cum omnibus in particulari eorum domiciliis, ac necessitatibus, cum omnibus illorum moderatoribus, eorumque subditis. Petens per hoc sacratissimum Vultus, ejusque pretiosissimum Sanguinem, ut eis donec conitans ac fervens tibi placendi, tuæque gloriam promovendi studium, zelum animarum, contemptum sui, specialem mortificationis, Crucisque tuæ amorem.

Depono in sacratissimo Pedis tui sinistri Vultu omnes in peccato mortali existentes, ut resipiscant. Depono omnes Hæreticos, Schismaticos, Ethnicos, Gentiles, omnesque Infideles, ut vera Fide illuminentur. Depono existentes in proxima occasione peccandi, ne labantur; agonizantes, ut finaliter in gratia sanctificante perseverent: tentatos ut vincant, ægros ut sanentur; captivos & incarcerationatos, ut eliberentur; quòvis modò afflitos ut patienter ferant, & consolationem accipiant; innocentes, nè corrumpantur.

Depono tandem in sacratissimo Lateris tui Vultu, me miserrimum peccatorem: mecum
verò

verò omnes Contagiuos, Amicos, & Benefactores, petens omnibus per hoc sacratissimum Vultus, ejusque pretiosissimum Sanguinem, donum finalis in tua gratia perseverantiæ; donum multa bona agendi, & multa innocenter ex tui amore patiendi, gratiam quàm perfectissimè juxta vocationem vivendi, ac tandem sanctè moriendi. Depono omnes inimicos meos, in particulari NN. anima illos Domine JESU toto corde, juxta sanctissimam voluntatem, bonitatem dignitatemque tuam.

Memento Defunctorum.

Memento Domine (præter eos pro quibus hoc Sacrificium applicavi) Parentum meorum mortuorum, ac specialium Benefactorum NN. Insuper eorum, qui paucis aut nullis suffragiis singulariter juvantur, & qui minimum satisfacti jam habent: dona his omnibus requiem æternam, per Sanguinem tuum pretiosissimum, quem effudisti in circumcissione, in horto, in flagellatione, in ipinea coronatione, in fixura manuum, pedum, ac Sacratissimi lateris tui. Peto id à Te, per oculos Tuos lachrymīs & Sanguine offusos, per aures blasphemīs & opprobriīs saturatas, per nares foetoribus carceris nocturni afflictas, per os felle & acetō potatum. Omnia autem hæc fiant juxta Tuum sanctissimum beneplacitum, propter majorem Tuam gloriam, bonitatem, dignitatem, ut horum enumeratorum animæ eliberatæ, libertatemque Filiorum DEI adeptæ, acjad visio-
nem

nem Tui beatificam admissæ , Te in æternum laudent , benedicant , ament , glorificent.

PRAXIS

Celebrandi Missam.

CUm Sacrificium Missæ à Christo Domino sit institutum , potissimum in memoriam sue Passionis , adeoque sit vera representatio illius cruenti Sacrificii , quod Christus in ara Crucis , immolatione sui Divini Corporis , & sacri Sanguinis effusione , Patri æterno obtulit , consummavitque : hinc optimus , & gratia acquirenda plenus celebrandi Missam modus est , mystica hujus Sacrificii actione , articulos Passionis Domini applicati , opus Redemptionis nostræ , pro mentis affectu recolere.

Nam etsi ipse Christus hic sit Principalis offerens , & oblatio : tamen etiam Sacerdos gerit Personam Christi : & habitus , seu vestimenta ejus , totaque Missæ actio , habet cum Christi Passione similitudinem.

Porro affectus istos , qui hic inseruntur inter celebrandum Missam , non est opus voce proferre , nè ritus celebrandi varietur : sed mente duntaxat , & corde sunt usurpandi : quod brevissime fieri potest , si præmeditatio præcedat , & habitus per actus frequentatos acquiratur , non simul , sed per partes : nunc in una Sacrificii Missæ parte sese exercendo , nunc in altera : prout Spiritus Sanctus dicabit.

Esset quidem optandum , ut in singulis Missæ actionibus , dum aliquod Passionis Christi mysterium recolitur ,

tur, ille quadruplex scilicet, Latrevticus, Eucharisticus, Satisfactorius, Impetratorius, expresse applicetur tum Celebranti, tum ei, pro quo Sacrificium offertur, v. g. dum Sacerdos manus lavat, & recollit illam Christi humilitatem, ex qua manibus propriis lavit pedes Discipulorum, eosque linteò abstersit, ut mente dicat: JESU ad pedes Discipulorum prostrate, eosque propriis manibus lavans, & linteò abstergens, Te ego affectu omnium Angelorum & Sanctorum tuorum adoro, laudo, benedico, glorifico; Tibi gratias ago; hanc tuam humiliationem Patri aeterno, in satisfactionem peccatorum meorum offero; eorumque veniam, & gratiam ad emendandum supplex postulo. Et sic de aliis actionibus infra recensendis. Si tamen hoc expresse ob memoriam prelixitatem, non posset fieri; saltem in Introitu, Elevatione, & Communionem hoc fiat; vel saltem post quamvis Missæ actionem, & particulam Passionis Christi recensitam, mente dicas: Miserere mei, & N. cui Sacrum applico. Porro commodum tempus hos actus, intus eliciendi est, cum nominamus hanc vocem; Domine: tunc enim tantillum subsistendum, & mente agendum, quod exterior actio postulat.

ORDO MISSÆ.

L Otio manuum. JESU ad pedes Discipulorum procumbens, eosque manibus propriis lavans, & linteò abstergens. Miserere mei & N. cui Sacrificium hoc applico.

Impo-

Impositio Hostiæ. JESU in ultima cæna SS. Eucharistiam instituens, eamque Discipulis porrigens. Misere mei & N. cui Sacrificium hoc applico.

Humeralæ. JESU in oculis velate, spinis coronate, & arundine in capite percussæ. Misere mei & N. &c.

Alba. JESU apud Herodem veste alba indute, sprete, ac illuse. Misere mei & N. &c.

Cingulus. JESU catenâ & funibus præcincte. Misere mei & N. &c.

Manipulus. JESU in manibus tanquam latro ligate. Misere mei & N. &c.

Stola. JESU in collo fune circumdate, & Crucis pondere onerate. Misere mei & N. &c.

Casula. JESU purpureo vestimento indute, & in Crucem acte. Misere mei & N. &c.

Vel si placet vitam Christi actam, ante Passionem recolere, induendo vestimenta dic. Misere mei & N. cui Sacrificium hoc applico.

Lotio manuum. JESU à SS. Patribus antiquis, multis lachrymâs expetite, & bonis eorum operibus, ac meritâ de congruo impetrate. Misere mei & N. &c.

Impositio Hostiæ. JESU per Hostias veteris testamenti præfigurate & invoke. Misere &c.

Humeralæ. JESU Sanctissimæ Virgini Mariæ ab Angelo Gabriele annuntiate. Misere mei & N. &c.

Alba. JESU carne humana per unionem hypostaticam indute. Misere mei & N. &c.

Cingulus. JESU à SS. Matre in Tua Nativitate facis ligate, & per infantiam pueritiamque nutrita. Misere mei & N. &c.

Manipulus. JESU laboribus à juventute tua exerce, Parentibusque subdite. Misere mei & N. &c.

Stola. JESU Discipulos in societatem ulteriorum laborum tuorum adificens. Misere mei & N. &c.

Casula. JESU onus Evangelii predicandi assumens, illudque indefessè exercens. Misere &c.

Egressus è Sacristia ad Altare. JESU de cenaculo ad hortum Gethsemani progrediens.

Descensus ab Altari. JESU à Discipulis adorandum avulso.

Confiteor. JESU in horto merens, in terram prostrate, Patrem orans, sanguine sudans, ab Angelo confortate, in voluntatem Patris Te renans.

Ascensus ad Altare. JESU hostibus tuis obviam prodiens.

Osculum Altaris. JESU à Juda, fraudulento osculo tradite, capte, ligate, à Discipulis derelicta.

Introitus. JESU in domo Annæ crudeli alapâ perculse.

Kyrie eleison. JESU à Petro ter abnegate.

Gloria in Excelsis. JESU coram Caipha, & maligno Concilio, falso accusate, alapâ & colapâ perculse, conspate reusque mortis judicate.

Misere mei & N. cui Sacrificium hoc applico.

Dominus vobiscum. JESU Petrum lapsum respiciens, eumque ad amaras lachrymas adducens.

Collecta, Epistola &c. JESU in foetidum carcerem conjecte, ibique tetro odore, ac multis injuriis, & opprobriis, tota nocte, propter nocturna hominum scelera, atrocissime divexate.

Munda cor meum. JESU manè iterum ante Caipham & impium Concilium constitute, iterumque reus mortis judicate.

Evangelium. JESU ad Pilatum in vinculis adducte, inique accusate, multis opprobriis & blasphemis afflicte.

Symbolum. JESU ab impio Rege Herode, veste alba indute, sprete, & illuse.

Offertorium. JESU ad Pilatum reducte, vestibus denudate, ad columnam alligate, flagris crudeliter caese, & lividis cruentisque plagis toto corpore cooperte.

Infusio Calicis. JESU spinis coronate, chlamide purpurea indute, arundine percussè, innumeris opprobriis saturate.

Oblata Cruce signans. JESU de suggestu Praetorii populo ostense, Barabbæ latroni postposito, ad Crucem horrendis clamoribus postulate.

Lotio manuum. JESU ad Crucem à Pilato condemnate, & gratias pro decreto hoc, Deo Patri agens.

Miserere mei & N. cui Sacrificium hoc applico.

Incl

Inclinatus Sacerdos orat in medio. JESU Cruce onerate, & sub ejus pondere fatiscens.

Orate fratres. JESU Matri Sanctissimæ, & piis mulieribus valedicens, ac Veronicæ faciem in linteo expressam relinquens.

Præfatio. JESU montem Calvariæ cum Cruce conscendens.

Sanctus, Sanctus. JESU ad supplicium Crucis præconizate.

Osculum Altaris. JESU vinò Myrrhatò cum felle mixtò potate.

Cruces super oblata formantur. JESU Crucem pro te configendo terebrari, & clavos maleòsque expediri intuens.

Memento. JESU coronâ spineâ vestibûsque apoliata, in Crucem prostrate, & Passionem tuam pro nobis Patri offerens.

Communicantes. JESU Electorum tuorum ante Crucifixionem singulariter memor.

Expanduntur manus super oblata. JESU in Cruce extense, & in Sacro pectore disrupte, ac in totis artubus divulse.

Cruces formantur. JESU in manibus, pedibûsque vulnerate, & Cruci confixe, ac spineâ Coronâ ultimò redimite.

Elevatio Hostiæ. JESU in Cruce elevate, in profundam scrobem demissæ, hostiam Te DEO Patri pro nobis immolans.

Elevatio Calicis. JESU copiosum sanguinem de vulneribus profundens.

Cruces formantur post Elev. JESU innumeris blasphemis & opprobriis in Cruce saturate.

Osculatur Altare inclinatus. JESU pro tuis hostibus Patrem deprecans.

Cruce signat Hostiam, Calicem, &c. JESU vestimenta tua inter milites dividi, cum dolore intuens.

Memento Mortuorum. JESU latroni Paradisum promittens, Matri Joannem, & Joanni Matrem commendans.

Nobis quoque peccatoribus. JESU derelictum Te à DEO Patre conquerens.

Signat oblata. JESU sitio gemebundè clamans.

Signat Hostiâ Calicem. JESU felle & acetô, in siti ardentissima potate.

Cooperit Calicem. JESU Consumatum est, edicens.

Pater noster. JESU in manus DEI Patris Spiritum tuum commendans.

Patenâ se signat; eâque Hostia supponit. JESU inter atrocissimos dolores, in Cruce agonizans.

Fractio Hostia. JESU in Cruce per separationem animæ à corpore, moriens.

Particulam Calici immittit. JESU secundum animam in limbum descendens.

Agnus DEI 1. JESU lanceâ in latere transfixe. 2. à Centurione pro justo. 3. à turba: pro Filio DEI agnite.

Inclinatus Sacerdos orat. JESU, ut Corpus Tuum sanctissimum de Cruce deponeretur, à Pilato postulate, & impetrare.

Panem Cœlestem. JESU à Josepho & Nicodemio de Cruce deposite.

Domine non sum dignus. JESU in ulnis doloræ Virginis Matris collocate, ejusque lachrymâs amarissimâs perfuse, aromatibûs à Nicodemio & Josepho inuncte, Sindone mundâ involute.

Sumptio Hestiae. JESU à dilectis Tuis amicis, cum funebri luctu, sepulchro illate, & tumulate.

Sumptio Calicis. JESU cujus pretiosum sanguinem dispersum, Angeli cum magna reverentia collegerunt, & honorificè adorârunt, usque ad Resurrectionem asservârunt.

Post Communio. JESU gloriosè ex monumento resurgens.

Dominus vobiscum. JESU post Resurrectionem Tuam, primùm Matri sanctissimæ, dein de Magdalenæ, ac Discipulis apparens.

Collecta. JESU per quadraginta dies post Resurrectionem Tuam cum Discipulis conversate.

Ite Missa est. JESU Discipulos è cœnaculo in montem Oliveti educens.

Benedicat vos. JESU Discipulis valedicens, & benedicens, & in Cœlum cum gloria

R 2

ascen-

Miserere mei & N. cui Sacrificium hoc applico.

ascendens. Misere mei & N. cui Sacrificium
hoc applico.

Evangelium S. Joannis. JESU Spiritum S. in
Discipulos è Cælo mittens, eisque variarum ge-
nera linguarum ad Evangelium prædicandum
tribuens. **Miserere mei & N.** cui Sacrificium
hoc applico.

ကမ္ဘာ့အလင်းစာပေအသင်းမှ ထုတ်ဝေသည်

P R A X I S

Gratiarum actionis post Missam vel Com-
munionem faciendæ.

PERACTA Missa, permagni refert, nosse uti illo tempore, quò apud nos Christus demoratur, & tanti hospitii frui presentia. Neque enim tempus ad negotia salutis agenda magis opportunum habere possumus, quàm cum ipsum salutis Authorem intra nos habemus. Si quispiam invitasset amicum, sed mox, quasi tadio correptus, Domò jam exceptum desoreret, & nescio ad quæ ludicra sese converteret, non dignatus hospitem familiari alloquiò, aut ullò benevolentia vel humanitatis officiò: nonnè hoc inurbanum, & indignum esse diceres. Quid igitur de iis dicendum, qui DEO in domum suam receptò, mox dorsum obvertunt, nec curant cum eo paulisper conversari: quid hoc est, nisi vilipendere hospitem; imò etiam graviter offendere, maximè cum sis ille hospes, qui ad te venit, non ut reficiatur à te: vel deterur: sed ut reficias te, ac deter. Quid ergo sis properas? quid

quid præter DEum tuum queris? plus ille te docebit, quam omnes libri; plus recreabit, quam omnes amici; plus boni præstabit, quam omnes mundi artes & opes.

Praxis ergo seu exercitium tractandi cum Christo, post Missam peractam, ad 4. capita revocabitur. Ad cultum Latrevticum seu adorationem; ad Gratiarum actionem; ad satisfactivam oblationem, ad impetrationem.

Cultus Latrevticus.

Ut ergò excites te magis ad debitam tanta Majestatis adorationem; exerce Aclūs vivæ Fidei, Spei,

Charitatis mixtis affectibus humilitatis, reverentia, admirationis &c.

O Sapientia infinita! ô æterna Veritas! ô Bonitas immensa! quæ nec falli, nec fallere potes, credo. in Te & credo Tibi in omnibus, quæ nobis revelasti, & quæ per Ecclesiam tuam credenda proponis. Imprimis verò credo, Te in hoc sanctissimo Sacramento esse præsentem, prout apertis verbis asseruisti; quibus plus tribuo, quam ingenio meo, omnibusque sensibus; & pro hac Fide, per Tuam gratiam mori sum paratus. Spero in Te, ô ineffabilis Bonitas, confidens infinitæ misericordiæ Tuæ, & pretiosissimis Tuis meritis, daturum Te mihi veniam, gratiam, & gloriam. Amo, & amabo Te, ac omnia, quæ Tu amas propter Te, ô fons inexhauste omnis boni, quia Tu omni amore

dignus es. Gaudeo de infinita perfectione, beatitudine, & amabilitate Tua, & de omni obsequio, laude, honore, & gloria, ab Electis Tuis, & creaturis omnibus unquam Tibi reddita, & in æternum reddenda. Te Tuumque in omnibus beneplacitum amplector, omnique possibili reverentiæ, fiducia, amoris, & pietatis affectu veneror, & exosculor. Quidquid in omnem æternitatem egero, aut fuero passus; cedat ad Tuam gloriam. Totus sum Tuus, fac de me, quidquid vis nunc & in æternum. Nihil ergo de veritate præsentia Tuæ dubitans, Te supplex adoro, benedico, glorifico. Utinam verò eò Te modò adorare, benedicere, glorificare valeam, quò Te tot milia Angelorum, Sanctorumque Tuorum in Cælis adorant, benedicunt, glorificant. O Clementissime Salvator, quàm suavissimus ac mitis es, multaque misericordiæ omnibus invocantibus Te? Cum enim non essemus, Divinâ potentia creasti nos: cum inimici tui essemus, è cælo veniens mirâ sapientiâ redemisti nos: ut verò nos miseros ac debiles in hoc exilio pasceres & conservares; tot Sacramentis, totque auxiliis gratiæ Tuæ Ecclesiam Tuam instruxisti; imò Corpus & Sanguinem Tuum, id est, Te ipsum ineffabili bonitate & modò prorsus admirabili, in hoc Sacramento nobis dedisti. O charitas, ô pietas, ô novum & grande mysterium! Tunc DEUS meus ad me venire dignaris? Rex ac Dominus summæ Majestatis ad servum intimum; DEUS ad homi-

minem; Creator ad creaturam? Unde hoc mihi, ut Tu Domine venias ad me, à quo abire poteras, imò debueras; quia homo peccator sum? Quid enim est homo, quòd memor es ejus, aut filius hominis, quoniam visitas eum? An nescis, quis sim ego? Pulvis utique & cinis, vas sordium, & esca vermium, & ad hunc Tu de coelo venis? O DEUS & Dominus noster, quàm admirabile est Nomen Tuum in universa terra? Cui proinde unà mecum omne genu flectatur, coelestium, terrestrium, & infernorum, nunc & in sæcula sæculorum.

Gratiarum actio.

Hic exerce actus gratitudinis, laudationis DEI, & alios ad hoc invita.

Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Utinam aperiantur labia mea, & repleatur os meum laude, ut cantem gloriam Tuam, tota die magnitudinem Tuam, & enarrem universa mirabilia Tua. Magnificet anima mea Dominum, tot tantisque affecta beneficiis, & exultet spiritus meus in DEO salutari meo; quia respexit humilitatem servi sui, & fecit mihi magna, qui potens est, & esuriētem implevit bonis. Benedic ergo nunc anima mea Domino, & omnia, quæ intra me sunt Nomini sancto ejus; qui propitiatur omnibus peccatis tuis, qui sanat, per hujus Sacramenti virtutem, omnes infirmitates tuas, &c. Magnus

Tu es Domine, & laudabilis nimis, quis Tuas enarrabit potentias? quis auditas faciet omnes laudes Tuas? Ego quidem, etsi omnia membra mea verterentur in linguas, & omnes vitæ meæ respirationes transirent in Tui laudes, & gratiarum actiones; tamen longè minor essem cunctis miserationibus tuis: unde agnoscens insufficientiam meam, id unum votis omnibus exopto, ut omnes Creaturæ Tuæ, mecum & pro me laudent, ac benedicant Nomen sanctum Tuum in æternum.

Sed ante omnia ô Clementissime DEus, accipe laudes & gratiarum actiones, quas tibi Unigenitus Filius Tuus Salvator noster, in assumpta Humanitate, à primo suæ incarnationis instanti, toto vitæ suæ decursu persolvit. Et illas præcipuè, quas instituens hoc Sacramentum, & quasi jam tum agnoscens, impares nos esse gratiis tanto beneficio referendis, elevatis in Cœlum oculis ad Te DEum Patrem suum Omnipotentem, nomine omnium Nostrum, Tibi gratias agit.

Suscipe ô piissime Pater, & illas gratiarum actiones, quas Beatissima Virgo, Unigeniti Filii Tui Mater Tibi obtulit, quando eum, quem ego nunc pectori meo inclusum complector, ipsa castissimis suis visceribus concepit, gestavit & peperit. Nec non & illas, quas toto vitæ suæ tempore, & potissimum, quoties jam sublatum in cœlos, in Sacramento recepit, ex ardenti

cordis desiderio, & intima devotione persolvit.

Benedicant quoque & laudent Te omnes Angelici Spiritus, qui throno Majestatis Tuæ jugiter tremantes assistunt, & cantant incessabili voce dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus.

Desidero quoque ex toto corde, ut omnes Sancti & amici Tui, Tecum modò regnantes in cœlis, quorum Communionem credimus, meam insufficientiam compensent, suis dignissimis laudibus, quas unquam in terra, in usu & veneratione hujus Sacramenti devotissimè obtulerunt, & quas Tibi modò decantant, cùm revelata facie comdunt panem vitæ, & torrente voluptatis Tuæ potantur. Participem me fac DEUS meus omnium timentium Te, & custodientium mandata Tua.

O utinam pariter omnium piorum affectus, fervores, & omnia Tibi in terris placentium vota, desideria, & merita, in me unum colligere possem, atque sic tota animi intensione Te amare, & honorare, pro tanto, quò me in hoc Sacramento dignaris, amore & honore.

Profiteor enim, si, quotquot in mundo fuerunt, sunt, aut erunt devotorum, qui debita cum præparatione, devotione, & fructu, Divinissimum hoc Sacramentum unquam acceperunt vel accipient; si inquam, illorum omnium conatus, desideria, & grati, piique affectus, in me unum concurrerent; libens sanè & ultrò omnia

prorsùs in laudem & gloriam Nominis Tui, debitamque gratiarum actionem converterem.

Et tamen ingenuè fateor, servus inutilis essem, nec Te condignè laudare possem; quia major es omni laude. Sed parce mihi Domine, quia inops & pauper sum ego: saltèm igitur desiderium pauperis, seu hominem bonæ voluntatis non despicias. O utinam benedicant omnia opera Domini Domino, laudent, & superexaltent eum in sæcula.

Oblatio Satisfactiva.

Offer DEO Patri Christum cum ejus meritis, ac teipsum offer Christo.

O Pater misericordiarum, grandis est, & laudabilis super omnia, immentia illa Charitas Tua, quâ sic mundum dilexisti, ut Filium Tuum Unigenitum dares; ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Quid Tibi pro tanta Charitate ego vilis creatura retribuam? Ecce illum ipsum dilectissimum Filium Tuum offero Tibi, mi Pater, quem pro salute mea tam amanter obtulisti, & in hoc Sacrificio, quod pro jugi illius beneficii memoria celebramus, tam gratiosè offerendum & sumendum dedisti.

Quem potius Tibi offeram, ô Pater æterne, quàm Filium Tuum dilectum, in quo Tibi bene complacuit? Quem alium dirigam intercessorem Tibi ego reus, nisi hunc, qui est propitiatio
pro

pro peccatis meis, Advocatus, Pontifex summus, non alieno sed proprio sanguine perfusus, Hostia Sancta, Agnus sine macula, qui peccatum non fecit; sed abstulit peccata mundi, & langviores nostros livore suo sanavit.

Ecce spes mea, tota fiducia mea, Christus JESUS Filius Tuus, Salvator meus: noli, quæso despiciere hanc oblationem, quamvis id mereatur vilitas offerentis; sed aspice, precor, propitiùs, quia major est in infinitum dignitas oblati. Respice in faciem Christi Tui, qui Tibi pro nostra salute factus est obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis.

Aspice Pater piissimum Filium Tuum, pro me tam impia & crudelia passum: respice in eum, qui passus est, & reminiscere benignè, pro quibus passus. Nonnè hic est innocens ille, quem, ut servum redimeres, Filium tradidisti? Recole piissime Pater, quia hic est ille, quem etiam ex Tua Essentia genuisti, meam tamen carnis participem fieri voluisti, ut factus consors mea Humanitatis, consortem me faceret suæ Divinitatis. Attende in Filio, quod Te moveat, misereri servo; & dum dilecti Filii Tibi patent vulnera; mea quæso tegantur scelera; & quia caro Te laceffivit ad iram, caro Te obsecro, flectat ad misericordiam, & veniam.

Suscipe igitur, O Sancte Pater, Omnipotens, æterne DEUS, hanc sanctam & immaculatam Hostiam Filii Tui, quam ego indignus famulus

lus Tuus offero Tibi, unà cum omnibus virtutibus, meritis, vulneribus, cruciatibus, plagis, suspiriis, cum omnibus sacri sudoris, & cruoris ejus guttis.

In unione illius amoris, quò ipse Tibi in ara Crucis semetipsum obtulit; in laudem & gloriam Nominis Tui; in gratiarum actionem, pro omnibus beneficiis Tuis, mihi totique generi humano collatis.

In expiationem quoque peccatorum meorum; in suppletionem omnium defectuum meorum; in solatium & refrigerium omnium fidelium vivorum & defunctorum &c. &c. per eundem, quem hic offero, Dominum nostrum Filium Tuum. O Amantissime Salvator, quàm magna est super me misericordia Tua, quem, etsi vilem & indignum peccatorem, emisisti tam magnò pretiò, nimirum Sanguine Tuo pretiosissimo. Nam ut me satanæ mancipium liberares, Tu verus DEI Filius obtulisti Temetipsum in ara Crucis DEO Patri in Redemptionis pretium; ut verò me pasceres & confortares, Temetipsum nunc mihi in cibum dedisti. Quid retribuam Domino, cum pauper & inops sim ego, pro omnibus, quæ retribuit mihi? an vis Tibi præberi cor meum; nonnè DEO subjecta erit anima mea, à quo omne salutare meum? Nonnè animam meam jure sibi vendicat, qui pro ea animam suam posuit. Paratum cor meum DEUS, paratum cor meum; accipe me totum, qui me totum fecisti: & cum

to-

totus perissem, pro me Te totum dedisti. Verum quæ commutatio? si pro Te reddam me: nempe pro Domino servum, pro DEO hominem, pro Sancto & iusto iniquum, & impium, pro agno immaculato, sordidum peccatorem. Sed Tu Domine, qui dignum habuisti me, pro quo dares non alium quàm Te, nunc quoque suppliciter rogo, nè avertas faciem Tuam à me, neque despicias me DEUS salutaris meus. Suscipe servum Tuum in bonum; qui accepisti pro me formam servi. Suscipe hominem, qui pro me factus es homo. Suscipe peccatorem & ovem perditam, qui es Pastor bonus, & Agnus sine macula, tollens peccata mundi.

Suscipe pariter obsequium servitutis meæ, quod oculis Tux Majestatis indignus obtuli, in unione illius Sacrificii, in quo Tu Temetipsum pro me DEO Patri in ara Crucis Hostiam obtulisti. Conjunge vile servitium meum cum omnibus, quæ egisti; & passus es ex perfectissima charitate, & obedientia, & cum divitiis satisfactionum ac meritorum Tuorum, Patri æterno illud offerre digneris; ut de Tua abundantia ditetur mea inopia; & quam ex me ipso nullatenus mereor, Te mediante, gratiam obtineam. In manus Tuas commendo spiritum meum, Domine DEUS veritatis, qui me redemisti. Tibi deinceps adhærere bonum mihi est, & ponere in Te spem meam. Quid enim mihi sit in cælo, & à Te quid velim super terram?

Tu

Tu enim es pars hereditatis meae, & calicis mei,
Tu es qui restitutus es hereditatem meam
mihi.

Impetratio.

*Nè dubites hic auidè, & instanter multa petere,
tibi ipsi & proximis thesaurum hic infinitum habes
Cœlestium divitiarum. Aviditas petentis, donantis
liberalitatem provocat. Dilata os tuum, & Deus
implebit illud.*

O Clementissime Salvator in multitudine mi-
sericordiæ & bonitatis Tuae introivi ad Altare
Tuum, à quo conscius miseriæ & iniquitatis meae,
merito abstinere debueram, nè fortè accessu teme-
rario reus fierem Corporis & Sanguinis Tui. Ve-
rùm Tu dulcissime Domine, delicta juventutis
meae & ignorantias meas nè memineris, sed po-
tius reminiscere miserationum Tuarum, ut non
intres in iudicium cum servo Tuo, quia non
iustificabitur in conspectu Tuo omnis vivens.
Si enim iniquitates observaveris Domine, Domi-
ne, quis sustinebit? quis accedere ad mentem
Tuam audebit? quis seret rigorem iustitiæ Tuae?
aut quis subsistet in conspectu Divinæ Majesta-
tis Tuae, in quo etiam Cœli non sunt mundi?

Ecce O Domine confiteor adversum me inju-
sticiam meam; Tu quæso remitte impietatem
peccati mei. Tibi soli peccavi, & malum cor-
am Te feci. Sed Tu, qui venisti peccatores
salvos facere, salva me, nè projicias me à facie
Tua,

Tua, pro cuius salute Temetipsum spontè tradidisti in pretium, pro cuius alimonia Temetipsum in cibum dedisti. O quanta erit fiducia peccatoris, cui cognita est tanta pietas Salvatoris! Quid erit O Christe Salvator, quod impediat me, nè veniam ad Te, qui à summo Cælo, causâ salutis meæ venisti ad me. Infirmus quidem & afflictus sum nimis: sed an ideò à facie Tua fugiam? Imò vel ideò solùm ad te veniam, quia infirmus sum: non enim opus est bene habentibus medicò, sed his, qui malè habent: Tu autem solus es Medicus animæ meæ, qui languores nostros Tuo livore sanasti: sana ergo animam meam, quia peccavi Tibi. Iniquitates meæ, sicut onus grave, gravatæ sunt super me: & quis alleviabit, aut quis portabit onus meum? Tu es ô Domine Agnus DEI, qui tollis peccata mundi: qui bajulasti Crucem, ut portares nostram iniquitatem: qui dixisti: venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos: Cur ergo ad Te non veniam, qui solus relevare potes peccatorum meorũ sarcinam.

Ego vitiiis, pravisque passionibus coinquinatus sum, & ideò ad Te confugi; quis enim alius mundum faciet, de immundo conceptum semine, nisi Tu Domine, qui lavisti nos à peccatis nostris in Sanguine Tuo. Lava ergo me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.

Ego sum filius ille prodigus & inobediens, qui à Te profugus, omnem consumpsi substantiam;

tiam; & nunc extremam patior inopiam : quò
 ibo, si ad Te non redeo amantissime mi Pater ?
 Tu enim es Pater misericordiarum, & DEus to-
 tius consolationis, qui semper recipis in gratiam
 Filios ad Te revertentes, eosque affectu pater-
 no foves. Ego quidem non sum dignus dici
 filius Tuus; Tu nihilominus vis haberi & esse
 Pater meus. Sis itaque mihi propitius & ele-
 mens : recipe exulem filium, operias nudum,
 reficias esurientem, dices inopem. Quomodo
 miseretur Pater filiorum, sic miserere mei, ô
 misericors & miserator Domine : nunquid enim
 lætaris in morte & perditione peccatoris, qui
 ut ego viverem, pro me dignatus es mori. Ec-
 ce, quâ fiduciâ ad Te venio, O Christe Salva-
 tor, quamvis sim homo peccator : sed Tu par-
 ce mihi per infinitam misericordiam Tuam, si
 non eâ, quâ par erat curâ, præparatione, ac
 devotione tremendum hoc egi Mysterium. Me-
 morare Domine, quæ sit mea substantia : spiri-
 tus quidem promptus est, caro autem infirma;
 & terrena inhabitatio deprimit sensum multa
 cogitantem. Domine ante Te omne desiderium
 meum, & gemitus meus à Te non est abscon-
 ditus.

O Benignissime DEus, cupio ex toto corde
 Tibi servire deinceps in iustitia & sanctitate,
 omnibûs diebûs vitæ meæ : utinam dirigantur
 vitæ meæ ad custodiendas justificationes Tuas.
 Hoc votis omnibûs desidero, ut cor meum ab
 omni-

omnibus rebus creatis abstraham, Tibique totus uniar, ut per hujus Sacramenti virtutem, ego in Te & Tu in me mancas. Tibi adherere cupio, quia Tu es DEUS Salvator meus, Dux, Medicus, Magister, imò Pater meus & omnia. Utinam exhibeam corpus meum hostiam viventem, sanctam, Tibi placentem; vivam ego, jam non ego, vivat verò in me Christus, quem intrà meipsum habeo. Juravi ò DEUS & statui custodire judicia iustitiæ Tuæ.

Verum ò Domine, velle quidem mihi adjacet, perficere autem non invenio; quia in membris meis reperio aliam legem, repugnantem legi mentis meæ, ut, non quod volo bonum, hoc faciam. Ad Te itaque ò Domine levavi oculos meos, quia imperfectum meum vident oculi Tui. Tu respice precor oculis misericordiæ Tuæ infirmitatem meam: nam sinè Te nihil boni facere possumus; ex Te autem est omnis sufficientia nostra. Tu itaque deduc me Domine in semitam mandatorum Tuorum, quia ipsam volui.

Eripe me de inimicis meis Domine, qui parati in conspectu meo mensam, ejus nunc factus sum particeps, adversus eos, qui tribulant me: fac mecum signum in bonum, ut videant, qui oderunt me & confundantur; quia Tu Domine adjuvisti me & consolatus es me.

Da mihi intellectum & scrutabor legem Tuam, & custodiam illam in toto corde meo. Proba me ò Deus & scito cor meum; interroga me, & cognos-

gnosce semitas meas; & vide, si via iniquitatis in me est, & deduc me in viam æternam: dirige in conspectu Tuo viam meam, ut declinem à via, cujus novissima ducunt ad mortem. O Scrutator cordis mei, vides, quàm sim fragilis & pronus ad hoc N. vel illud vitium: ego quidem lapsum cavere firmiter propono; sed tamen labar; nisi Tu manum Tuam supponas: adjuva ergo infirmitatem meam gratiâ Tuâ. O Christe JESU mitle & humilis corde, qui humillas Te ad manus cujuslibet etiam indigni Sacerdotis, qui demittis Te ad species panis & vini; adeoque à multis viliter, & contemptum tractaris; da mihi gratiam Tuam, ut non exaltetur cor meum; neque elati sint oculi mei; neque ambulavi in magnis & mirabilibus super me.

O mi Domine! qui cum dives esses, pauperis servi formam accepisti: inclina cor meum in testimonia Tua, & non in avaritiam, ut delecter in via testimoniorum Tuorum, sicut in omnibus divitiis.

O Agne immaculate! qui de Virgine nasci voluisti; da mihi puritatem mentis & corporis; per illud, quod hic nobis præbes, vinum germinans virgines.

O Christe JESU! qui tanquam Agnus innocens, ductus es ad victimam, totque injuriis & opprobria passus; da mihi spiritum patientiæ & mansuetudinis.

O Christe Salvator! qui in extrema siti, potatus

tatus es felle & aceto, & omnes spiritus delicias in hoc Sacramento nobis parasti; aufer à me ventris concupiscentias, ut Tibi DEO meo serviam; non ventri, aut voluptati.

O Domine, qui in horto, sanguineo sudore manans, prolixè, & ferventissimè orasti; fac, ut laudem Te, ex toto corde; nec dormitet anima mea præ tardio, in cultu ac servitio Tuo.

O dulcissime Salvator cordium! Tu nosti, quid sit in homine, qui omnes vias meas consideras: Tu scis optimè, quibus in hoc statu & officio, in quo per gratiam Tuam sum constitutus, virtutibus & donis magis indigeam. Tribue itaque mihi gratiam Tuam, qui tam copiosum gratiæ Authorem, nobis in hoc Sacramento dedisti, & me nunc ad illius participationem tam clementer admisisti. Quæ autem non obvenient bona illi, ad quem divertere dignatur fons ipse bonorum! Ingressus aliquando in domum Zachari, dixisti: Hodie huic domui salus facta est. Jam es ingressus, ô Christe, domum animæ meæ. Dic ego illi quæso: Salus Tua ego sum; quia Tuum dicere, est facere; & Tu solus es DEus Salvator meus.

Adjuva me DEus salutaris meus, & propter gloriam Nominis Tui libera me, & salva me, quid est enim IESUS, nisi Salvator? verè non est aliud Nomen sub cælo, datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Cor mundum crea in me DEus, & spiritum rectum innova in

visceribus meis. Redde mihi lætitiā salutis Tui, & spiritu principali confirma me. O Domine, qui tam dignanter venisti ad me, non dimittam Te, nisi benedixeris mihi; qui aperis manum Tuam, & impleas omne animal benedictione. O utinam accipiam benedictionem à Domino, & misericordiam à DEO salutari meo! quatenus eam de virtute in virtutem; donec Te clarè videam DEum Deorum in Sion, quem nunc velatum in Sacramento, & per speculum in enigmate video. O Domine, qui neminem vis perire, sed omnes homines salvos fieri, ideòque pro omnibus mortem subisti, & hoc Sacramentum instituisti; salvos fac servos Tuos, DEus meus, sperantes in Te. Memor esto Congregationis Tux, quam possedisti ab initio. Salvum fac populum Tuum Domine, & benedic hereditati Tux, & rege eos, & extolle illos in æternum. Subveni quæso famulis Tuis, quos pretioso sanguine redemisti. Mitte eis Domine auxilium de Sancto, & de Sion tuere eos.

Miserere Amicorum, Benefactorumque meorum NN. Communica illis meritum pretiosi Sanguinis Tui, & Passionis Tux, ut ope gratiæ Tux, sic vitam præsentem instituant, ut tandem in Cœlis æternæ vitæ præmium recipiant. *Memineris hic etiam defunctorum.*

O Dulcissima Virgo Mater! quæ eundem Dominum, quem ego modò suscepi, de Spiritu Sancto conceptum, in sacratissimo utero Tuo di-

dignè portâsti, intercede pro me apud eundem Filium Tuum, omnisque negligentiae, & indignitatis in summi hujus Sacramenti sumptione commissæ, veniam mihi impetra.

Mater misericordiae, per Te, precor, accessum habeam ad Filium, & per Te nos suscipiat, qui per Te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas Tua culpam nostræ corruptionis, & humilitas Tua DEO tam grata, nostræ veniam impetret vanitatis & superbiæ. Copiosa charitas Tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum, & fecunditas Tua gloriosa, fecunditatem nobis conferat meritorum. O Domina Nostra, Mediatrix nostra, Advocata nostra, Tuo Filio nos representa, Tuo Filio nos reconcilia, Tuo Filio nos recommenda. Fac ô Benedicta per gratiam, quam meruisti; per misericordiam, quam peperisti; ut qui Te mediante, dignatus est fieri particeps infirmitatis & miseriæ nostræ; Te quoque intercedente, participes nos faciat bonitatis ac gloriæ suæ, JESUS Christus Filius Tuus Dominus noster, qui est super omnia benedictus in sæcula.

O Sancti DEI omnes, qui jam transistis hujus mortalitatis pelagus, & pervenire meruistis ad portum aeternæ felicitatis; qui in carne viventes, sic Domino servivistis, ut jam cum ipso sinè fine regnetis: Obsecro vos per vestram charitatem, ut sicut estis securi de vobis, ita sitis solliciti pro nobis. Per ipsum vos rogo, qui vos elegit, qui nunc,

replet in bonis omne desiderium vestrum; esto-
te memores nostri, qui adhuc in mediis naufragii
veriamur periculis. Subvenite misero peccato-
ri, qui ad portum quietis, quem vos feliciter
attigitis, aspiro; ut per vestras orationes, vestro
tandem jungar consortio. Sed interim, dum hæ-
reo in via, opus mihi est viatico, quò confor-
tatus feliciter iter conficiam. Viaticum nostrum
est Christus ipse Salvator, quò vos satiamini in
patria, nos sustentamur in via; donec veniat
tempus, quò vobiscum satiemur & nos ab uber-
tate Domus DEI. Adeste mihi, quaeso, preci-
bus, meritisque vestris, ut Panis ille celestis &
viaticum Divinum, quod modò sumpsi, præstet
mihi robur & tutamen contra omnes infirmitates,
pericula, & insidias, ut in fortitudine cibi illius
ambulem per hujus mundi desertum, usque ad
montem DEI; ibidemque dulcissima illius frui-
tione jugiter gaudeam, & DEum unà vobiscum
laudem, per omnia sæcula, Amen.

PARAPHRASIS

IN ORATIONEM DOMINICAM,

*Ante vel post Missam, aut Communionem,
fructuosè usurpanda.*

Pater noster. Potentissime, Sapientissime, Clementissime; qui, ut dulcedinem Tuam in filios Tuos demonstrares, Pane suavissimo de

caelo praestito, esurientes reple, & omnia, quae creasti, tam paternè & mirabiliter alis, atque conservas; adeoque nec mihi supplici Filio Tuo, ut confido, pro Paterna bonitate Tua quidquam denegabis. Unde confidenter nunc levo ad Te oculos meos.

Qui es in caelis. Ut oculis misericordiae Tuae, respicias me miserum, exulantem à facie chari Parentis, & inter tot pericula, in terris peregrinantem.

Sanctificetur Nomen Tuum. Omnia quaecunque facio, dico, cogito, cedant ad majorem Tui Nominis gloriam: nunc verò praecipuè, cum ad sacra Corporis & Sanguinis Filii Tui mysteria venio: hoc unum volo, hoc desidero, ut laudetur suprema Tua Majestas, & immensa Tua Bonitas ametur, cui ob summam excellentiam, debetur ab omni creatura omnis Honor & Gloria, aeterna Laus, & Gratiarum actio. Sed quis dignè laudare Te, aut gratias agere Tibi poterit? ecce Filius Tuus dilectus, in sacrosancta Eucharistia absconditus, in quo Tibi benè complacuit.

Adveniat Regnum Tuum. Cujus Regni felicitatem ac delicias in hoc Sacramento praelebamus. Dediti enim nobis, in pignus futurae gloriae, Corpus & Sanguinem Filii Tui: & sic nos quoque per gratiam adoptionis fecisti Tibi haeredes, cohaeredes autem Christi: interim verò dum adhuc in exilio peregrinamur à Domino, fac nos ita hoc sacro pignore uti, quatenus in dies ma-

gis ; magisque in nobis proficiat Regnum Tuum gratiæ ; ut tandem in nos perveniat Regnum Tuum gloriæ.

Fiat voluntas Tua. Jubemur enim manducare Carnem Filii Tui, DEI-Hominis, & bibere Sanguinem ejus ; alioquin vitam in nobis non habituri. Quis enim hoc præsumeret, conscius infirmitatis suæ, nisi id tam amanter & diligenter Tu unâ cum Filio velles, & præciperes ? Quia ergo ita vis, fiat, quod vis, & quomodo vis : hæc est enim voluntas Tua, Sanctificatio nostra, nempe nos esse sanctos par est, quia Tu Sanctus es, & accedimus ad ipsum Sanctum Sanctorum. Fac igitur Domine, ut hæc sancta non traicemus ; nisi sanctè & religiose. Unde

Sicut in celo. Sancti pleno ore, puro corde, & ardenti desiderio manducant hunc panem vivum revelata facie ; ita & nos in terra magnò desiderio & prompto affectu comedamus cum speciebus Sacramentalibus velatum ; donec & nos cum Electis Tuis videamus illum in propria specie, & satiemur ab ubertate Domus Tuæ.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Tu, qui das nobis in Te sperantibus escam in tempore opportuno ; Tu, qui aperis manum Tuam, & imple omne animal benedictione ; mihi ne soli deesse poterit ? Nosti Domine, quia non minus anima quam corpus indiget cibo, ut vivat : illud enim naturali calore, hæc actu concupiscentiæ continetur. Adhuc enim inhiabo siliquis porcorum ;

rum, cui in Domo Patris mei vesci licet Pane
 Filiorum, imò Angelorum, mannâ cœli, & Pa-
 ne vivo, qui de cœlo descendit? O pretiosa &
 nobilis etca, sed ô grandis æterni Patris chari-
 tas & misericordia! Mihi enim non ferenti, nec
 metenti, nec habenti horrea, datur è cœlo fru-
 mentum Electorum & Panis vitæ. Tu Domine
 seminâsti illum in terris; Tu mortis falce messui-
 sti; eumque in horreo Ecclesiæ Tuæ nutriendis
 filiis Tuis totum exposuisti. Da ergo mihi Be-
 nignissime Pater, ut hoc Pane sapius dignè refi-
 ciar, imò etiam quotidie (si non Sacramentali-
 ter, saltèm spiritualiter) recipiam, quod mihi
 quotidie profit, quia enim quotidie pecco, ac
 deficio, an non meritò quotidie etiam remedium
 accipio, quod vires meas reficiat? O utinam hoc
 cœlesti Pane & viatico, ità sustenter in hoc de-
 serto, ut in fortitudine cibi illius ambulem usque
 ad montem DEI.

Et dimitte nobis debita nostra. Heu quàm multa
 & gravia! In multis enim offendimus omnes. Ve-
 rè nos miseri & inopes, solvendo non fuimus,
 neque sumus: sed ecce Domine apud Te est
 misericordia, & copiosa apud Filium Tuum re-
 demptio, quem nostrî misertus, dedisti nobis.
 Ille justus, impollutus, & innocens per omnia;
 quod nos debuimus, solvit; quod nos peccavi-
 mus, ipse luit, Tuæque Justitiæ abundè satis-
 fecit; donans nobis immensum meritorum suo-
 rum thesaurum, & infinitum sui Sanguinis pre-
 tium

tium. Hoc autem totum, velut depositum, habemus in pretiolo Sanctissimi Sacramenti arario reconditum. Hunc ergo thesaurum nunc Tibi ô Pater aterne offero, ut inde capias, quantum à me pro debitis meis exigis. Ego unde solvam, non habeo; at Filii Tui superabundant merita, ut inde nostra solvantur debita. Propter hunc itaque.

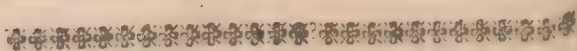
Dimitte nobis, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Dimittimus, inquam, nè fortè extravinculum charitatis, indignè tractemus Sacramentum pacis & unitatis, ac frustrà à DEO quaramus misericordiam, si nos ipsam homini negamus. Quæ enim nobis communicatio cum Corpore & Sanguine Domini? Si membris Corporis ejus mystici, id est, proximis nostris, communionem pacis & amoris non conjungimur? Oportet nos utique, cùm accedere volumus ad Altare, priùs reconciliari Fratribus nostris, si quid habent adversus nos; & sic venire ad offerendum munus nostrum. Hoc Filius Tuus nos facere docuit, & ipse fecit. Cùm enim esset in cruce, exsolvens omnium debita, dimisit inimicis suis, & pro tortoribus supplex rogavit, dicens: Pater ignosce illis &c. Dimitte mihi itaque debita mea, pro quibus Filius Tuus offert merita sua. His enim secutis, si iniquitates observaveris, quis sustinebit?

Et nè nos inducas in tentationem. O Domine, qui parâsti mensam in conspectu nostro, adversus

sus omnes, qui tribulant nos, Panem hic appon-
nis, qui cor hominis confirmat, adversus omnes
tentationes mundi, carnis, & dæmonis, da mi-
hi per hunc cibum cœlestem & vivificum vires &
robur, ut tentatus non succumbam; sed Tibi
constantiter adheream: non studeam esse amicus
hujus mundi, aut conformari huic sæculo; sed
virtute cœlestis cibi transformer in Te, ut uni
Tibi placere cupiam, & displicere timeam. Sor-
deat mihi terra; quia hic cœlum intueor, & mun-
di, totius Dominum complector. Nihil me car-
nis moveant illecebra, cui datur Agni immacu-
lati carne & mannâ cœli vesci; in quo delicias
longè majores, & omnem saporis suavitatem in-
venio. Dæmon verò quid poterit in me, quan-
do mecum est DEUS? Si autem DEUS pro nobis,
quis contra nos.

Sed libera nos à malo. Multis enim in hac vita ca-
libus, & miseriis, obnoxii sumus, quæ eatenus ce-
sentur esse mala, quatenus nos fragiles in culpam
dejiciunt, & abstrahunt à Te, summo bono. Ab-
lucii autem à summo bono, hoc utique est summum
malorum. Quem ergo requiremus, qui nos liberet
ab hoc malo; nisi Te fontem omnis boni, & quem
ad id Advocatum apud Te, omnisque salutis ac
felicitatis Authorem dedisti JESUM Christum,
qui nos à peccato, & à morte liberavit in Sangui-
ne suo. Hoc Mediatore fac, ut omnia nobis
conducantur in bonum; quia non est nobis in
aliquo salus. Is ergo prout est verè præsens
in

in hoc Sacramento ; ita nobiscum sit ubique : ille nos pascat , regat , conservet , protegat , ducat , pro suo clementissimo beneplacito , velut oves pascuæ suæ ? quidquid nobis evenerit , malum non erit , dummodò nos non separet à summo bono ; nam adharere DEO bonum est . Quid enim mihi est in cœlo , & à Te quid volui super terram ?

PARAPHRASIS

In Orationem

ANIMA CHRISTI

*Ante vel post Missam , aut Communionem
fructuosè usurpanda.*

Anima Christi, sanctifica me. O anima omnibus Spiritus Sancti donis & charismatis exornata, sanctifica me, per fidem vivam, per spem firmam, per charitatem perfectam, quam nec ulla tribulatio, nec angustia, nec mors ipsa dissolvat. O anima, quæ per naturalem informationem propria Christi, sis etiam mea, per gratiosam assistentiam & operationem, efficiendo in me sanctas illustrationes, piæque affectiones.

O anima Christi, esto anima & vita animæ meæ : quia sinè Te vivere est mori ; tecum autem & in Te mori, est vivere in æternum. O anima Christi, Tua memoria meam corroboret :

Tuus

Tuus intellectus meum illuminet; voluntas Tua, meam Tibi conformet.

Corpus Christi salva me. O Corpus, quod non solum in mortem acerbissimam, sed etiam in saluberrimum animæ nostræ cibum, & immortalitatis pharmacum, jugéque Sacrificium, traditum es, salva me O Divinum Caput, in quo sunt reconditi omnes thesauri sapientiæ & scientiæ DEI, governa me. O benignissimi oculi, toties pro me lachrymâ perfusi; respicite me. O lingua Salvatoris, quæ habes verba vitæ æternæ; doce me. O manus potentissimæ, quarum tactu, morbi sunt curati, cæci illuminati, mortui resuscitati, tollite omnes languores & morbos, tum corporis, tum animæ meæ, cæcitatem pellite, vitamque gratiæ mihi restituite. Quis mihi det ô speciosi pedes, toti mundo salutem afferentes, ut cum Magdalena vos amplectar, & deosculer, veniamque peccatorum meorum, apud vos reperiam. O amabiliissimum pectus, sacrarium Divinitatis, Altare amoris, jungere cordi meo, illudque amore tuo inflamma. Sic mihi vivere, Christus erit; & mori lucrum.

Sanguis Christi inebria me. Ut omnium terrenarum oblationem prorsus oblitus, memor sum solius DEI, eoque unicè delecter. Inebria me, ut omnibus tentationibus ad peccatum me impellentibus, generosè usque ad sanguinem semper resistam: Inebria me, ut sicut Tu totus, amore mei, & Corpore Christi fuisti effusus, ita
&

& ego sanguinem pro eo fundere, mortemque ejus, morte mea compensare sim paratus.

Aqua lateris Christi lava me. Amplius lava me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me. O fons aquæ salientis in vitam æternam, extingue in me malignum carnis concupiscentiæ ardorem, ut nihil præter amorem DEI me, sitiam. O puteus aquarum viventium, immergo me Tibi; purifica me, ut per apertum Christi latus merear ad cor ejus amplexandum & deosculandum admitti.

Passio Christi conforta me. O fortissima Passio, quæ omnia mundi peccata pertulisti, confirma me, ut omnes adversitates in vita mortali occurrentes non solum fortè, sed etiam hilari animò perferam. Tribue mihi vires, ut injurias & contumelias pro Domino meo JESU Christo generosè sustineam. Corroboram me, ut in hora mortis meæ, non prævaleat contra me inimicus, sed fugiant tunc partes adversæ, & vincat eas Leo de tribu Juda :

O Bone JESU exaudi me. Meretur quidem malitia mea, ut repellar à Te; sed invitat infinita bonitas Tua, ut accedam ad Te; & sperem exaudiri à Te. Ergo me ad Thronum gratiæ Tux benignè admitte, oculisque Tux clementiæ respice, atque aures Tux pietatis mihi aperi. Poteritne fieri, ut qui es fons omnis bonitatis, imò ipsa substantialis bonitas, me peccatorem non ex-

exaudias, qui maximos quosque peccatores exaudis, & à gratia Tua non repellis?

Intra vulnera Tua absconde me. Nam Sanctissima Vulnera Tua constituti aylum miserorum: ad illa ergo, conscius quidem multorum peccatorum, plenus tamen à lucis & spei, confugio: intra illa me admitte, ne siam præda hostibus meis, aut nè incidam in manus offensi Domini Judicis mei. Hic securus latebo, hic misericordias Tuas, ô bone JESU, in æternum cantabo.

Non permittas me separari à Te. Meretur quidem multitudo & gravitas scelerum meorum, ut tanquam pulvis ventô validô projiciat à facie terræ, ita me furor iræ Tuæ projicitur à facie Tua: Sed oro Te per sacratissima Vulnera, per Sanguinem pretiosissimum, per acerbissimam Passionem & mortem Tuam, nè projicias me à facie Tua, & Spiritum Sanctum Tuum nè auferas à me. Nam projectus & separatus à Te, mox audire cogeret: DEUS dereliquit eum, persequimini, & comprehendite eum, quia non est, qui eum de manibus nostris eripiat. Proinde iterum atque iterum supplex, ô bone JESU rogo, nè in æternum permittas, me separari à Te.

Ab hoste maligno defende me. Circuit nâmq̃ue ille tanquam leo rugiens, quærens, quem devoret. Sed Tu ô Pastor bone defende me, nè quando dicat inimicus: Prævalui adversus eum. Hostis noster malignus, est antiquus ille draco,
qui

qui ortus est in Paradiso voluntatis, qui caudâ suâ detraxit de cœlo tertiam stellarum partem, qui venenô suô corruptit aquas terræ, ut eas bibentes homines moriantur, qui absorbet fluvium tot populorum infidelium, & habet fiduciam, quod influat etiam Jordanis in os suum. Quis vero me à moribus ejus defendet? quis ex ejus faucibus eruet: nisi Tu Domine, qui confregisti caput draconis magni. Adjuva ergo me, prætende alas Tuas super me, ut sub eas à facie ejus fugiam, & scutô Tuô inexpugnabili, à dentibus ejus, me protege.

Tetendit ille ante pedes nostros, laqueos infinitos, & vias nostras variis replevit discipulis, ad capiendum nos. Quis illas effugiet? nisi Tu, qui es lux vera, eum illumines, dolos detegas, & nè in illos incidat, præcaveas. Ergo Tu Domine libera me à laqueo venantium, & à verbo aspero, ut confitear Tibi dicâmq; Benedictus Dominus, qui non dedit me in captionem dentibus ejus. Anima mea sicut passer erepta est de laqueo venantium; laqueus contritus est, & ego liberatus sum.

In hora mortis mee voca me. Veniet tempus, quando ex hoc instabili mundo, trepidus ibo in domum eternitatis meæ; quando ab omnibus creaturis deserar, & anxius nesciam, quò me vertam. Ergo Tu Pastor bone voca me tunc ovem Tuam perditam, quæ toties renuit audire vocem Tuam. Indignus quidem ego sum no-

mine ovis Tuæ, nam oves Tuæ vocem Tuam audiunt; nihilominus voca me, non meis meritis, sed Tuâ promptus misericordiâ. Quæ enim utilitas in sanguine meo, si descendero in corruptionem?

Jube me Domine venire ad Te. Fecisti me Domine ad Te, & inquietum est cor meum, donec requiescat in Te: non potest autem requiescere in Te, nisi prius perveniat ad Te. *Jube me ergo Domine venire ad Te.* Obstant quidem mihi fluctus feri hujus maris, obstant sensibilia ejus oblectamenta, carnis illecebræ, ac Daemonis versutiæ resistunt: Sed si me jussæris venire ad Te, omnia ista securus calcabo, ut potiar Te, ut amplectar Te, ut fruor Te. Vocas quidem omnes ad Te, & dicis: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Ergo & me non prætermittas: nam ego agnosco atque profiteor Te esse summum bonum meum, ad cujus fruitionem sum creatus; & ego laboro circa vanitates & insanias falsas, oneratusque sum sarcinâ multorum delictorum. *Jube ergo me venire ad Te:* ut reficias me, quia Tu solus mihi sufficis. Quid enim mihi est in cælo, & à Te quid volui super terram, præter Te, DEUS cordis mei, & pars mea DEUS in æternum.

Ut cum Sanctis Tuis laudem Te in sæcula sæculorum. Nam quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad Te

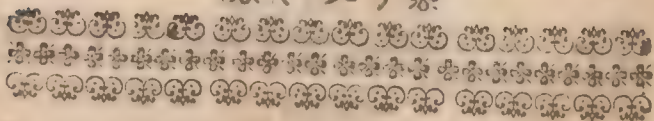
T

DEUS,

DEus. Sitivit anima mea ad Te DEum, fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Tuam; ut illam cum Electis Tuis videam, unâque cum illis Te laudem & glorificem, quamvis illorum consortio sim indignus. Felices, qui jam de pelago ad litus, de exilio ad Patriam, de carcere ad pallatium illud pervenere, in quo Te facie ad faciem contemplantes, torrente voluptatis Tux potantur, ac ineffabili, ab ubertate Domûs Tux, dulcedine fruuntur. Fac me Domine participem felicitatis eorum, ut unâ cum illis laudem Te in sæcula sæculorum,

A M E N.

PRÆPARATIO AD MISSAM.

Oratio præparatoria , cum Indulgentiis 50. Annorum.

Ego

IN sceleribus à juventute mea , miser , vilis , & immundus , terra , & cinis , putredo , vermis , & non homo , qui toties DEUM offendi , proximum læsi , mihi non peperci .
Volo

DEI voluntate , DEI beneplacitò , DEI dispensatione , misericordiâ , gratiâ , & benignitate .

Celebrare

REm maximam , Angelis non concessam , contrectare , de cœlo Filium DEI advocare , in manibus meis , velut in visceribus Matris , ipsum complecti , Spiritum Christi suscipere , divina mysteria contemplari , Angelorum reverentiam & obsequium admirari , Passionis memoriam re-
T 2 cole-

colere, futuræ gloriæ pignus accipere, vivos & mortuos adjuvare.

Missam,

Passionis Christi repræsentationem, Unigeniti Filii DEI Sacrificium, redemptionem humani generis, Trinitatis gloriam, Angelorum lætitiâ, justorum solatium, peccatorum veniam, vivorum subsidium, mortuorum refrigerium.

Et conficere

Transsubstantiare in Christi Corpus, panem, & in ejus Sanguinem, vinum, omni humilitate, devotione, attentione, & puritate.

Corpus,

Divinum, verum, vivens, immortale, impassibile, gloriosum, viatorum firmamentum, debiliû robur, animarum nutrimentum.

Et Sanguinem

Qui est peccatorum omnium pretium, lavarum criminum, ablutio macularum, viatorum refectio, fons vitæ, salus mundi, tribulorum condimentum suavissimum.

Domini nostri JESU Christi.

Qui est verus DEUS, & verus Homo, totus in cœlo, totus in terra, totus in universo, omnia continens, omnia complectens, omnia sciens, omnia prospiciens, & omnia disponens.

Juxta Ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

Cui corde, verbò, & opere semper intendo,
me

me subicere, & conformare, in qua opto firmiter vivere, & fiducialiter mori.

Ad laudem Omnipotentis DEI.

Qui est, qui fuit, & qui futurus est in æternum, ab omnibus laudandus, benedicens, glorificandus, quarendus, & cognoscendus.

Totiùsque Curia Triumphantis.

Quæ est Mater nostra, hæreditas nostra, possessio, habitatio, felicitas, & beatitudo nostra, ubi multitudo laudantium, & benedictentium DEUM, sinè intermissione.

Ad utilitatem meam,

Spiritualement, & corporalem salutem, ad beneplacitum Divinæ Majestatis, de cujus misericordia omnis utilitas, bonitas, ordinatio, & dispositio vitæ meæ procedit.

Totiùsque Curia Militantis.

Quæ est vallis lacrymarum, miseria calamitatum, & militia nostra, ubi multitudo languentium, cæcorum, surdorum, claudorum, expectantium cœlestis miserationis consolationem, pacem, & vitam æternam.

Pro omnibus, qui se commendaverunt
Orationibus meis, in genere, & in specie.

UT habeant lumen ad cognoscendum Te, intellectum ad discernendum, quidquid bonum, quidquid sanctum est, liberentur à malis

præteritis , præsentibus , & futuris , & omni tempore , observent præcepta Domini.

Et pro felici Statu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

UT Summus Pontifex N. Sanctus , pius , & iustus in suo regimine conservetur , ut hæresium tempestates penitus profligantur & sedantur , ut Principum Christianorum concordia in perpetuum servetur.

GAudium cum pace , emendationem vitæ , spatium veræ pœnitentiæ , gratiam , & consolationem Spiritûs Sancti , perseverantiam in bonis operibus , tribuat nobis Omnipotens , & misericors Dominus , Amen.

*Applicatio Missæ pro vivis , Memento
Vivorum N. N.*

1. **M**Ei , Parentum , Fratrum , Sororum , Consanguineorum , & omnium amicorum meorum , ut eis dones , quod voluntati Tux placitum , & saluti eorum profuturum esse cognoveris.
2. Omnium , quibus fui gravamen , scandalum , & occasio peccandi.
3. Omnium Benefactorum , & Ministrorum Ecclesiæ DEI Catholicæ.
4. Omnium hæreticorum & infidelium , ad conversionem.
5. Omnium agonizantium , & improvise morientium.

6. Omnis

6. Omnium mihi commissorum in genere, & in specie.
7. Omnium in peccatis obstinatorum.
8. Specialiter Personæ N. N.

Applicatio Missæ pro Defunctis , Memento Mortuorum.

1. Animarum Parentum , Fratrum , Sororum , Consanguineorum, & omnium Amicorum meorum.
2. Animarum omnium Benefactorum meorum , in Spiritualibus & temporalibus.
3. Animarum omnium Pontificum , Sacerdotum & Ministrorum Ecclesiæ DEI Catholicæ.
4. Animarum omnium, improvise morte corporibus exutarum.
5. Animarum, quarum non est specialis memoria.
6. Animarum omnium existentium in Purgatorio.
7. Animarum omnium, mihi in genere & specie commissarum.
8. Specialiter animæ N. N.

Applicatio perutilis , pro omnibus necessitatibus privatis & publicis.

O Pater misericordiarum, & DEUS totius consolationis. Ecce ego indignus peccator, vocatus in societatem Filii Tui, hoc Sacrificium celebraturus advenio, ad laudem & gloriam SS. Trinitatis, Beatissimæ Virginis Mariæ, SS. Angelorum & Custodis mei, Patronorumque meorum,

rum, & hujus S. N. cujus Festivitatem celebrat Mater Ecclesia DEI; Cùm igitur ego indignus peccator, debitas Tibi agere gratias, pro beneficiis in me collatis, dignè facere nequeam. Offero Tibi in hoc Sacrificio omnia merita Unigeniti Filii Tui Domini JESU Christi, charitatem, obedientiam, humilitatem, mansuetudinem, omnes Ejus labores, jejunia, vigiliis, fatigationes, orationes, angustias, dolores; Offero omnia merita Beatissimæ MARIE Virginis, corda inflammata omnium Angelorum, Patriarcharum fidem, Prophetarum constantiam, Apostolorum labores, Martyrum pœnas, Confessorum sanctitatem, Virginum puritatem, totiusque Curie cœlestis cogitationes, motusque omnes. Offero omnia Sacrificia, quæ nunc per universum orbem offeruntur. Offero omnium Religiosorum laudes, orationes, mortificationes, curas, in animis juvandis, Sacramentis administrandis, verbo DEI prædicandò. Offero omnium justorum opera, tribulationes, dolores, labores, quibus omnibus voluntatem meam adjungo, & particeps haberi cupio. Intende oculos misericordia Tuæ in Summum Pontificem Romanum N. & in universos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Parochos, & in omnes, qui ad statum Clericalem pertinent, miserere omnium Religiosorum, & præsertim in hac Civitate, & nostra Congregatione, ut exactè paupertatem, castitatem, & obedientiam servant. Effunde miserationes Tu-

as in Regem Nostrum N. in omnes Catholicos Reges, in universos Gubernatores Nobiles, Plebejos, in omnes, qui ad statum spectant Sæcularem. Regni Poloniæ Civitates & Provincias ab incurfu hostium conserva, à peste, fame, & bello libera, & pacem in diebus nostris concede. Denique offero Tibi hoc Sacrificium, pro omnibus vivis atque defunctis, pro quibus Dominus Noster JESUS Christus, & Ejus Mater, sciunt & volunt me debere orare, & sacrificare, sic oro, obsecro, ac orare, & sacrificare intendendo, ac propono, juxta intentionem Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ, ego N. Minister, & licet indignus Sacerdos. In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Oratio post Missam.

O Clementissimæ JESU, gratias Tibi ago, quòd me dulcissimo Corpore, & pretiosissimo Sanguine Tuo reficere voluisti, quòd me ad officium Sacerdotale elegisti, & humiliter rogo, ut remittas mihi universas negligentias meas, & omnia errata mea, quòd Sanctissimum Corpus & Sanguinem Tuum tractavi, & sumpsi tam irreverenter, & indevotè. Parce, quæso, benignissime DEUS, & remitte omne, quod in hac Missa, tam in ciendis, quàm in agendis vanis cogitationibus, transivi incautè seu negligenter. Eja deprecor Te misericors DEUS, ut Tibi hoc Sacrificium gratum sit, & acceptum,

quod obtuli in laudem Nominis Tui , & Gloriosissimæ Virginis MARIE , atque & in honorem S. N. & Electorum Tuorum , pro vivorum & mortuorum salute : da vivis omnibus gratiam , & defunctis requiem , Ecclesiæ pacem & concordiam ; nobis autem peccatoribus fidem rectam , spem firmam , charitatem perfectam , ac tandem vitam sempiternam , Amen.

Alia post Missam.

O Bone JESU , bone JESU , bone JESU , ô spes mea , refugium meum , salus mea , miserere , miserere , miserere mei , adjuva me Domine , adjuva , & propitius esto mihi peccatori vilissimo , peccatori indignissimo , peccatori abominando , resigno me Tibi totum integrè , fiat semper in me , & de me gratissima voluntas Tua : ô dilecte , dilecte , dilecte , ô charorum omnium charissime , ô Sponsæ floride , ô Sponsæ mellifue , ô dulcedo cordis mei , & vita animæ meæ : accende , concrema , & transforma me , ut nihil præter Te vivat in me. Eja mi dulcissime JESU , JESU , JESU , vulnera , vulnera cor meum profundissime , jaculô amoris Tui.

Ad Beatam MARIAM Virginem.

O Mater pietatis & misericordiæ , Beatissima Virgo MARIA , ad Te confugio toto corde & affectu , & precor pietatem Tuam , intercede pro me ad Dulcissimum JESUM Filium tuum ,
Salva-

Salvatorem & Redemptorem animæ meæ. Tu autem, ô mi JESU benignissime, solve vincula peccatorum nostrorum, intercedente Beatissima Virgine Genitrice Tua, cum omnibus Sanctis, nos famulos Tuos, Benefactores, atque loca nostra in omni Sanctitate custodi, omnesque consanguinitate, affinitate, familiaritate conjunctos, à vitiis purga, virtutibus illustra, pacem & salutem nobis tribue, hostes visibiles & invisibiles remove, carnalia desideria repelle, aërem salubrem indulge, amicis & inimicis nostris charitatem largire, & urbem hanc, atque locum istum, cum omnibus habitantibus in ea, à peste, fame, & bello conserva, Pontificem Nostrum N. Regem N. Antistitem, & omnes Prælatos, & cunctum populum Christianum, ab omni adversitate custodi, & benedictio Tua sit super nos semper, Amen.

Ad Sanctum, Cujus ea die Festum celebratur.

O Sancte N. ecce ego miser peccator, de Tuis meritis confusus, obtuli nunc Sacratissimum SACRAMENTUM Corporis & Sanguinis Domini JESU Christi, pro Tuo honore & gloria, precor Te humiliter & devotè, ut pro me hodie intercedere digneris, ut tantum Sacrificium dignè & acceptabile fiat in conspectu Divinæ Majestatis, Tua intercessione, quod suscepi indignus; sit mihi purgatio scelerum, sit fortitudo fragilium, sit contra mundi pericula firmamen-

mentum, sit impetratio veniæ, sit stabilimen-
 tum gratiæ, medicina vitæ, viaticum meæ pe-
 regrinationis, sit mihi armatura fidei, & scutum
 bonæ voluntatis, sit vitiorum meorum evacua-
 tio, concupiscentiæ & libidinis exterminatio,
 charitatis & patientiæ, humilitatis & obedientiæ,
 omniumque virtutum augmentatio, contra infi-
 dias omnium inimicorum, visibilibus & invisibi-
 libus, firma defensio, motuum meorum, tam car-
 naliū, quàm spiritualium, perfecta quie-
 tatio, in DEO vero firma adhesio, at-
 que finis mei felix consumatio,

A M E N.

I N D E X.

Materiarum hujus Libri.

De Officiis Confessarii. fol. 3.

Quæ esse debeant Confessarii dotes antequam ad Sacramenti hujus administrationem accedat. fol. 4.

Puritas mentis, Puritas intentionis, Zelus animarum, Assiduitas, Humilitas, Scientia, Prudentia, Taciturnitas, Fortitudo. à fol. 4. ad 10.

Quid Confessario agendum, dum Confessionale accedit. II.

Quid in ipso Confessionis contextu Confessario sit agendum. II.

De interrogationibus. Quid Confessarius aliquoties interrogare debeat pœnitentes & quos. 13.

Quando, & de quibus interrogare pœnitentes Confessarius debeat. 16.

Quomodo interrogandus sit pœnitens. 21.

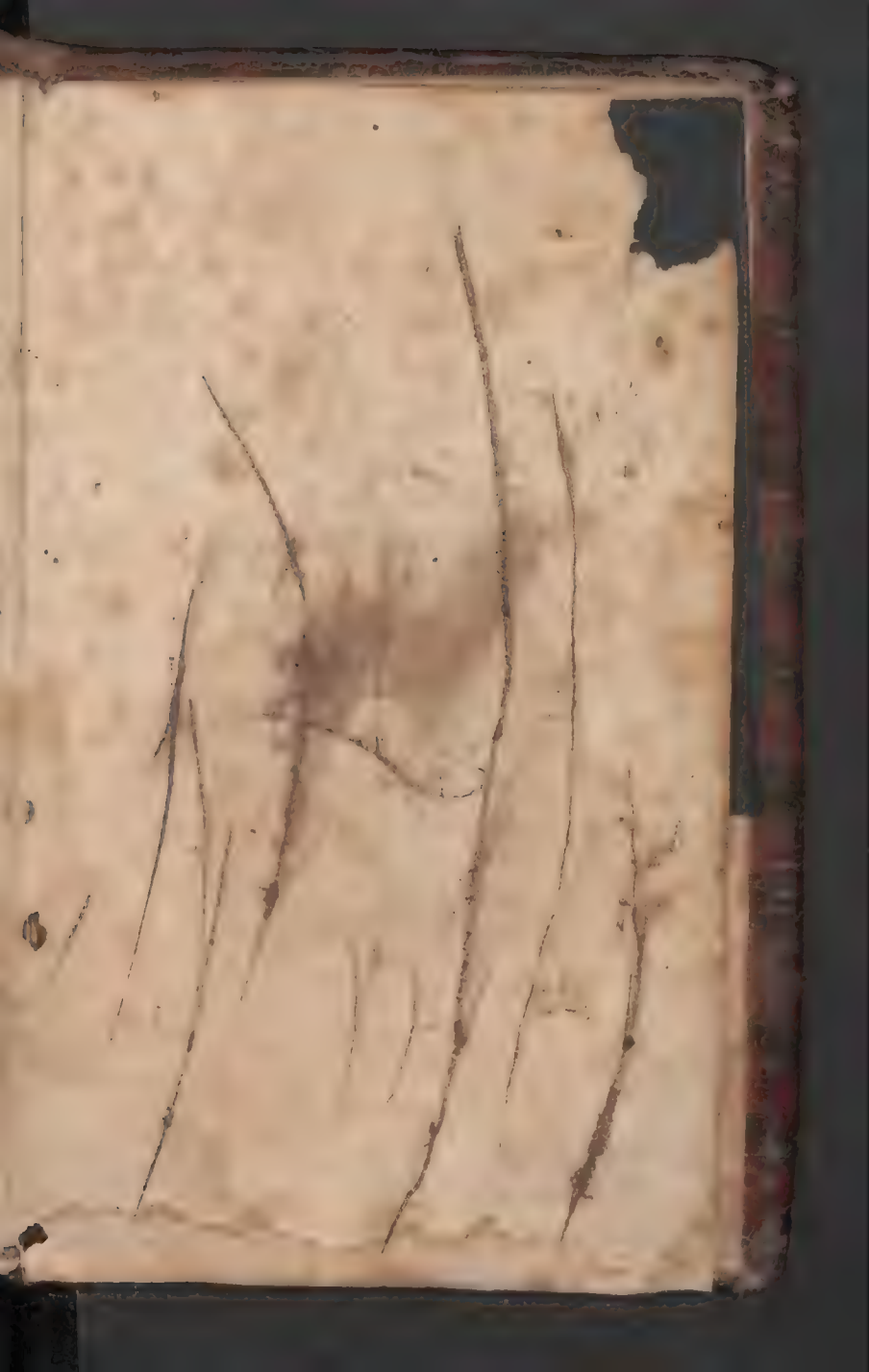
Pec-

<i>Peccata quædam magis particularia circa quæ pœnitens interrogandus est.</i>	25.
<i>Circa Fidem, circa Spem, circa Amorem DEI, circa Religionem.</i>	à fol. 25. ad 28.
<i>Circa Præcepta Decalogi.</i>	à fol. 31. ad 52.
<i>De Præceptis Ecclesiæ.</i>	53.
<i>De peccatis capitalibus.</i>	à fol. 56. ad 60.
<i>De peccatis variorum statuum ac conditionum.</i>	60.
<i>De dilatione Absolutionis, an aliquando Absolutio neganda sit, vel differenda.</i>	62.
<i>Quibus neganda sit Absolutio.</i>	64.
<i>Quibus Absolutio sit differenda.</i>	67.
<i>De Relapsu ex habitu.</i>	70.
<i>De Relapsu ex aliis causis.</i>	72.
<i>Quamdiu Absolutio differenda.</i>	74.
<i>Quid agendum Confessario, ut pœnitenti dilationem Absolutionis non modo tolerabilem, sed & acceptam reddat.</i>	77.
<i>Quid præscribere Confessarius pœnitenti non absoluto debeat.</i>	79.
<i>De quibusdam casibus difficilioribus in Confessione occurrentibus, Primus casus.</i>	81.
<i>Secundus casus de restitutione.</i>	82.
<i>Tertius casus de inimicitiis.</i>	87.
<i>Quar-</i>	

<i>Quartus casus defectus materiæ remotæ.</i>	89.
<i>Quid peracta peccatorum declaratione faciendum Confessario.</i>	94.
<i>Quomodo pœnitens ad pœnitentiam ex- citandus.</i>	95.
<i>Salutaria quedam remedia ad relapsum præcavendum.</i>	96.
<i>De impositione pœnitentiæ.</i>	100.
<i>Pœnitentiæ genera ex actis Ecclesiæ Mediolanensis.</i>	105.
<i>De Absolutione.</i>	106.
<i>Monita quædam Generalia pro Sacer- dotibus animarum curam habentibus.</i>	108.
<i>Regulæ Sacerdotibus curam animarum habentibus, ad vitam rectè instituen- dam perutiles.</i>	121.
<i>Singulis diebûs.</i>	122.
<i>Oratio Parochi ad JESUM Christum Summum Pontificem quotidie facien- da.</i>	129.
<i>Singulis Hebdomadis.</i>	130.
<i>Singulis Mensibûs.</i>	132.
<i>Singulis Annis.</i>	133.
<i>Monita particularia pro Parochis & Sacerdotibus ruranis.</i>	135.
	Fre-

<i>Frequentiora luxuriæ fomenta hæc, ut plurimum inter rusticos habentur.</i>	145.
<i>Quomodo his malis medendum sit.</i>	145.
<i>Ordo Missæ & ejusdem Rubricæ, à principio Missæ, usque ad Offertorium.</i>	156.
<i>Ab Offertorio, usque ad Orationem Dominicam.</i>	168.
<i>Ab Oratione Dominica, usque ad finem.</i>	188.
<i>Sacerdotis boni munus.</i>	206.
<i>Ordo incensationis Altaris.</i>	223.
<i>Præxes Liturgicæ quadruplicem Sacrificii Missæ fructum variis necessitatibus applicantes.</i>	227.
<i>Præparatio ad Missam & Gratiarum actio.</i>	291.

Wir de librisen.
Ob wir die Stifel wischen
oder schmieren

Ego cum p[er]sona

